

**UCHWAŁA NR XXX/733/2013
RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ**

z dnia 23 kwietnia 2013 r.

**zmieniająca uchwałę w sprawie Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata
2007-2013**

Na podstawie art. 18 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. Z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) w związku z zapisami w dokumentach programowych wdrażających fundusze strukturalne na lata 2007-2013

**Rada Miejska
p o s t a n a w i a**

§ 1. Załącznik do Uchwały nr XIX/536/2007 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 21 grudnia 2007r. w sprawie Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013 (zmienionej Uchwałą nr XLV/1077/2009 z 25 sierpnia 2009 r., Uchwałą nr LVII/1302/2010/PRS z 8 czerwca 2010r., Uchwałą nr VI/98/2011 z 12 kwietnia 2011r. oraz Uchwałą nr XVII/402/2012 z 27 marca 2012r.) otrzymuje brzmienie ustalone w załączniku do niniejszej uchwały.

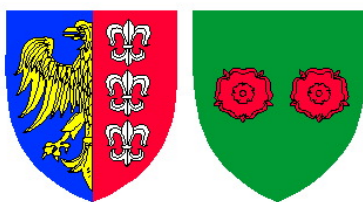
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Bielska-Białej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Ryszard Batycki

Załącznik do Uchwały Nr XXX/733/2013
Rady Miejskiej w Bielsku-Białej
z dnia 23 kwietnia 2013 r.

**„PROGRAM REWITALIZACJI
OBSZARÓW MIEJSKICH W BIELSKU-BIAŁEJ
NA LATA 2007-2013”**

Bielsko-Biała, kwiecień 2013 r.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Ryszard Batycki

SPIS TREŚCI

Wstęp	
1. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście	5
1.1 Rys historyczny i najważniejsze zabytki	5
1.2 Zagadnienia przestrzenne	8
1.2.1 Uwarunkowania przestrzenne i mieszkalnictwo	8
1.2.2 Uwarunkowania ochrony środowiska	13
1.2.3 Infrastruktura techniczna	17
1.2.4 Układ drogowy miasta	18
1.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa	20
1.2.6 Gospodarka odpadami	21
1.3 Sytuacja gospodarcza	21
1.3.1 Turystyka	24
1.4 Sfera społeczna	24
1.4.1 Struktura demograficzna i bezrobocie	24
1.4.2 Pomoc społeczna i jej beneficjenci	25
1.4.3 Bezpieczeństwo publiczne i przestępczość	27
1.4.4 Podstawowa infrastruktura edukacyjna	29
1.4.5 Infrastruktura kultury i sportowo-rekreacyjna	30
1.4.6 Instytucje ochrony zdrowia	34
2. Ewaluacja Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich za okres: 2005-2006, 2007-2008, 2009-2010	34
3. Raport z konsultacji społecznych	39
4. Analiza SWOT	44
5. Podstawy prawne i programowe dokumentu	44
6. Założenia programu rewitalizacji	53
6.1 Cele Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013	53
6.2 Charakterystyka obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	53
6.3 Przedsięwzięcia w zakresie mieszkalnictwa	55
7. Plan działania	56
7.1 Plan finansowy PROM 2007-2013	56
7.2 Zadania przestrzenne	57
7.3 Zadania gospodarcze	71
7.4 Zadania społeczne	73
7.5 Wskaźniki realizacji programu	75
8. System wdrażania – operator programu	76
9. Monitoring, promocja i komunikacja społeczna	76
9.1 Monitoring	76
9.2 Promocja i komunikacja społeczna	76
Załączniki	79

Rewitalizacja to zintegrowany proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych obszarach miast, który przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, odbudowy więzi społecznych i ożywienia gospodarczego.

Przejawami degradacji jest postępująca dekapitalizacja zabudowy miejskiej i przestrzeni urbanistycznej, niszczenie obiektów o wartościach kulturowych, niski poziom przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej oraz zagrożenie przestępczością. Brak endogenicznych czynników wzrostu w powiązaniu z niewielkim zainteresowaniem inwestowania w tych obszarach (ze względu na wysokie koszty modernizacji infrastruktury i niską siłę nabywczą mieszkańców) wywołuje nadmierne zróżnicowanie statusu materialnego oraz patologie społeczne.

Do istotnych, pozytywnych wyznaczników koncepcji rozwiązywania sytuacji kryzysowych przez rewitalizację należą:

- zachowanie walorów historycznych danego obszaru,
- podkreślenie jego unikalności i kolorytu lokalnego,
- działanie zgodnie z potrzebami i wartościami danej społeczności,
- aktywny udział mieszkańców w przygotowaniu i realizacji programu rewitalizacji.

Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013 stanowi element realizacji działań, których zasadniczym celem jest ożywienie gospodarcze i społeczne, a także zwiększenie potencjału kulturalnego i turystycznego, w tym także nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno-gospodarczych.

W latach 2007-2013 z funduszy Unii Europejskiej możliwe jest finansowanie wielu różnych przedsięwzięć objętych programami rewitalizacji, np. w sferze infrastruktury, poprawy stanu środowiska, bezpieczeństwa publicznego, edukacji obywatelskiej i szkoleń, wspierania sektora małych i średnich przedsiębiorstw i otoczenia biznesu, rozwoju instytucji obywatelskich, opieki socjalnej i przeciwdziałania wykluczeniom, rozwoju turystyki.

Niniejszy program jest aktualizacją "Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2004 - 2006" przyjętego Uchwałą Nr XL/1258/2005 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 15.02.2005 r., dlatego wyznaczony w 2004 roku obszar rewitalizacji nie uległ zmianie. PROM na lata 2007 - 2013 zawiera zadania planowane do realizacji przez samorząd, sektor prywatny, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, uczelnie wyższe, kościoły i związki wyznaniowe oraz organizacje pozarządowe.

Posiadanie aktualnego programu rewitalizacji jest niezbędne dla wszystkich ujętych w programie podmiotów do ubiegania się o dofinansowanie przedsięwzięć ze środków UE dostępnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 (Działanie 6.2 "Rewitalizacja obszarów zdegradowanych") oraz innych źródeł zewnętrznych, natomiast nie jest gwarantem uzyskania tychże środków.

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr ON-0152/18/07/BFE z dnia 16 lutego 2007 r. powołany został zespół zadaniowy ds. aktualizacji „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013”.

Zadaniem zespołu była aktualizacja Programu Rewitalizacji, polegająca na zebraniu aktualnych danych statystycznych z jednostek oraz wydziałów Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, a także od beneficjentów zewnętrznych.

Zostały określone 3 grupy docelowe, których zadaniem było dostarczenie danych do sporządzenia aktualizacji *Programu* :

1. Wydziały i jednostki Urzędu Miejskiego – aktualne dane statystyczne oraz propozycje zadań;
2. Podmioty, których zadania były wpisane w *Program Rewitalizacji* – informacja na temat postępu prac w zakresie poszczególnych inwestycji;
3. Podmioty, które w ciągu ostatnich dwóch lat interesowały się zagadnieniami dotyczącymi rewitalizacji i były zainteresowane wpisaniem swoich zadań do *Programu*, oraz wszystkie inne podmioty, których zadania wpisują się w obszar wyznaczony *Programem Rewitalizacji*.

Na stronach internetowych Urzędu Miejskiego pojawiła się zakładka pod nazwą „Rewitalizacja”, gdzie zainteresowani mieszkańcy mogli uzyskać informacje na temat *Programu* i pobrać (w wersji elektronicznej)

formularz sprawozdania z realizacji projektu oraz karty projektów dla nowych przedsięwzięć. Na stronie umieszczona została również zeskanowana mapa całego obszaru rewitalizowanego oraz spis ulic z numerami budynków, które wchodzą w zakres obszaru podlegającego rewitalizacji. Ponadto dwukrotnie na antenie lokalnej rozgłośni radiowej „Radio Bielsko” została wyemitowana informacja o aktualizacji *Programu*.

Podczas zbierania danych od zewnętrznych podmiotów – informacji na temat m.in. samego *Programu*, pozyskiwania środków finansowych na cele rewitalizacyjne - udzielali pracownicy Biura Funduszy Europejskich. Zainteresowanie podmiotów zewnętrznych było bardzo duże. Osoby kontaktujące się z Biurem Funduszy Europejskich pytały przede wszystkim o następujące kwestie:

- możliwości dofinansowania ze źródeł krajowych i zagranicznych;
- możliwości dofinansowania zabytkowych kamienic przez Miasto;
- czy wpisanie zadania do *Programu* oznacza automatyczne przyznanie środków finansowych;
- w jakiej sytuacji może być pomocne zaświadczenie o wpisie do *Programu Rewitalizacji*?

Przygotowana została również specjalna, związana z rewitalizacją ankieta skierowana do mieszkańców miasta. Ankietę można było wypełniać w formie elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Miejskiego (zakładka Rewitalizacja) oraz w formie papierowej. Ankiety zostały również dołączone do pism dla podmiotów zewnętrznych oraz wyłożone w dwóch publicznych miejscach: Akademii Techniczno-Humanistycznej oraz Książnicy Beskidzkiej.

1. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście

1.1 Rys historyczny i najważniejsze zabytki

Miasto Bielsko-Biała powstałe 01.01.1951 r. składa się z dwóch miejscowości, położonych na dwóch przeciwległych brzegach rzeki (stanowiących historyczną granicę pomiędzy Śląskiem i Małopolską).

Miasto Bielsko zostało założone w drugiej połowie XIII wieku. Pierwsze zapiski, dotyczące miejscowości pochodzą z 1312 r. Wtedy to Bielsko pełniło rolę miasta granicznego Księstwa Cieszyńskiego. Na przełomie wieków Bielsko wielokrotnie znajdowało się pod panowaniem innych państw, między innymi Austro-Węgier. W granicach Rzeczypospolitej Polskiej miasto znalazło się w 1918 r.

Druga część obecnego miasta – Biała, której powstanie datuje się na rok 1564 r., początkowo wchodziła w skład królewskiej wsi Lipnik. Z biegiem czasu przekształciła się w osadę rzemieślniczą, w 1613 r. wyodrębniona została jako samodzielna osada, a w 1723 r. Biała uzyskała prawa miejskie.

W pierwszych latach XVIII wieku Bielsko było prężnym ośrodkiem sukiennictwa. W XIX wieku obydwa miasta przeżywały dynamiczny rozwój gospodarczy podyktowany rewolucją przemysłową, tworząc z czasem zwarty organizm gospodarczy.

Obecnie miasto będące jednocześnie powiatem grodzkim i gminą liczy 176.864 mieszkańców¹⁾.

Bielsko-Biała zwane „miastem 100 przemysłów” jest aktualnie dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem społeczno-gospodarczym województwa śląskiego. Rozwój ten wynika z proinwestycyjnej polityki władz samorządowych, chłonnego i dużego rynku konsumenckiego, aktywności instytucji otoczenia biznesu oraz przedsiębiorczości mieszkańców miasta. Dzisiejszy poziom społeczno-gospodarczy miasto zawdzięcza również wielowiekowym tradycjom związanym z produkcją przemysłową oraz handlową wymianą międzynarodową. Na terenie Bielska-Białej lokuje się zarówno kapitał krajowy jak i zagraniczny.

Substancja zabytkowa Bielska-Białej to przede wszystkim Bielska Starówka oraz rozproszona zabudowa zabytkowa. Termin „*Bielska Starówka*” odnosi się do zabytkowego zespołu średniowiecznego miasta Bielska. Lokowane w wieku XIII, XIV i XVI; otoczone zostało podwójną linią murów obronnych, zajmowało teren około 6,5 ha. W obecnym stanie zachowania obrzeży tego zespołu, przekształconych i wtórnie zagospodarowanych od czasu likwidacji funkcji obronnych murów miejskich w końcu XVIII wieku, czytelność granicy zespołu uległa zatarciu. Dla organizacji procesu rewitalizacji zostały wyznaczone umowne granice zespołu w oparciu o uwarunkowania:

- historyczne (miasto średniowieczne wraz z pierścieniem terenów, które dawniej zajmowało mury obronne, fosa i zbocze tzw. Wzgórza Miejskie, na którym dokonano lokalizacji Bielska);

- przestrzenne (starano się wydzielić z otoczenia jednostkę czytelną w odbiorze krajobrazowym, z poszanowaniem dawnej struktury);
- funkcjonalne.

W samym centrum połączonych osad historycznych, miast Bielska i Białej powstał obszar o powierzchni około 10 ha, otoczony ulicami: Listopadową, Kopernika, Sikorskiego od południowego zachodu, Żwirki i Wigury, Zamkową i Placem Bolesława Chrobrego od południowego wschodu oraz Nad Niprem i Placem Marcina Lutra od północy. Strukturę tej jednostki tworzy sieć dwudziestu sześciu ulic i dwóch placów miejskich (Rynek i Plac św. Mikołaja) oraz szesnastu kwartałów z zabudową o charakterze mieszkalno-usługowym (A – P), dwóch kwartałów kościelnych (R – z katedrą p.w. św. Mikołaja i S – z zespołem kościoła p.w. św. Trójcy) oraz kwartałem T – z Zamkiem Sułkowskich.

Stan techniczny wielu obiektów (wyłączając obiekty wyremontowane w latach 2004–2006) usytuowanych na terenie Bielskiej Starówki określić można jako bardzo zły i wymagający kapitalnych remontów. Niezbędna jest również wymiana uzbrojenia infrastruktury komunalnej w obrębie ulic w wyznaczonym obszarze. W ramach planowanych na Starówce prac konieczne będzie również wzmacnianie fundamentów zabytkowych elewacji, co uchroni znajdujące się tam obiekty przed katastrofami budowlanymi.

Do najważniejszych zabytków miasta Bielska-Białej należy zaliczyć:

- Zamek Sułkowskich – wzniesiony przez księcia cieszyńskiego Przemysława I Noszaka, na miejscu drewnianego gródka, w II połowie XIV wieku. Rozbudowany od XV do XVIII wieku na dużą rezydencję magnacką o kształcie czworoboku z wewnętrznym dziedzińcem. Spalony przez Szwedów w 1645 r., a także w pożarach miasta w 1753, 1808, 1836 roku, kilkakrotnie przebudowywany. Ostateczną, eklektyczną formę nawiązującą do romanizmu, gotyku i renesansu nadał mu wiedeński budowniczy Jan Ptzelmeyer w latach 1855-1864. Zamek był własnością Piastów Cieszyńskich, Węgierskich Sunneghów i Ksiąząt Sułkowskich (do 1945 roku). Obecnie jest siedzibą Muzeum Okręgowego, miejscem stałych i czasowych ekspozycji oraz koncertów muzyki kameralnej.

- Ratusz – siedziba władz miejskich, wybudowany w latach 1859-1897 według projektu Emanuela Rosta w stylu neorenesansowym. Budynek początkowo był siedzibą Komunalnej Kasy Oszczędności, Magistratu i Rady Miejskiej. Budynek posiada kwadratową wieżę zegarową z loggią widokową, nakrytą wielobocznym hełmem z galeryjką i iglicą. Na bogato dekorowanej fasadzie widnieją medaliony i wizerunki pszczoł, symbolizujących pracowitość i zapobiegliwość.

- Katedra św. Mikołaja – wzniesiona w latach 1443-1447 w stylu gotyckim. Na początku XX wieku gruntownie przebudowana według projektu wiedeńczyka Leopolda Bauera. Wysoka wieża (61 m) zwieńczona kilkoma kondygnacjami widokowych logii, stała się charakterystyczną budowlą Bielska-Białej. Na uwagę zasługują witraże z 1912 r., wykonane przez Rudolfa Harflingera z Wiednia, zdobiące wnętrze katedry. Do rangi katedry kościół podniesiony został w 1992 r., w związku z utworzeniem w Bielsku-Białej stolicy katolickiej diecezji bielsko-żywieckiej.

- Kościół Opatrzności Bożej w Białej – zbudowany w latach 1760-1769 według projektu Jana Józefa Polaczka. W latach następnych przebudowany. Reprezentuje styl późnobarokowy. Znajduje się w nim ambona w kształcie łodzi rybackiej, drewniany ołtarz neobarokowy i stacje drogi krzyżowej.

- Teatr Polski – wzniesiony w latach 1889-1890 według projektu wiedeńczyka Emila Forstera. Fasada ozdobiona motywem rzymskiego łuku triumfalnego oraz posągami Apolla, Melpomeny i Talii. Budynek teatru wzorowany jest na architekturze teatrów Wiednia i Budapesztu. Zachowała się kurtyna z 1890 r. przedstawiająca „Taniec Nimf”, wykonana w pracowni Franciszka Rottonary.

- Zespół kamienic staromiejskich przy bielskim Ryнку wraz z przylegającymi ulicami z II połowy XVII i z XVIII wieku o wąskich sieniach przechodnich, ze śladami dawnych podcieni.

- Barokowa kamieniczka przy ul. Wzgórze 1a – tzw. dom Kałuży - z połowy XVII wieku, o pięknej elewacji z arkadami.

- Hotel „Prezydent” – wybudowany w latach 1872-1893 jako Kaiserhof (hotel cesarski) przy drodze prowadzącej do dworca kolejowego. Wysoki, neorenesansowy budynek stoi tuż nad tunelem oddanej do użytku w 1878 r. linii kolejowej do Żywca. Fundamenty hotelu sięgają głębokości 12 m. W 1922 r. hotel zmienił nazwę na „Prezydent” na cześć Gabriela Narutowicza, pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej.

- Kościół Zbawiciela przy placu Marcina Lutra – ewangelicko-augsburski, powstał w latach 1782-1790, odbudowany po pożarze w 1808 r., następnie gruntownie przebudowany w stylu neogotyckim według projektu wiedeńskiego architekta Henryka Ferstla. W kościele znajduje się obraz „Ukrzyżowanie Chrystusa” autorstwa D. Pentherma z 1867 r., organy z 1881 r., neogotyckie żyrandole, a w gablotach kolekcja polskich starodruków protestanckich.

- Pomnik Marcina Lutra – wykonany w 1900 r. w brązie przez wiedeńskiego artystę Franciszka Vogla. Jedyne w Polsce pomniki tego teologa i reformatora religijnego.

- Kamienica „Pod Żabami” – budynek z 1905 r., stojący przy Placu Wojska Polskiego 12. Przykład architektury secesyjnej o kolorowej, bogato zdobionej elewacji z charakterystycznymi rzeźbami żab nad portalem.

- Dom Tkacza – parterowy, drewniany budynek z połowy XVIII wieku o konstrukcji zrębowej, z galerijką od frontu, będącą przedłużeniem strychu. Początkowo był to dom i warsztat sukiennika. Później pełnił rolę domu mieszkalnego i warsztatu szewskiego. Od 1992 r. oddział Muzeum Okręgowego w Bielsku-Białej.

- Hotel „Pod Orłem” - budynek w stylu secesji i neobaroku, przebudowany w 1905 r. Fasada urozmaicona jest licznymi ozdobami neobarokowymi. Wewnątrz dawna sala reductowa z pięknym plafonem i żeliwnymi arkadami. Do hotelu przyjeżdżało wiele znanych osobistości. W 1915 r. gościem był Józef Piłsudski. Obecnie budynek stanowi siedzibę licznych firm i sklepów.

- Kościół św. Stanisława w Starym Bielsku – zbudowany w II połowie XIV wieku, na miejscu starszego kościoła z I połowy XII wieku. W latach 1560-1654 był świątynią protestancką, w związku z uznaniem luteranizmu za oficjalne wyznanie Księstwa Cieszyńskiego. To typowy wiejski kościółek gotycki o skromnej architekturze. Na 25 metrowej wieży umieszczono niezwykle cenny dzwon z 1555 r. z plakietką ukrzyżowania. W kościele znajdują się kamienne gotyckie portale, sklepienia krzyżowo-żebrowe i cenna polichromia. Późnogotycki tryptyk namalowany olejem na drewnie lipowym jest najpełniejszym w sztuce polskiej cyklem dokumentującym legendę św. Stanisława.

- Kościół p.w. Marcina Lutra w Białej (ewangelicko-augsburski) - zbudowany w latach 1782-1788 w stylu klasycystycznym na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego. Był pierwszym kościołem protestanckim w Galicji dzięki patentowi cesarza Józefa II z 1781 r. Kościół zachował klasycystyczną architekturę i wystrój wnętrza w kolorze białym. Ozdobą kościoła są piękne organy z 1848 r. wykonane w znanej wytwórni Karola Kuttlera w Opawie, z 1550 piszczałkami i ruchomymi figurami, uznane za zabytek klasy europejskiej.

- Kościół p. w. Nawiedzenia Najświętszej Marii w Hałcnowie – sanktuarium Matki Boskiej Bolesnej zbudowane w latach 1777-1784 w stylu późnobarokowym. Zniszczony w czasie II Wojny Światowej, a w 1977 r. gruntownie odnowiony. W kościele na ołtarzu znajduje się Pieta z 1945 r. odtworzona w miejsce spalonej rzeźby z XVII wieku. Kościół otoczony grubym murem z kapliczkami pasyjnymi. Przed wejściem do świątyni na kolumnie z XVIII wieku znajduje się polichromowana, kamienna, barokowa figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Od II połowy XVIII wieku kościół, znany jako sanktuarium Matki Boskiej Bolesnej jest miejscem licznych pielgrzymek.

- Grodzisko w Starym Bielsku – pozostałość pierścieniowej osady rolniczo-produkcyjnej z XII-XIV wieku o powierzchni ponad 3 ha. Przeprowadzone badania archeologiczne wskazują, że była to osada rolników, rzemieślników, prządek. Jest to najstarszy zabytek na terenie miasta.

- Drewniany kościółek św. Barbary w Mikuszowicach z 1690 r. jest jedną z ostatnich drewnianych budowli sakralnych w tej części Beskidów. Kościół ma obszerną nawę, sześciokątne prezbiterium, zakrystię i wieżę z prostokątnym przedsionkiem o konstrukcji zrębowej. Wieża posiada konstrukcję słupową, oszalowaną, o lekko pochylonych ścianach. Budowla nakryta jest mocno spadzistym dachem, pokrytym w całości gontem. W kościele znajdują się między innymi malowidła z 1723 r. wykonane przez Johanna Mentila. Atrakcją są także obrazy i rzeźby z XVII wieku. Na uwagę zasługuje lipowa, połączana statua Matki Boskiej z Dzieciątkiem datowana na lata 1420-1430.

- Dworzec PKP – budynek powstał dzięki decyzji ówczesnej Rady Miejskiej z roku 1887, a jego projektantem był bielski architekt Carl Schulz. Był to tak zwany „nowy budynek” dworca, który zastąpił stary, z roku 1860. Historia kolei w Bielsku sięga roku 1853, kiedy to zapadła decyzja o budowie linii kolejowej z Bogumina do Oświęcimia jako połączenia pomiędzy Wiedniem a Galicją (Kaiser Ferdinand Nordbahn) z odgałęzieniem z Czechowic-Dziedzic do Bielska.

1.2 Zagadnienia przestrzenne

1.2.1 Uwarunkowania przestrzenne i mieszkalnictwo

Bielsko-Biała obejmuje obszar o powierzchni 125 km², struktura przestrzenna miasta jest ściśle powiązana z ponad dwudziestoma wzgórzami rozdzielonymi potokami spływającymi do rzeki Białej, w przeszłości pełniącej funkcję graniczną pomiędzy Śląskiem i Małopolską. Miasto jest centrum administracyjnym, przemysłowym i kulturalnym regionu zwanego Podbeskidziem. Bielsko-Biała od wschodu graniczy z gminą Kozy, od południa z gminami Wilkowice i Szczyrk, od zachodu z gminami Jaworze i Jasienica, a od północy z gminami: Czechowice-Dziedzice, Bestwina i Wilamowice.

Bielsko-Biała to ważny krajowy i międzynarodowy węzeł komunikacyjny. Przez miasto przebiegają następujące drogi:

- Gdańsk – Cieszyn (droga krajowa S 1; droga międzynarodowa nr E75 w kierunku Wiednia);
- Bielsko-Biała – Kraków (droga krajowa, w tym odcinek Bielsko-Biała - Głogoczów);
- Bielsko-Biała – Zwardoń granica państwa (droga krajowa);

Kilkudziesięciokilometrowa odległość od przejść granicznych z Republiką Czeską i Republiką Słowacką, niewielka odległość do portów lotniczych w Ostrawie (65 km), Katowicach – Pyrzowicach (85 km) i Krakowie – Balicach (110 km), a także bliskość regionalnych centrów rozwoju (Katowice, Kraków) oraz zbliżone odległości do stolic państwowych (Warszawa – 360 km, Bratysława – 320 km, Budapeszt – 370 km, Praga – 400 km, Wiedeń – 350 km) czynią miasto istotnym ośrodkiem rozwoju o charakterze euroregionalnym.

Zagospodarowanie przestrzenne Bielska-Białej posiada układ pasmowo-koncentryczny, podzielony na dwie części rzeką Białą. Historyczny układ miasta przebiega ulicami: Cieszyńską i Sobieskiego do Bielskiej Starówki (z Katedrą Św. Mikołaja i Rynkiem) przez Bielskie Podzamcze z Zamkiem Sułkowskich, ciągami ulic 11 Listopada i Ks. Stojałowskiego, do ulic: Krakowskiej i Żywieckiej. Ciągi te stanowią tradycyjne centrum handlowe miasta.

Strefa mieszkalno-usługowa rozciąga się po obu stronach rzeki Białej i obejmuje:

- zwarty układ Centrum i Śródmieścia Miasta (tzw. Śródmiejska Dzielnica Mieszkaniowa, osiedle Grunwaldzkie i Słoneczne);
- osiedla nawarstwiające się w ciągu od Dworca PKP wzdłuż ulic Piastowskiej i Cieszyńskiej w kierunku Wapienicy: Piastowskie, Kopernika, Wojska Polskiego, Polskich Skrzydeł, a także osiedla Złote Łany, Langiewiczza, Karpackie, Beskidzkie.

Bielskie osiedla z lat powojennych mają standard normatywny, narzucony budownictwu w latach realnego socjalizmu. Dominują budynki o wysokości od pięciu do jedenastu kondygnacji wykonane z „wielkiej płyty”. Obszary zabudowy jednorodzinnej w mieście są zróżnicowane. Pozytywnie wyróżnia się wśród nich zabudowa willowa okolic Cygańskiego Lasu pochodząca z okresu międzywojennego i powojennego. Uwarunkowana historycznie zabudowa przemysłowa, zlokalizowana nad rzeką Białą, przebiegająca z północy na południe miasta ulega przekształceniom. W miejsce likwidowanych, przestarzałych zakładów pracy powstają obiekty o funkcjach handlowo-usługowych, bankowych i administracyjnych. Tradycyjny układ przestrzenny terenów przemysłowych zastępowany jest przez obszar aktywnej strefy produkcyjno-handlowo-usługowej, ciągnący się ze wschodu na zachód w północnej części miasta, wzdłuż ulic: Niepodległości, Monte Cassino, Czerwonej, aż do Wapienicy. W granicach administracyjnych Bielska-Białej znajduje się wiele atrakcyjnych i rozległych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, w tym cały pas strefy podstokowej, ciągnący się od Wapienicy, zapory wodnej u podnóża Błatniej, po rejon Dębowca pod Szyndzielnią, Błonia Mikuszowickie, Straconkę, Przegibek pod Magurką.

Obszar miasta podzielony jest na 30 osiedli, będących jednostkami pomocniczymi miasta²⁾.

Osiedla są zróżnicowane pod względem wielkości powierzchni i gęstości zaludnienia.

Tabela Nr 1: Bielsko-Biała, powierzchnia osiedli, liczba mieszkańców i gęstość zaludnienia.

Rada Osiedla	Powierzchnia *osiedla (ha)	Liczba** mieszkańców	Gęstość *** zaludnienia liczba mieszk. /ha ogółem	Gęstość **** Zaludnienia l. mieszk. /ha pow.zabud.
--------------	-------------------------------	-------------------------	---	---

01	Aleksandrowice	169,88	1 821	10,72	33,0
02	Beskidzkie	41,14	8 629	209,75	304,9
03	Biała Krakowska	163,04	6 204	38,05	69,4
04	Biała Północ	200,56	2 820	14,06	37,5
05	Biała Śródmieście	13,21	2 970	224,82	486,8
06	Biała Wschód	124,44	3 937	31,36	157,4
07	Bielsko Południe	104,99	5 158	49,12	106,5
08	Dolne Przedmieście	169,77	5 193	30,56	163,8
09	Górne Przedmieście	97,76	7 797	79,76	151,9
10	Grunwaldzkie	129,03	4 824	37,39	113,2
11	Hałcnów	1 350,91	7 747	5,73	24,3
12	Kamienica	710,05	4 910	6,91	22,7
13	Karpackie	89,20	10 561	118,66	209,9
14	Komorowie Kr.	961,52	7 778	8,09	33,6
15	Komorowie Śląskie	569,95	2 334	4,09	22,0
16	Kopernika	75,36	5 435	72,12	122,9
17	Leszczyny	321,58	6 313	19,63	49,2
18	Lipnik	893,17	5 885	6,59	22,3
19	Mieszka I	31,59	1 771	56,06	77,0
20	Mikuszowie Kr.	386,02	2 867	7,43	22,7
21	Mikuszowie Śląskie	1 247,13	7 174	5,75	31,2
22	Piastowskie	30,38	2 598	85,52	139,6
23	Polskich Skrzydeł	39,58	3 589	90,68	124,1
24	Słoneczne	74,06	6 803	91,86	162,3
25	Stare Bielsko	1 111,80	5 817	5,23	28,3
26	Straconka	584,55	3 149	5,39	21,3
27	Śródmieście Bielsko	53,31	5 586	104,78	204,6
28	Wapienica	2 588,56	10 439	4,03	35,8
29	Wojska Polskiego	37,28	5 893	158,07	366
30	Złote Łany	139,84	16 311	116,64	221,0
	Razem	12.509,66	172 313	13,77	56,6

Źródło: Dane własne Biura Rozwoju Miasta

* powierzchnia osiedla – dane uzyskane na dzień 31.12.2006 w Biurze Rady Miejskiej Bielsko-Biała

** liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na dzień 31.12.2006 podana przez Biuro Rady Miejskiej

*** liczba ludności zameldowanej na pobyt stały na 1 ha całkowitej powierzchni osiedla

**** liczba ludności zameldowanej na pobyt stały na 1 ha powierzchni zabudowy osiedla, czyli terenu osiedla, na którym usytuowane są budynki wraz z obszarem funkcjonalnie związanym z tą zabudową.

Największą powierzchnią charakteryzują się osiedla: Wapienica (2 588,56 ha), Hałcnów (1 350,91 ha), Mikuszowice Śląskie (1 247,13 ha) i Stare Bielsko (1 111,80 ha). Najmniejsze, pod względem powierzchni są osiedla: Biała Śródmieście (13,21 ha), Piastowskie (30,38 ha), Mieszka I (31,59 ha).

Największe pod względem liczby mieszkańców są osiedla: Złote Łany (16 311 mieszkańców), Karpackie (10 561 mieszkańców), Wapienica (10 439 osób). najmniejsza liczba mieszkańców zamieszkuje osiedla: Mieszka I (1771 mieszkańców), Aleksandrowice (1821 mieszkańców), Komorowice Śląskie (2334 mieszkańców).

Największa liczba mieszkańców w stosunku do ogółu powierzchni występuje na osiedlach: Biała Śródmieście (224,82 osób/ha), Beskidzkie (209,75 osób/ha), Wojska Polskiego (158,07 osób/ha). Najmniejsza liczba mieszkańców w stosunku do ogółu powierzchni występuje na osiedlach: Wapienica (4,03 osób/ha), Komorowice Śląskie (4,09 osób/ha), Stare Bielsko (5,23 osób/ha), Straconka (5,39 osób/ha).

Największa liczba mieszkańców w stosunku do powierzchni zabudowanej występuje na osiedlach: Biała Śródmieście (486,8 osób/ha powierzchni zabudowanej), Wojska Polskiego (366 osób/ha powierzchni zabudowanej), Beskidzkie (304,9 osób/ha powierzchni zabudowanej). Najmniejsza liczba mieszkańców w stosunku do powierzchni zabudowanej występuje na osiedlach: Straconka (21,3 osób/ha powierzchni zabudowanej), Komorowice Śląskie (22,0 osoby/ha powierzchni użytkowej), Lipnik (22,3 osoby/ha powierzchni użytkowej).

Tabela Nr 2: Zasoby mieszkaniowe Bielska-Białej w latach 2004-2005

Lata	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętna				
				Liczba izb w mieszkaniu	Liczba osób na		Powierzchnia użytkowa w m ²	
					1 Mieszkanie	1 Izbę	1 Mieszkania	Na 1 osobę
2004	63289	225469	4071,5	3,56	2,80	0,78	64,3	23,0
2005	63886	228213	4137,2	3,57	2,77	0,77	64,8	23,4

Źródło: GUS

W 2004 r. zasoby mieszkaniowe Bielska-Białej stanowiły 3,79%, a rok później 3,81% ogółu mieszkań w Województwie Śląskim. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu dla Bielska-Białej w omawianym okresie była analogicznie niższa o 0,04%, a następnie o 0,05%. Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Bielsku-Białej była niższa od średniej wojewódzkiej, w omawianym okresie o 1,6%, a w następnym roku o 1,4%.

Tabela Nr 3: Zasoby mieszkaniowe Bielska-Białej w latach 2004-2005 według stosunków własnościowych

Lata	Mieszkania				Powierzchnia użytkowa mieszkań			
	Spółdzielni mieszkaniowych	Gminne	Zakładów pracy	Osób fizycznych	Spółdzielni mieszkaniowych	Gminne	Zakładów pracy	Osób fizycznych
	w liczbach bezwzględnych				w tys. m ²			
2004	27134	8414	1096	25892	1289,3	396,8	55,0	2289,1
2005	27110	8107	698	27114	1288,0	382,5	35,2	2380,6

Źródło: GUS.

Największą grupą właścicieli mieszkań w Bielsku-Białej w latach 2004-2005 były osoby fizyczne, następnie spółdzielnie mieszkaniowe. Gminne zasoby mieszkaniowe w tym rankingu stanowiły trzecią pozycję, natomiast najmniej było mieszkań należących do zakładów pracy.

Tabela Nr 4: Budynki oddane do użytku w Bielsku-Białej w latach 2004-2005.

Lata	Budynki oddane do użytku				Kubatura w m ³			
	Ogółem	W tym mieszkalne	Budownictwo indywidualne		Ogółem	W tym budynków mieszkalnych	Budownictwo indywidualne	
			Razem	W tym mieszkalne			Razem	W tym budynków mieszkalnych
2004	525	390	462	374	742387	341355	459144	290847
2005	462	376	401	341	722219	345466	332819	276366

Źródło: GUS

W 2004 r. w Bielsku-Białej oddano do użytku ogółem 525 budynków, a rok później 462 budynki, co stanowiło 5,57% i 5,30% ogółu budynków oddanych do użytku w Województwie Śląskim w analogicznym okresie. Budynki mieszkalne oddane do użytku w Bielsku-Białej w latach 2004-2005 stanowiły kolejno 5,68% i 5,97% wszystkich budynków mieszkalnych oddanych do użytku w analizowanym okresie, na terenie województwa.

Tabela Nr 5: Mieszkania oddane do użytku w Bielsku-Białej w latach 2004-2005.

Lata	Ogółem				W tym w budynkach indywidualnych			
	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa w m²		Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa w m²	
			Mieszkań	Przeciętna 1 mieszkania			Mieszkań	Przeciętna 1 mieszkania
2004	636	3099	71748	112,8	507	2620	63113	124,5
2005	664	3041	73335	110,4	413	2280	57150	138,4

Źródło: GUS

Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 mieszkańca, w mieszkaniach oddanych do użytku ogółem w Bielsku-Białej w latach 2004 i 2005 była niższa od średniej w Województwie Śląskim, kolejno o 9,8 m² i 17,9 m². Podobnie było z przeciętną powierzchnią użytkową 1 mieszkania w budynkach indywidualnych. Była ona mniejsza od średniej wojewódzkiej w 2004 r. o 16,4 m², a w 2005 r. o 8,5 m².

Interesującym wskaźnikiem opisującym rozwój przestrzenny Bielska-Białej oraz jego potencjał urbanistyczny, w kontekście rozwoju mieszkalnictwa, jest ruch budowlany na obszarze miasta. Poniższe tabele wskazują atrakcyjność miasta w tym obszarze odzwierciedloną ilością wydanych decyzji: o warunkach zabudowy oraz pozwoleniu na budowę w latach 2003-2006.

Tabela Nr 6: Decyzje o warunkach zabudowy w Bielsku-Białej w latach 2003-2005.

Lata	Wszystkie decyzje	Nowe budynki mieszkalne (%)
2003	1645	48,45 % (797)
2004	1738	50,96 % (886)
2005	1692	48,64 % (823)

Źródło: Dane własne Wydziału Urbanistyki i Architektury Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej.

Tabela Nr 7: Decyzje o pozwoleniu na budowę w Bielsku-Białej w latach 2003-2006

Wyszczególnienie	Ilość pozwoleń				Liczba mieszkań			
	2003	2004	2005	2006 **	2003	2004	2005	2006 **
Budynki mieszkalne jednorodzinne	179	215	166	94	184	244	188	94
Budynki z 2 mieszkaniami i więcej	9	14	14	9	42	174	314	85
Rozbudowa budynków *	26	37	20	9	27	39	25	11
Przebudowa pomieszczeń niemieszkalnych ***	29	39	24	5	71	53	31	29

* mieszkalnych i niemieszkalnych (prowadząca do powstania nowych mieszkań);

** I – połowa 2006 r.

*** prowadząca do powstania nowych mieszkań

Źródło: Dane własne Wydziału Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta

W latach 2004 - 2005, w Bielsku-Białej, mieszkania będące własnością gminy stanowiły 9,84 %, a następnie 9,36 % ogółu wszystkich mieszkań w mieście. Poniżej przedstawiono dane przekazane przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Bielsku-Białej, dotyczące zasobów komunalnych oraz zasobów zarządzanych przez ZGM.

Tabela Nr 8: Komunalne zasoby mieszkaniowe zarządzane przez ZGM w latach 2003 - 2005

Wyszczególnienie	Lata		
	Stan na dzień 31.12.2003 r.	Stan na dzień 31.12.2004 r.	Stan na dzień 31.12.2005 r.
Liczba budynków mieszkalnych (w szt.)	1 042	1 034	1 021
Liczba lokali mieszkalnych (szt.)	8 261	8 053	7 911
Liczba lokali użytkowych (szt.)	1 089	1 093	1 070
Powierzchnia eksploatacyjna ogółem (m ²)	499 099	486 004	473 619
Powierzchnia lokali mieszkalnych (m ²)	412 454	401 294	388 867
Powierzchnia lokali użytkowych (m ²)	86 645	84 710	84 752
Przeciętna wielkość mieszkania (m ²)	47,4	47,4	49,2
Przeciętna wielkość lokalu użytkowego (m ²)	79,6	77,5	79,2
Udział powierzchni użytkowej lokali użytkowych w całkowitej powierzchni eksploatacyjnej (%)	17,4	17,4	17,9

Źródło: Dane własne ZGM

Tabela Nr 9: Liczba mieszkań i najemców w budynkach komunalnych zarządzanych przez ZGM w latach 2003-2005

Rodzaj mieszkania	Liczba mieszkań w latach			Liczba najemców w latach		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Komunalne	8 261	8 053	7 911	7 823	7 555	7 531
Własnościowe wykupione przez najemców Gminy	2 207	2 413	2 578	b.d.	b.d.	b.d.
Inne w budynkach prywatnych i współwłasnych	445	415	302	437	411	279

Źródło: Dane własne ZGM

Tabela Nr 10: Liczba lokali komunalnych i socjalnych zarządzanych przez ZGM w latach 2003-2005.

Lata	Liczba mieszkań socjalnych (szt.)	Przeciętna powierzchnia mieszkań socjalnych (m ²)	Liczba mieszkań komunalnych zamieszkiwanych na stałe (szt.)	Liczba mieszkań komunalnych zamieszkiwanych czasowo (szt.)
2003	247	32	7 528	287
2004	305	31	7 204	347
2005	363	32	7 121	385

Źródło: Dane własne ZGM

Tabela Nr 11: Struktura wiekowa budynków zarządzanych przez ZGM (stan na 31.12.2005).

Rok budowy	Liczba budynków (szt.)
przed 1918 r.	519
1918 r. – 1944 r.	275
1945 r. – 1970 r.	183
1971 r. – 1990 r.	32
1991 r. – 2000 r.	12
2000 r. – 2005 r.	0

Źródło: Dane własne ZGM

W zasobach mieszkaniowych ZGM budynki powstałe po 1970 roku obejmują jedynie 3,13 % ogółu zasobów. Liczba budynków, lokali, a tym samym ich powierzchnia pozostająca w zarządzaniu ZGM na przestrzeni lat 2003-2005 sukcesywnie ulegała zmniejszeniu.

1.2.2 Uwarunkowania ochrony środowiska

Bielsko-Biała położona jest na Pogórzu Śląskim, u podnóża Beskidów, stanowiących północną część łańcucha górskiego Karpat. Miasto znajduje się na 49°49' szerokości geograficznej północnej i 19°03' długości geograficznej wschodniej. Leży w dolinie nad rzeką Białą (prawobrzeżnym dopływem Wisły) oraz rzeką Wapienicą, pomiędzy skrajnymi górami masywów Beskidu Śląskiego i Małego. Tereny wokół miasta porośnięte są licznymi lasami. Bezpośrednie sąsiedztwo pasma gór ciągnącego się wzdłuż niemal całej południowej granicy kraju warunkuje korzystny mikroklimat i atrakcyjną lokalizację pod względem możliwości uprawiania turystyki i rekreacji. W granicach administracyjnych miasta mieszczą się tereny górskie i leśne, charakteryzujące się wysokim w skali regionu stopniem naturalności i bioróżnorodności. Wysokie walory krajobrazowe posiada „Straconka” – teren leśny, z wieloma chronionymi gatunkami roślin i zwierząt. „Bark, Jeżynowa Dolina, Gościńska Dolina, Dolina Złotego Potoku, Trzy Lipki” – to jary i doliny potoków przeplatane terenami rolniczymi oraz nieużytkowanymi łąkami. „Dolina Białej” to teren obfity w wilgotne łąki i stawy oraz nadrzeczne szuwały. Znajdujące się tam „Stawy Komorowickie” są miejscem gniazdowania i odpoczynku wielu ptaków wodnoblotnych i szuwarowych oraz płazów.

Tabela Nr 12: Zestawienie terenów zieleni urządzonej w mieście

Typ zieleni	Stan istniejący (pow. w ha)	% Udział w ogólnej pow. miasta
Ogrody działkowe	170,76	1,4
Cmentarze	34,30	0,3
Parki, zieleńce	61,54	0,51

Źródło: Program Ochrony Środowiska Miasta Bielska-Białej

Zieleń urządzona na terenie miasta stanowią przede wszystkim chronione zabytkowe założenia zieleni parkowej, cmentarnej i przykościelnej oraz zieleńce, parki, skwery i bulwary ogólnodostępne o charakterze rekreacyjnym i estetycznym. Na terenie Bielska-Białej występują również obszary zieleni towarzyszącej zabudowaniom, ogródkom działkowym i zieleni izolacyjnej wokół tras komunikacyjnych. Na terenie miasta istnieje 36 cmentarzy, większość pochodzi z XIX w. i pierwszej połowy XX w. Najcenniejsze z nich są wpisane do rejestru zabytków. Najstarszym jest przykościelny cmentarz katolicki położony przy ul. Sobieskiego, a pochodzący z XVI w.

Tabela Nr 13: Wykaz parków zabytkowych w Bielsku-Białej wg stanu na 31.12.2004 r.

Lokalizacja	Rodzaj parku	Użytkownik	Powierz. (ha)	Czas powstania	Rejestr zabytków
ul. Słowackiego	miejski	gmina Bielsko-Biała	2,5	1896 r. XIX w.	nie
ul. Partyzantów Park Włóknarzy	miejski	gmina Bielsko-Biała	3,5	XIX w.	nie
ul. Bystrzańska 52	fabrykancki	teren prywatny	2,7	1885 r.	nie
ul. Bystrzańska	fabrykancki	teren prywatny	6,0	1870 r.	nie
ul. Żywiecka 20	pałacowy	Zgromadzenie Córek Miłosierdzia Bożego	2,0	XIX w.	tak
ul. Żywiecka 193	dworski	teren prywatny	1,0	I połowa XIX w.	tak
ul. Laskowa 54	fabrykancki	teren prywatny	5,1	XIX w.	tak
ul. Komorowicka 48	fabrykancki	teren prywatny	3,1	1890 r.	tak
ul. Św. Anny 22	willowy	teren prywatny	3,6	II połowa XIX w.	tak
ul. Legionów	willowy	teren prywatny		II połowa XIX w.	tak

Źródło: Program Ochrony Środowiska Miasta Bielska-Białej

Tereny zieleni miejskiej zajmują w Bielsku-Białej 227 ha, a tereny leśne około 2500 ha, stanowią odpowiednio około 1,8% oraz 20 % ogólnej powierzchni miasta. W przeliczeniu na jednego mieszkańca powierzchnia zielona miasta wynosi 152 m². Na terenie miasta istnieją 34 pomniki przyrody oraz parki krajobrazowe, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne, a także rezerваты przyrody.

Bielsko-Biała należy do miast o stosunkowo dużym zanieczyszczeniu środowiska. W mieście emitowanych jest 2% zanieczyszczeń pyłowych i 1,7% zanieczyszczeń gazowych Województwa Śląskiego.

Tabela Nr 14 :Formy ochrony przyrody na terenie Bielska-Białej wg stanu na 31.12.2006 r.

Forma ochrony	Nazwa	Całkowita powierzchnia na terenie miasta (ha)	Otulina na terenie miasta (ha)	Całkowita powierzchnia (ha)	Otulina (ha)	Ilość (szt.)
Park krajobrazowy	Park Krajobrazowy Beskidu Małego	480	680	25770	22253	-
	Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego	2440	860	38620	22285	-
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy	Dolina Wapienicy	1519,02	-	-	-	-
	Sarni Stok	11,19	-	-	-	-
	Cygański Las	593	-	-	-	-
	Gościńska Dolina	39,18	-	-	-	-
Użytek ekologiczny	Żabiniec	0,7986	-	-	-	-
Rezerwat przyrody	Stok Szyndzielni	56,5	-	-	-	-
	Jaworzyna	40,03	-	-	-	-
Pomniki przyrody	Pojedyncze drzewa	-	-	-	-	52

	Skupiska drzew	-	-	-	-	9
	Głaz narzutowy	-	-	-	-	1

Źródło: Program Ochrony Środowiska Miasta Bielska-Białej.

Na poziom zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego ma wpływ:

- emisja zanieczyszczeń z indywidualnych gospodarstw domowych, kotłowni miejskich i zakładowych, zakładów przemysłowo-usługowych i ciągów komunikacyjnych;
- emisja pochodzenia energetycznego z obszarów sąsiednich (GOP, ROW, OOK) oraz z procesów technologicznych realizowanych w zakładach przemysłowych.

Znaczący wpływ na zanieczyszczenie powietrza mają również lokalne kotłownie CO używane w gospodarstwach domowych oraz MŚP spalające węgiel w celach grzewczych i technologicznych. Utrzymanie na obszarze Bielskiej Starówki tradycyjnych rozwiązań z indywidualnymi kotłowniami węglowymi, koksowymi i gazowymi powoduje pogorszenie się stanu środowiska w tej części Miasta i może być przyczyną przekraczania dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza, co grozi konsekwencjami w postaci negatywnego oddziaływania na ludzi i budowlę, a na Starówce szczególnie na zabytki.

Tabela Nr 15: Zestawienie średniorocznych wartości stężeń zanieczyszczeń na terenie miasta Bielska-Białej w latach 1999-2003.

Stanowisko	Rok	Substancja		
		Dwutlenek siarki ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Dwutlenek azotu ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Pyl zawieszony ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Bielsko-Biała ul. Broniewskiego 21	1994	25,5	24,7	33,3
	1995	30,2	25,0	39,9
	1996	52,3	36,7	54,2
	1999	16,0	42,8	22,8
	2000	12,5	45,7	24,7
	2001	16,8	48,4	31,0
	2002	13,2	39,0	27,0
	2003	15,0	43,0	30,0
Bielsko-Biała ul. Komorowicka 68	1994	30,4	40,9	33,3
	1995	33,3	37,9	39,3
	1996	41,4	43,8	47,2
	1999	12,9	49,0	30,1
	2000	10,0	49,4	30,4
	2001	14,7	44,5	33,5
	2002	11,0	33,0	27,0
	2003	12,0	36,0	31,0
Bielsko-Biała ul. Listopadowa 33	1999	9,8	26,2	25,6
	2000	6,9	26,8	22,4
	2001	12,4	28,0	28,5
	2002	11,0	26,0	30,0
	2003	12,0	23,0	29,0
Dopuszczalny poziom		20	40	-

Źródło: Program Ochrony Środowiska Miasta Bielska-Białej.

Tabela Nr 16: Zestawienie średniorocznych wartości stężeń zanieczyszczeń na terenie miasta Bielska-Białej w roku 2004, punkt pomiarowy przy ul. Langiewicza 28

2004r.	ul. Langiewicza 28			
Zanieczyszczenia	SO ₂	NO ₂	Benzen	Pył zawieszony (ogółem)
	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]
Średnie roczne stężenia	5,8	2,7	2,9	26,1

Źródło: Dane własne Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Tabela Nr 17 : Zestawienie średniorocznych wartości stężeń zanieczyszczeń na terenie miasta Bielska-Białej w latach 2004-2005, punkt pomiarowy przy ul. 3 Maja 4.

ul. 3 - go Maja 4					
Rok	Benzen	Toluen	M+P Ksylen	O - Ksylen	Etylobenzen
	[µ g/m ³]	[µ g/m ³]	[µ g/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]
2004	7,99	14,21	8,56	3,91	3,34
2005	6,8	11,5	7,0	3,7	2,9

Źródło: Dane własne Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Tabela Nr 18: Zestawienie średniorocznych wartości stężeń zanieczyszczeń na terenie miasta Bielska-Białej w roku 2005, punkt pomiarowy przy ul. Kossaka-Szczuckiej 19.

2005 r	ul. Kossaka - Szczuckiej 19				
Zanieczyszczenia	SO ₂	NO ₂	PM 10	O ₃	Olów
	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]
Średnie roczne stężenia	16,0	26,0	43,0	55,0	0,029

Źródło: Dane własne Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej.

Powyżej zaprezentowane wyniki pomiarów potwierdzają, iż podstawowymi źródłami zanieczyszczenia powietrza w Bielsku-Białej są: komunikacja samochodowa oraz energetyka, szczególnie niska emisja z lokalnych systemów grzewczych.

Zanieczyszczenia wynikające z ruchu motoryzacyjnego koncentrują się w rejonach zwartej, wysokiej zabudowy miejskiej (w tzw. kanionach ulicznych). Bardzo poważne problemy komunikacyjne stwarza wylot drogi w kierunku Żywca. „Program ochrony środowiska...” zwraca szczególną uwagę na rolę Bramy Wilkowickiej w dolinie Białej, stanowiącej korytarz ekologiczny, za którego pośrednictwem odbywa się przewietrzanie terenu miasta. Zagrożeniem dla pełnionych przez nią funkcji są prowadzące przez Bramę uczęszczane drogi do Szczyrku i Żywca.

Głównymi źródłami hałasu w mieście są: komunikacja (drogowa, kolejowa, lotnicza), przemysł oraz praca linii energetycznych. Najbardziej zagrożonymi oddziaływaniem hałasu wynikającym z ruchu ulicznego są ulice: 3 Maja, Zamkowa, Partyzantów, Lwowska i Żywiecka. Na terenach zagrożonych hałasem znajdują się m.in.: szpital oraz budynki mieszkalne oraz 12 szkół. Emitentami hałasu w mieście są również liczne zakłady przemysłowe.

Wody przepływających przez miasto rzek są silnie lub ponadnormatywnie zanieczyszczone szkodliwymi substancjami. Pomimo złej oceny jakości wód rzeki Białej, badania wykazały stopniową poprawę wskaźników fizykochemicznych. Podobnie wygląda sytuacja wód podziemnych. Najbardziej zagrożone zanieczyszczeniem są wody czwartorzędowego poziomu wodonośnego w dolinie Białej, Wapienicy i ich dopływów. Wśród źródeł zagrożenia dla wód podziemnych na terenie miasta wymienia się:

- obszarowe ogniska zanieczyszczeń:
 - zanieczyszczenie atmosfery;
 - szczególnie w centrum miasta;
 - stosowanie nawozów mineralnych;
- liniowe ogniska zanieczyszczeń: trasy komunikacyjne;
- punktowe ogniska zanieczyszczeń:

- składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych;
- stacje paliw płynnych;
- zrzuty ścieków przemysłowych i komunalnych;
- obszary zabudowane, nieskanalizowane na obrzeżach miasta.

Wpływ w/w obiektów na wody podziemne jest kontrolowany. Tylko nieliczne stacje paliw czy dzikie wysypiska odpadów nie są objęte lokalnym monitoringiem.

Punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczeń w Bielsku-Białej stanowią obecnie przede wszystkim:

- ścieki socjalno-bytowe z zabudowy nie włączonej do miejskiej kanalizacji sanitarnej;
- ścieki deszczowe spływające z dróg i placów;
- zanieczyszczenia spływające z pól, szczególnie w okresach po nawożeniu gruntów rolnych;
- odcieki ze składowiska odpadów.

Źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe, handel, usługi i rzemiosło, szkolnictwo, obiekty turystyczne oraz targowiska. Udział Miasta w generowaniu odpadów komunalnych wynosi 78328 Mg i stanowi 4,35% odpadów w Województwie Śląskim. Odpady ulegające biodegradacji stanowią około 45% odpadów komunalnych wytworzonych w Bielsku-Białej. Zakłada się, że ilość wytworzonych odpadów komunalnych będzie sukcesywnie wzrastać, osiągając w 2015 r. wielkość 90378 Mg. Odpady komunalne zdeponowane na składowisku w Bielsku-Białej w 2002 r. stanowiły 91,6% ogólnej ilości odpadów przyjętych na to składowisko. Dominowały wśród nich niesegregowane odpady komunalne. Podstawowym systemem zbierania odpadów komunalnych z terenu miasta jest zbiórka odpadów zmieszanych (nie segregowanych). Nie prowadzi się selektywnej zbiórki kuchennych i zielonych odpadów ulegających biodegradacji. Przedmiotem selektywnej zbiórki są odpady przeznaczone do recyklingu materiałowego (szkło, papier, tworzywa sztuczne). Bielski przemysł wytwarza w ciągu roku 131,4 tys. ton odpadów niekomunalnych, co stanowi 0,3% odpadów tego rodzaju generowanych na terenie województwa. Poważnym problemem, w obszarze odpadów stałych są dzikie wypiska śmieci i gruzu, usytuowane najczęściej w atrakcyjnych krajobrazowo miejscach (np. jarach potoków).

1.2.3 Infrastruktura techniczna

W Bielsku-Białej działają trzy sieciowe systemy energetyczne. Pokrywają one zapotrzebowanie mieszkańców miasta i gospodarki na: ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Rynek usług ciepłych stanowi 64% ogółu rynku energii w mieście.

Tabela Nr 19: Odbiorcy energii elektrycznej i jej zużycie w Bielsku-Białej, w latach 2004 - 2005

Lata	Odbiorcy energii elektrycznej	Zużycie energii elektrycznej		
		w GWh	Na 1 mieszkańca	Na 1 odbiorcę
			w kWh	
2004	73436	127,2	718,0	1732,7
2005	73501	130,0	735,1	1768,5

Źródło: GUS

Zużycie energii elektrycznej, na 1 mieszkańca w Bielsku-Białej, było w analizowanym okresie wyższe od średniej dla województwa śląskiego, która wynosiła 704,9 kWh w 2004 r., a 720,8 kWh w 2005 r.

Tabela Nr 20: Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych w Bielsku-Białej w latach 2003-2005

Lata	Sieć gazowa w km	Połączenia prowadzone do budynków mieszkalnych	Odbiorcy gazu z sieci w tys.	Zużycie gazu z sieci	
				w hm ³	Na 1 mieszkańca w m ³
2004	547,6	16411	57,2	38,1	215,1
2005	545,7	16647	57,1	37,6	212,4

Źródło: GUS

Zużycie gazu na 1 mieszkańca w Bielsku-Białej, było zdecydowanie wyższe od średniej wojewódzkiej, w 2004 r. o 118%, a w 2005 r. o 115 %.

1.2.4 Układ drogowy miasta

Jednym z najtrudniejszych problemów rozwojowych Bielska-Białej jest zapewnienie sprawnej obsługi transportowej. Koniecznym jest dostosowanie układu drogowego i miejskiego transportu zbiorowego, do potrzeb obsługi wzmożonego ruchu w warunkach dynamicznego rozwoju komunikacji indywidualnej. Układ drogowy miasta charakteryzuje się brakiem połączeń międzydzielnicowych odciażających trasy śródmiejskie oraz niezgodnością funkcji i parametrów technicznych tras. W wyniku przedstawionych zjawisk coraz większa liczba skrzyżowań i prowadzących do nich ulic staje się trudno przejezdna w godzinach szczytu przewozowego.

Bielsko-Biała to duży węzeł dróg krajowych i wojewódzkich. W obrębie miasta przebiegają odcinki dróg krajowych i międzynarodowych:

droga krajowa nr 1 relacji Gdańsk – Cieszyn;

droga krajowa nr 69 relacji Bielsko-Biała – Zwardoń. Granica Państwa;

droga krajowa nr 52 relacji Bielsko-Biała – Kraków

droga wojewódzka nr 942 relacji Bielsko-Biała – Wisła.

W mieście znajduje się również rozrząd ruchu w kierunkach do przejść granicznych w Cieszynie, Zwardoniu i Korbielowie. Krajowy ruch samochodowy przebiega w dwóch głównych kierunkach: przez Czechowice-Dziedzice do Katowic i Warszawy oraz przez Andrychów, Wadowice do Krakowa. Odpowiednie warunki dla obsługi ruchu zewnętrznego istnieją w północnej części Bielska-Białej (wylot na Cieszyn).

Do podstawowych połączeń drogowych w obrębie miasta należą:

fragment ul. Warszawskiej, Wyzwolenia, Lwowska, Krakowska – ruch w kierunku Krakowa;

ul. Żywiecka – główny ruch w kierunku Żywca;

ul. Warszawska, 3 Maja, Zamkowa, Partyzantów, Bystrzańska – ruch w kierunku Szczyrku.

Główne problemy z komunikacją dotyczą obszaru śródmieścia, gdzie ze względu na lokalizację większości usług różnego rodzaju następuje kumulacja codziennego ruchu docelowego ze wszystkich części miasta oraz dojazdy wynikające z relacji zewnętrznych. Dodatkowo na obszarze śródmieścia przypadają wahadłowe przejazdy mieszkańców z części wschodniej miasta (mieszkalnictwo blokowe) do miejsc pracy w części zachodniej (lokalizacja przemysłu), pociąga to za sobą natężenie ruchu przekraczające nawet 20 000 pojazdów na dobę. Na ulicach: Żywieckiej i 3 Maja natężenie ruchu w godzinach szczytu przekracza 4 tys. pojazdów na godzinę. Udział pojazdów ciężkich dochodzi do 10% (ul. Warszawska, Wyzwolenia). Natężenie ruchu wysokie jest również na trasach tranzytowych przebiegających przez centrum i w dolinie rzeki Białej.

Tabela Nr 20a: Drogi publiczne i zarejestrowane pojazdy osobowe w Bielsku-Białej w 2005 r.

Drogi publiczne o twardej nawierzchni w km		W tym nawierzchni ulepszonej		Pojazdy samochodowe ogółem	W tym		
Powiatowe	Gminne	Powiatowe	Gminne		Samochody osobowe	Samochody ciężarowe	Autobusy
104,0	400,1	104,0	385,0	77 499	60 759	13 677	382

Źródło: GUS.

Miasto Bielsko-Biała charakteryzuje się dużą ilością pojazdów. Na 1000 mieszkańców przypada 433,27 pojazdów samochodowych. Co oznacza wzrost w stosunku do 2002 roku o 39,40%.

Tabela Nr 21: Dane dotyczące natężenia i struktury ruchu występujące w wytypowanych przekrojach pomiarowych w Bielsku-Białej

Nazwa ulicy	Rok 1993	Rok 1995	Rok 2002		Rok 2010
	Liczba wszystkich pojazdów przypadająca na jedną godzinę ruchu PORA DZIENNA	Liczba wszystkich pojazdów przypadających na jedną godzinę ruchu PORA DZIENNA	Liczba wszystkich pojazdów przypadających na jedną godzinę ruchu PORA DZIENNA	Procentowy udział pojazdów ciężkich	Liczba wszystkich pojazdów przypadająca na jedną godzinę ruchu w szczycie
Warszawska	1 274	1 745	1 963	10,1	-
Krakowska	634	920	906	8,4	-
Bystrzańska	669	1 115	1 285	3,1	-
Bohaterów Monte Cassino	755	1 273	1 536	5,1	-
Cieszyńska			1 632	5,5	-
Sobieskiego			978	2,0	-
Wyzwolenia	222	279	1 488	10,0	-
Krakowska			1 500	6,5	1 981
Żywiecka	774	1 014	1 476	6,5	4 477
Leszczyńska			642	4,3	-
Partyzantów			1 930	4,5	2 263
3 Maja			2 632	6,6	4 291
Mostowa	1 586	1 331	1 451	6,5	-
Stojałowskiego	960	1 448	1 204	1,0	-
PCK			1 227	2,7	-
Piastowska	1 431	1 922	1 716	6,5	1 699
Michałowicza			1 011	2,7	1 659
Bora - Komorowskiego			1 224	4,6	-

Źródło: Program Ochrony Środowiska Miasta Bielska-Białej

Zgodnie z powyższą prognozą natężenie ruchu drogowego będzie systematycznie wzrastać. Przewiduje się prawie dwukrotny wzrost natężenia ruchu w okresie 1993 r. – 2010 r. na ciągu ulic: Lwowska, Żywiecka, Andersa, Piastowska co może wpłynąć pozytywnie na klimat akustyczny miasta, jako że zostanie odciążony ciąg komunikacyjny 3 Maja, Zamkowa, Partyzantów przebiegający przez centrum miasta, na którym przewiduje się przyrost natężenia ruchu w granicach 10 % – 20%.

1.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Miasto Bielsko-Biała jest zaopatrywane w wodę z następujących ujęć:

- w Kobiernicach (o wydajności 114 050 m³ /d),
- w Wapienicy (o wydajności 45 000 m³ /d),
- z ujęć lokalnych w: Straconce, Lipniku, Mikuszowicach (o łącznej wydajności 2500 m³ /d).

Ogółem wydajność ujęć wody Bielska-Białej wynosi 161 550 m³ /d.

Tabela Nr 22: Wodociągi i Kanalizacja w Bielsku-Białej w 2005 r.

Lata	Sieć w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone w dm ³
	Wodociągowa rozdzielcza	Kanalizacyjna	Wodociągowe	Kanalizacyjne	w dm ³	Na 1 mieszkańca w m ³	
2004	428,3	321,0	15331	8890	6739,2	38,0	10205,9
2005	593,3	542,1	17670	9138	6477,7	36,6	10224,2

Źródło: GUS

Tabela Nr 23: Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej ludności w Bielsku-Białej w latach 2003-2005.

Lata	Ogółem	Przemysł	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	Eksplotacja sieci wodociągowej	Przemysł	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	Eksplotacja sieci wodociągowej
	w hm ³				w % ogółem		
2004	11,3	1,2	0,3	9,8	10,3	2,4	87,3
2005	11,1	1,1	0,3	9,7	10,2	2,4	87,3

Źródło: GUS

W 2004 r. wodociągowa sieć rozdzielcza w Bielsku-Białej miała długość 428,3 km, a rok później zwiększyła się o 165 km. Długość sieci kanalizacyjnej w 2005 r., w stosunku do roku wcześniejszego wzrosła o 221,1 km. Jednocześnie zwiększeniu uległa liczba podłączeń wodociągowych i kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych.

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych, w mieście wynosiło w 2004 r. 38,0 m³ na 1 mieszkańca, a rok później było ono mniejsze i wyniosło 36,6 m³ na jednego mieszkańca. W analogicznym okresie średnie zużycie na 1 mieszkańca w województwie śląskim wynosiło analogicznie: 32,0 m³ i 31,4 m³.

Tabela Nr 24: Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w Bielsku-Białej w latach 2003-2005.

Lata	Ścieki wymagające oczyszczenia	Oczyszczane				Nieoczyszczane		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem
		Razem	Mechanicznie	Chemicznie i biologicznie	Z podwyższonym usuwaniem biogenów	Razem	Odprowadzone siecią kanalizacyjną	
	w hm3		w % wymagających oczyszczenia			w hm3		
2004	11,3	11,2	7,7	1,8	89,5	0,1	0,1	91,2
2005	11,4	11,3	7,4	2,5	89,0	0,1	0,1	91,3

Źródło: GUS

Ponad 90% mieszkańców miasta Bielska-Białej korzysta z oczyszczalni ścieków, w 2004 r. 7,7% wyprodukowanych ścieków oczyszczanych było mechanicznie, 1,8% chemicznie i biologicznie, a 89,5% z podwyższonym usuwaniem biogenów. Rok później – analogicznie było to: 7,4%; 2,5% i 89,0%.

1.2.6 Gospodarka odpadami

Na terenie miasta znajdują się dwa składowiska odpadów komunalnych, zlokalizowane w Lipniku. Stare składowisko w rejonie potoku Krzywa jest składowiskiem bez strefy ochronnej i ekranizacji od podłoża (funkcjonuje od 1961 r.). Wpływa to na zanieczyszczenie wód potoku, oraz gleb wokół wysypiska.

Drugie, nowe składowisko wybudowane w pobliżu pierwszego, na terenie przystokowym zostało uruchomione 30.06.2003 r., posiada powierzchnię 41 410 m². Pojemność geometryczna wynosi 469 200 m³, a chłonność po zagęszczeniu 1 477 980 m³. Składa się z trzech oddzielnych kwater, otoczonych obwałowaniami, a zastosowane technologie spełniają wymogi środowiskowe.

Tabela Nr 25: Odpady wytworzone i nagromadzone oraz tereny ich składowania w Bielsku-Białej, w latach 2004-2005.

Lata	Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t				Odpady dotychczas składowane (nagromadzone; stan w końcu roku) w tys. t	Tereny składowania odpadów, niezrekultywowane (stan w końcu roku) w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione	magazynowane czasowo		
2004	155,2	149,9	5,1	0,2	101,5	5,4
2005	149,6	146,2	3,1	0,3	102,8	5,4

Źródło: GUS

1.3 Sytuacja gospodarcza

Bielsko-Biała jest znaczącym centrum produkcyjno-handlowo-turystycznym na południu Polski. Doskonałe położenie geograficzne, dobry klimat ekonomiczny oraz proinwestycyjna polityka władz miasta sprawiły, że zdecydowały się tutaj inwestować wielkie, światowe koncerny. Do największych inwestorów działających w mieście zaliczyć należy: Fiat GM Powertrain Polska Sp. z o. o.; Eaton Automotive Systems Sp. z o. o.; Finnveden Polska S.A.; Zakład Usług Technicznych Galvano-Technika I Sp. z o. o.; Fiat Services Polska Sp. z o. o.; Hutchinson Polska Sp. z o. o.; Avio Polska Sp. z o. o.

Zamożność społeczeństwa i jego potencjał nabywczy przyczyniły się do powstania na terenie miasta sklepów wielkopowierzchniowych i centrów handlowych. W Bielsku-Białej działają m.in. hipermarkety sieci: Auchan, Carrefour, Tesco, Castorama, Makro Cash and Carry. W mieście wybudowano również Centrum Handlowe SFERA o powierzchni handlowej 36 000 m², na której mieści się ponad 120 sklepów, 7 kawiarni, szkoła językowa, klub rozrywkowy z ośmioma torami bowlingowymi oraz multikino z 7 salami projekcyjnymi dla prawie 1600 widzów.

Na terenie miasta – na terenach stanowiących własność Fiata, od 2000 r., znajduje się obszar Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej o łącznej powierzchni 27,5 ha.

KSSE obejmuje również teren ponad 10 ha usytuowanych na obszarze Bielsko-Biała – Wapienica (północno-zachodnia część miasta). Atutem tej lokalizacji jest położenie przy drodze ekspresowej S – 1 prowadzącej do granicy z Republiką Czeską w Cieszynie.

Dostrzegając korzyści płynące dla gminy z posiadania terenów objętych SSE, które zwiększają jej atrakcyjność inwestycyjną władze Bielska-Białej podjęły dalsze starania o poszerzenie obszarów strefy na terenie miasta. Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2005 r. granicami KSSE objęto teren o powierzchni 13,7 ha usytuowany w Komorowicach Krakowskich. Tereny KSSE ulokowanej przy drodze ekspresowej S – 1 sąsiadują bezpośrednio z Bielskim Parkiem Przemysłowym i Usługowym. Przedsięwzięcie to zrealizowane zostało z wykorzystaniem środków pomocowych z UE (Phare 2000 Spójność Gospodarcza i Społeczna), dotacji z Budżetu Państwa i Budżetu Miasta.

W listopadzie 2006 r. włączono do Strefy teren obejmujący powierzchnię 3,16 ha, ulokowany w Bielsku-Białej Lipnik, na którym swoją działalność prowadzi firma Cooper-Standard Automotive Sp. z o.o.

Na terenie parku, gdzie ulokowany jest również Bielski Inkubator Technologiczny działają przedsiębiorstwa wykorzystujące nowoczesne i przyjazne dla środowiska technologie oraz oferujące wysoko przetworzone produkty.

Tabela Nr 26: Podmioty Gospodarki Narodowej w Bielsku-Białej zarejestrowane w rejestrze REGON, w latach 2004-2005.

Lata	Ogółem	W tym						Ogółem sektor	
		Spółki handlowe		Spółki cywilne	Spółdzielnie	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Publiczny	Prywatny
		Razem	W tym z udziałem kapitału zagranicznego						
2004	23977	1882	408	2525	76	416	17923	746	23231
2005	23575	1968	415	2536	74	445	17373	759	22816

Źródło: GUS

Tabela Nr 27: Podmioty Gospodarki Narodowej w Bielsku-Białej zarejestrowane w rejestrze REGON według wybranych sekcji w latach 2004-2005

Lata	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo, i leśnictwo	W tym							
			Przemysł		Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm
			Razem	W tym przetwórstwo przemysłowe						
2004	23977	165	2629	2619	2515	7772	633	1640	943	4290
2005	23575	162	2599	2590	2365	7580	665	1605	926	4235

Źródło: GUS

Tabela Nr 28: Spółki handlowe według form prawnych w Bielsku-Białej w latach 2004-2005.

Lata	Ogółem	Spółki kapitałowe			Spółki osobowe	
		Razem	Akcyjne	Z ograniczoną odpowiedzialnością	Razem	W tym jawne
2004	1882	1630	69	1561	252	246
2005	1968	1699	67	1632	269	262

Źródło: GUS

Tabela Nr 29: Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Bielsku-Białej według wybranych sekcji w latach 2004-2005.

Lata	Ogółem	W tym
------	--------	-------

		Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm
2004	17923	1820	2082	5852	456	1494	852	3067
2005	17373	1767	1937	5654	474	1441	833	2973

Źródło: GUS

Zgodnie z rejestrem REGON w 2004 roku w Bielsku-Białej zarejestrowanych było 23977 podmiotów gospodarczych. Największą liczbę wśród nich (17923) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Spółek cywilnych zarejestrowanych było 2525, a spółek z udziałem kapitału zagranicznego 408. Rok później liczba zarejestrowanych podmiotów w Bielsku-Białej nieznacznie się zmniejszyła (23575), najwięcej, o 550 podmiotów zmniejszyła się kategoria osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W 2005 r. wzrosła liczba organizacji pozarządowych działających w Bielsku-Białej. W stosunku do 2004 r., zwiększyła się o 7 liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego.

Najwięcej spośród podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w Bielsku-Białej (w latach 2004-2005) specjalizowało się w handlu i naprawach, obsłudze nieruchomości i firm, przemyśle i przetwórstwie przemysłowym oraz w sektorze budownictwa. Podobnie było w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Tabela Nr 30: Pracujący według sektorów w Bielsku-Białej w latach 2003-2005

Wyszczególnienie	Rok 2003		Rok 2004		Rok 2005	
Ogółem	56 711	100,00%	57 473	100%	59 275	100,00%
Sektor publiczny	20 189	35,60%	20 182	35,12 %	19 547	32,98%
Sektor prywatny	36 522	64,40%	37 291	64,88%	39 728	67,02%

Źródło: www.um.bielsko.pl

Tabela Nr 31: Pracujący w gospodarce narodowej w Bielsku-Białej w latach 2003-2005

Wyszczególnienie	rok 2003		rok 2004		rok 2005	
Ogółem	56 711	100,00%	57 473	100,00%	59 275	100,00%
Rolnictwo	150	0,26%	172	0,30%	153	0,26%
Przemysł i budownictwo	23 213	40,39%	23 557	40,99%	24 684	41,64%
Usługi rynkowe	20 378	35,46%	20 667	35,96%	21 454	36,19%
Usługi nierynkowe	12 970	22,57%	13 077	22,75%	12 983	21,90%

Źródło: www.um.bielsko.pl

Największa grupa mieszkańców Bielska-Białej w latach 2003-2005 pracowała w przemyśle i budownictwie (ponad 40% ogółu pracujących), następnie w usługach rynkowych (ponad 35% ogółu zatrudnionych) i nierynkowych (ponad 20% ogółu zatrudnionych). Najmniej bielszczan zatrudnionych było w rolnictwie (około 0,30% ogółu zatrudnionych).

Tabela Nr 32: Zatrudnienie w latach 2004-2005 w Bielsku-Białej

Lata	Ogółem	Sektor		Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi	
		Publiczny	Prywatny			Rynkowe	Nierynkowe
2004	57887	18682	39205	134	26628	18770	12355
2005	58048	17411	40637	134	26 930	18 369	12 615

Źródło: GUS (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji).

Tabela Nr 33: Pracujący w Bielsku-Białej w latach 2004-2005

Lata	Ogółem		W tym			Ogółem – sektor	
	Ogółem	W tym kobiety	Przemysł i budownictwo	Usługi		Publiczny	Prywatny
				Rynkowe	Nierynkowe		
2004	57473	28235	23557	20668	13077	20182	37291
2005	59 275	28 520	24 684	21 455	12 983	19 547	39 728

Źródło: GUS

1.3.1 Turystyka

Bielsko-Biała posiada bardzo interesujące położenie, sprzyjające rozwojowi funkcji turystycznych. W krajobrazie miasta i okolic dominują karpackie pasma Beskidu Śląskiego i Beskidu Małego, które wchodzą w skład Beskidów Zachodnich. Wielką zaletą Bielska-Białej jest bezpośrednia bliskość gór. Na obszarze miasta znajdują się góry: Dębowiec, Szyndzielnia, Klimczok, Kozia Góra. Na Dębowcu (530 m n.p.m.) znajduje się najstarsze zachowane beskidzkie schronisko, założone w 1895 roku w dawnej leśniczówce książąt Sułkowskich. Nad miastem góruje Szyndzielnia (1026 m n.p.m.), gdzie wybudowano w 1897 r. schronisko turystyczne i gdzie można się dostać linową kolejką gondolową (zbudowaną w 1953 r.). Góra Klimczok (1117 m n.p.m.) – najwyższy punkt miasta – wznosi się nieopodal Szyndzielni. Warto wspomnieć też o Koziej Górze (686 m n.p.m.), gdzie znajduje się schronisko „Stefanka”. We wschodniej części miasta położona jest Magurka (912 m n.p.m.; schronisko z 1913 r.) oraz Czupel (933 m n.p.n). Z obydwu szczytów roztacza się piękny widok na Beskid Śląski, Kotlinę Żywiecką i Jezioro Międzybrodzkie. Turystyczne znaczenie ma także, ze względów przyrodniczych - dolina. W 1990 r. w dolinie powstał park ekologiczny (zespół przyrodniczo-krajobrazowy) Dolina Wapienicy. Najbardziej wartościowy przyrodniczo jest fragment będący północnym zboczem Trzech Kopców, gdzie utworzono leśny rezerwat przyrody „Stok Szyndzielni”.

1.4 Sfera społeczna

1.4.1 Struktura demograficzna i bezrobocie

Zgodnie z danymi na dzień 31.12.2005 r. liczba mieszkańców Bielska-Białej wynosiła 176 864 osób, z czego 52,77% (93 329 osób) stanowią kobiety, a 47,23% (83 535 osób) mężczyźni. Ludność Bielska-Białej stanowiła 3,77% ludności Województwa Śląskiego. Poniżej przedstawiono informacje dotyczące: ludności miasta, w podziale na osoby w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym oraz na temat przyrostu naturalnego.

Tabela Nr 34: Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w Bielsku-Białej w latach 2004-2005 r.

Wyszczególnienie	2004 r.		2005 r.	
ogółem	176 987	100 %	176 864	100 %
w wieku przedprodukcyjnym	32 790	18,52 %	31 908	18,04 %
w wieku produkcyjnym	115 908	65,50 %	116 221	65,72 %
w wieku poprodukcyjnym	28 289	15,98 %	28 735	16,24 %

Źródło: GUS

Tabela Nr 35: Małżeństwa, urodzenia, zgony, przyrost naturalny w latach 2004-2005, w Bielsku-Białej

Lata	Małżeństw a	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Małżeństw a	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
			Ogółem	Niemowląt				Ogółem	W tym niemowląt	
W liczbach bezwzględnych						Na 1000 ludności				
2004	875	1521	1497	6	24	4,9	8,6	8,5	3,9	0,1
2005	959	1513	1600	12	- 87	5,4	8,6	9,1	7,9	- 0,5

Źródło: GUS

Tabela Nr 36: Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bielsku-Białej w latach 2004-2006

Miasto / Gmina	2004 rok	2005 rok	2006 rok
----------------	----------	----------	----------

	Ogółem	Struktura %	Ogółem	Struktura %	Ogółem	Struktura %
Bielsko-Biała	8 707	54,9	8111	55,4	6503	55,5
Buczkowice	535	3,4	469	3,2	403	3,4
Jasienica	731	4,6	710	4,8	541	4,6
Jaworze	259	1,6	248	1,7	226	2,0
Kozy	508	3,2	440	3,0	369	3,2
Szczyrk	324	2,0	289	2,0	293	2,5
Wilkowice	579	3,6	535	3,7	447	3,8
Porąbka	839	5,3	765	5,2	691	6,0
Wilamowice	534	3,4	539	3,6	448	3,8
Czechowice-Dziedzice	2419	15,2	2163	14,8	1508	12,8
Bestwina	439	2,8	382	2,6	275	2,4
Razem	15874	100	14651	100	11704	100

Źródło: Powiatowy Urząd pracy w Bielsku-Białej

W latach 2004-2006 liczba ogółem zarejestrowanych, w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej, bezrobotnych znacząco zmniejszyła się z 15 674 osób w 2004 r. do 11 704 w 2006 r. Podobnie wyglądała sytuacja w analizowanym okresie w przypadku osób bezrobotnych z Bielska-Białej. W 2004 r. stanowiły one grupę 8 707 osób, a dwa lata później jedynie 6 503 osób.

Tabela Nr 37: Bezrobotni Zarejestrowani według wieku i poziomu wykształcenia w Bielsku-Białej w latach 2004-2006.

Lata	Ogółem	W wieku					Ogółem – z wykształceniem				
		24 lata i mniej	25 - 34	35 - 44	45- 54	55 lat i więcej	Wyższym	Średnim		Zasadniczym zawodowym	Gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym
								Zawodowym	Ogólnokształcącym		
004	8707	1625	2300	1933	2425	424	662	2016	668	3098	2263
2005	8111	1210	2118	1755	2447	581	624	1880	663	2735	2209

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej

Największą liczbę osób bezrobotnych w Bielsku-Białej w latach 2004-2005 stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (w 2004 r. – 2300 osób, w 2005 r. – 2118 osób) oraz w wieku 45–54 (w 2004 r. – 2425 osób, w 2005 r. 2447 osób). Pod względem wykształcenia najwięcej osób bezrobotnych było wśród osób posiadających wykształcenie: zasadnicze zawodowe (w 2004 r. – 3098 osób, w 2005 r. – 2735 osób); gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe (w 2004 r. – 2263 osoby, w 2005 r. 2209 osób).

1.4.2 Pomoc społeczna i jej beneficjenci

Tabela Nr 38: Struktura rodzin objętych pomocą MOPS w Bielsku-Białej w latach 2001-2006.

Struktura świadczeniobiorców	Liczba rodzin					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ubóstwo	339	210	147	454	449	1136
Sieroctwo	76	22	33	2	32	29
Bezdomność	282	194	241	254	235	251
Potrzeba ochrony macierzyństwa	217	205	173	87	91	101
Bezrobocie	2 186	2 882	2 638	2072	2002	1556
Niepełnosprawność	2 071	2 349	2 424	1844	1799	1832
Długotrwała choroba	1 711	1 765	1 935	1769	1922	1841
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wych. i prowadzenie gosp. dom. ogółem w tym:	2 022	2 464	2 543	2438	2198	505
- rodziny niepełne	996	1 069	1 047	866	832	403
- rodziny wielodzietne	279	367	392	326	215	194
Alkoholizm	385	485	512	370	576	396
Narkomania	25	44	30	17	17	20
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego		103	129	81	43	43

Kłeska żywiolowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0
----------------------------------	---	---	---	---	---	---

Źródło: MOPS w Bielsku-Białej

W latach 2001-2006, najczęstszą przyczyną udzielania rodzinom pomocy przez MOPS w Bielsku-Białej były: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstw domowych. Najrzadziej w analogicznym okresie udzielano pomocy z powodu: sieroctwa, potrzeby ochrony macierzyństwa i bezdomności.

Tabela Nr 39: Świadczenia przyznane przez MOPS w Bielsku-Białej w latach 2004-2006.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenia			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Świadczenia przyznane łącznie (zadania zlecone i własne)	6133	5712	5586	4209	3587	3696	12532	10035	9807
Świadczenia przyznane: - zadania zlecone	817	524	516	815	521	509	1752	821	790
Świadczenia przyznane: - zadania własne	5949	5652	5539	3882	3527	3649	10547	9823	9749
Wyłącznie praca socjalna	-	-	-	1001	1040	852	2801	2672	2035

Źródło: MOPS w Bielsku-Białej

Poprawa poziomu życia, zwłaszcza najuboższych mieszkańców miasta, w ostatnich latach, widoczna jest poprzez analizę świadczeń przyznanych przez MOPS w latach 2004-2006. Liczba osób, którym przyznano świadczenia (w ramach zadań zleconych i własnych) zmniejszyła się z 6 133 w 2004 roku do 5 586 w roku 2006. Podobnie wyglądała sytuacja z liczbą rodzin korzystających z pomocy. Ilość ich zmalała z 4 209 w 2004 roku do 3 696 w roku 2006. Szczegółowe informacje na temat źródeł problemów rodzin i osób objętych pomocą MOPS w Bielsku-Białej przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela Nr 40: Liczba oraz źródła problemów rodzin i osób objętych pomocą MOPS w Bielsku-Białej w latach 2004-2006.

Liczba:	SUB I	SUB II	SUB III	SUB IV	SUB V	SUB VI	SUB VII	Zespół bezdomności
2004								
osób bezrobotnych	205	265	316	255	293	275	284	196
rodzin żyjących na poziomie ubóstwa	49	58	72	56	71	48	64	186
rodzin z trudnymi warunkami mieszkaniowymi	16	19	29	17	32	16	24	251
rodzin z zaległościami czynszowymi	20	18	30	15	23	13	21	3
2005								
osób bezrobotnych	197	254	295	233	289	264	280	191
rodzin żyjących na poziomie ubóstwa	41	59	74	60	73	48	57	184
rodzin z trudnymi warunkami mieszkaniowymi	17	17	29	14	28	15	24	249
rodzin z zaległościami czynszowymi	27	28	37	17	20	15	35	2
2006								
osób bezrobotnych	196	237	207	201	189	190	207	129
rodzin żyjących na poziomie ubóstwa	117	387	37	219	17	96	86	177
rodzin z trudnymi warunkami mieszkaniowymi	20	18	25	12	24	15	21	-
rodzin z zaległościami czynszowymi	20	18	27	13	16	13	26	-

Źródło: MOPS w Bielsku-Białej

W ramach pomocy najuboższym MOPS w Bielsku-Białej współpracuje z organizacjami pozarządowymi. Organizacje pozarządowe przekazują pomoc w formie gorących posiłków, środków finansowych i rzeczowych oraz kart żywnościowych. Do najważniejszych z nich należą: Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Caritas, PKPS, Śląski Bank Żywności Program PEAD. Poniżej w tabeli przedstawiono szczegółowe informacje na temat pomocy udzielanej klientom MOPS przez organizacje pozarządowe.

Tabela Nr 41: Współpraca MOPS w Bielsku-Białej z organizacjami pozarządowymi w latach 2004-2006.

L.p.	Nazwa organizacji pozarządowej	Charakter wsparcia klientów MOPS	Liczba klientów objętych pomocą
2004			
1	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta	Gorący posiłek	719
2	Caritas	Pomoc finansowa i rzeczowa	371
3	PKPS	Pomoc rzeczowa	698
4	Śląski Bank Żywności program PEAD	Karty żywnościowe	2017
2005			
1	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta	Gorący posiłek	679
2	Caritas	Pomoc finansowa i rzeczowa	317
3	PKPS	Pomoc rzeczowa	504
4	Śląski Bank Żywności program PEAD	Karty żywnościowe	4971
2006			
1	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta	Gorący posiłek	654
2	Caritas	Pomoc finansowa i rzeczowa	392
3	PKPS	Pomoc rzeczowa	521
4	Śląski Bank Żywności program PEAD	Karty żywnościowe	3773

Źródło: MOPS w Bielsku-Białej

1.4.3 Bezpieczeństwo publiczne i przestępczość

W ramach Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej działają cztery komisariaty. W latach 2004-2006 liczba przestępstw ogółem, jak i przestępstw kryminalnych w Bielsku-Białej malała. W 2004 r. odnotowano ogółem 8 967 przestępstw, z czego 7 469 stanowiły przestępstwa kryminalne, w dwa lata później, na terenie miasta popełniono 7 195 przestępstw z czego 5 681 przestępstw o charakterze kryminalnym.

Tabela Nr 42: Przestępczość na terenie Bielska-Białej w latach 2004-2006.

Rok	Przestępstwa stwierdzone – ogółem	Przestępstwa stwierdzone - kryminalne
2004	8 967	7 469
2005	8 696	7 534
2006	7 195	5 681

Źródło: Dane własne Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej

Tabela Nr 43: Struktura przestępczości kryminalnej w Bielsku-Białej w latach 2004-2006.

Przestępstwo	Odsetek ogółu w %
2004	
Zabójstwa	0,1
Przeciwko życiu i zdrowiu	1,8
Przeciwko mieniu	73,2
Kradzieże	22,0
Kradzieże pojazdów	3,1
Włamania	19,7
Rozboje	3,5
2005	
Zabójstwa	0,0
Przeciwko życiu i zdrowiu	1,7
Przeciwko mieniu	72,4
Kradzieże	22,8
Kradzieże pojazdów	2,7
Włamania	17,3
Rozboje	2,8
2006	
Zabójstwa	0,0
Przeciwko życiu i zdrowiu	2,2
Przeciwko mieniu	63,3

Kradzieże	23,6
Kradzieże pojazdów	1,9
Włamania	13,3
Rozboje	3,5

Źródło: Dane własne Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej.

W strukturze przestępczości kryminalnej w Bielsku-Białej, w latach 2004-2006, dominowały przestępstwa przeciw mieniu (73,2% w 2004 r., 72,4%, w 2005 r., 63,3% w 2006 r.). Wartość powyżej 20% ogółu popełnionych przestępstw kryminalnych przekroczyły w analogicznym okresie kradzieże (22,0% w 2004 r., 22,8% w 2005 r., 23,6% w 2006 r.).

Tabela Nr 44: Współczynnik przestępstw ogółem na 100 tys. mieszkańców w latach 2004-2006 (porównanie)

Jednostka	2004	2005	2006
Bielsko-Biała	3 725,3	3 932,2	3 220,7
Województwo Śląskie	4 294,7	4 121,0	3 926,0

Źródło: Dane własne Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej.

Współczynnik przestępstw ogółem na 100 tys. mieszkańców w Bielsku-Białej w 2006 r. był najniższy od trzech lat, jednocześnie będąc zdecydowanie niższym od wskaźnika odnotowanego dla województwa śląskiego. Szczegółowe informacje na temat dynamiki przestępstw ogółem i kryminalnych w latach 2004-2006 przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela Nr 45: Dynamika przestępstw ogółem i kryminalnych stwierdzonych na terenie miasta Bielska-Białej w latach 2004-2006.

Komisariat	Ogółem			Kryminalne		
	2004	2005	%	2004	2005	%
KP I	2 575	3 188	123,8	2 026	2 857	141,0
KP II	2 271	2 018	88,9	1 963	1 745	88,9
KP III	3 153	2 616	83,0	2 754	2 211	80,3
KP IV	968	874	90,3	726	721	99,3
Razem	8 967	8 696	97,0	7 469	7 534	100,9

Komisariat	Ogółem			Kryminalne		
	2005	2006	%	2005	2006	%
KP I	3 188	2 174	68,2	2 857	1 553	54,4
KP II	2 018	1 714	84,9	1 745	1 418	81,3
KP III	2 616	2 465	94,2	2 211	2 106	95,3
KP IV	874	842	96,3	721	604	83,8
Razem	8 696	7 195	82,7	7 534	5 681	75,4

Źródło: Informacje Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej

Tabela Nr 46: Dynamika przestępstw stwierdzonych na terenie miasta Bielska-Białej, w latach 2004-2006 (kradzieże, kradzieże pojazdów, kradzieże z włamaniem, rozboje).

Komisariat	Kradzież			Kradzież pojazdów			Kradzież z włam.			Rozbój		
	2004	2005	%	2004	2005	%	2004	2005	%	2004	2005	%
KP I	519	539	103,9	74	72	97,3	493	421	85,4	56	44	78,6
KP II	456	418	91,7	72	63	87,5	449	489	108,8	59	74	125,4
KP III	798	827	103,6	91	58	63,7	577	351	60,8	173	107	61,8
KP IV	204	199	97,5	42	42	100,0	247	244	98,8	26	18	69,2
Razem	1 977	1 983	100,3	279	235	84,2	1 766	1 505	85,2	314	243	77,4

Komisariat	Kradzież			Kradzież pojazdów			Kradzież z włam.			Rozbój		
	2005	2006	%	2005	2006	%	2005	2006	%	2005	2006	%
KP I	539	448	83,1	72	50	69,4	421	272	64,6	44	49	111,4
KP II	418	382	91,4	63	37	58,7	489	247	50,5	74	61	82,4

KP III	827	717	86,7	58	40	69,0	351	309	88,0	107	126	117,8
KP IV	199	151	75,9	42	12	28,6	244	128	52,5	18	14	77,8
Razem	1 983	1 698	85,6	235	139	59,1	1 505	956	63,5	243	250	102,9

Źródło: Informacje Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej

Tabela Nr 47: Ilość wypadków drogowych i kolizji w Bielsku-Białej w latach 2004-2006

Lata	Ilość wypadków drogowych i kolizji	Ilość rannych	Ilość zabitych
2004	3 213	348	9
2005	2 946	230	14
2006	2 902	235	10

Źródło: Informacje Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej.

Liczba wypadków drogowych i kolizji do których dochodzi na terenie Bielska-Białej, w ciągu ostatnich trzech lat wykazuje niewielką tendencję spadkową. Zmniejsza się również ilość osób rannych, biorących udział w tych zdarzeniach. Jednak liczba osób zabitych, w stosunku do statystyk europejskich, utrzymuje się nadal na wysokim poziomie.

1.4.4 Podstawowa infrastruktura edukacyjna

Bielsko-Biała posiada silnie rozwiniętą sieć szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Liczbę placówek oświatowych według rodzaju i liczbę uczniów w latach 2005-2006 przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 48: Placówki edukacyjne w Bielsku-Białej w latach 2005-2006 (bez specjalnych).

Rodzaj placówki / miejsce / uczniowie w placówkach	Liczba obiektów / miejsc / uczniów 2005	Liczba obiektów / miejsc / uczniów 2006
Przedszkola ogółem	45	45
Miejsca w przedszkolach ogółem	3661	3661
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży ogółem	23	23
Uczniowie – szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży ogółem	8681	8303
Gimnazja dla dzieci i młodzieży ogółem (w tym 1 dla dorosłych)	18	18
Uczniowie – gimnazja dla dzieci i młodzieży ogółem (w tym 1 dla dorosłych)	5595	5242
Licea ogólnokształcące ponadpodstawowe dla młodzieży ogółem	2	0
Uczniowie – licea ogólnokształcące ponadpodstawowe dla młodzieży ogółem	84	0
Licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne dla młodzieży ogółem	11	11
Uczniowie – licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne dla młodzieży ogółem	4403	4418
Licea ogólnokształcące na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej ogółem	4	4
Uczniowie – licea ogólnokształcące na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej ogółem	375	306
Licea profilowane dla młodzieży ogółem	9	8
Uczniowie – licea profilowane dla młodzieży	1272	1079
Technika ogółem	21	16
Uczniowie – technika ogółem	4940	4577
Zasadnicze szkoły zawodowe ogółem	8	8
Uczniowie – zasadnicze szkoły zawodowe ogółem	823	731

Źródło: Informacje Miejskiego Zarządu Oświaty w Bielsku- Białej

Liczbę uczniów w poszczególnych rodzajach szkół w Bielsku-Białej w latach 2003-2006 przedstawia poniższa tabela:

Tabela Nr 49: Uczniowie wg rodzajów szkół w Bielsku-Białej w latach 2003-2006

Lata	Uczniowie szkół					
	Podstawowych	Gimnazjalnych	Liceów Ogólnokształcących	Liceów Profilowanych	Zawodowych	Policealnych i Pomaturalnych

2003	10 329	6 413	5 629	1 881	6 314	218
2004	9 444	6 238	5 224	1 552	6 203	163
2005	8 867	5 843	4 862	1 272	5 900	194
2006	8 491	5 466	4 724	1 079	5 455	186

Źródło: Informacje Miejskiego Zarządu Oświaty w Bielsku-Białej

Na poziomie wyższym, w Bielsku-Białej, kształcenie oferują:

- Akademia Techniczno-Humanistyczna,
- Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania,
- Kolegium Nauczycielskie,
- Wyższa Szkoła Bankowości i Finansów w Bielsku-Białej,
- Wyższa Szkoła Administracji,
- Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna,
- Bielska Wyższa Szkoła Biznesu i Informatyki im. Józefa Tyszkiewicza.

1.4.5 Infrastruktura kultury i sportowo - rekreacyjna

Mieszkańcy miasta mogą korzystać z bogatej oferty kulturalnej, zapewnianej zarówno przez sektor publiczny, jak i prywatny. W Bielsku-Białej działają następujące miejskie placówki kulturalne:

- Bielskie Centrum Kultury, Dom Muzyki ul. Słowackiego 27;
- Bielskie Centrum Kultury, Dom Tańca ul. Komorowicka 53a;
- Galeria Miejska BWA ul. 3 Maja 12;
- Książnica Beskidzka ul. Słowackiego 17 a;
- Miejski Dom Kultury ul. 1 Maja 12;
- Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Hałcnowie ul. S. M. Szewczyk 1;
- Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Kamienicy ul. Karpacka 125;
- Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Komorowicach ul. Olimpijska 16;
- Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Lipniku ul. Podgórna 29;
- Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Olszówce ul. Olszówka 20;
- Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Wapienicy ul. Cieszyńska 398;
- Miejski Dom Kultury – Dom Kultury „Włókniarz” ul. 1 Maja 12;
- Miejski Dom Kultury – Starobielski Ośrodek Edukacji Kulturalnej ul. Zapłocie Duże 1;
- Miejski Dom Kultury – Świetlica Bielsko-Biała Północ ul. A . Krzywoń 17 a;
- Miejski Dom Kultury – Świetlica w Mikuszowicach Krakowskich ul. Żywiecka 302;
- Teatr BANIALUKA im. J. Zitzmana ul. Mickiewicza 20;
- Teatr Polski ul. 1 Maja 1;

Poza instytucjami miejskimi wymienić należy również zlokalizowane w mieście:

- Muzeum w Bielsku-Białej, Zamek Sułkowskich;
- Muzeum Techniki i Włókiennictwa, oddział Muzeum w Bielsku-Białej;
- Muzeum w Bielsku-Białej, Dom Tkacza;
- Muzeum w Bielsku-Białej, Willa Juliana Fałata;
- Muzeum literatury im. Władysława S. Reymonta;
- Regionalny Ośrodek Kultury;

- Wojewódzkie Centrum Wychowania Estetycznego Dzieci i Młodzieży;
- Spółdzielcze Centrum Kultury BEST;
- Galeria ARTWOOD ul. Cieszyńska 7;
- Galeria PRO ARTE ul. Mickiewicza 23;
- Galeria "Wzgórze" ul. Wzgórze 4;
- Galeria 27 „Nad Smokiem” ul. Rynek 27;
- Galeria – Pub „Bazyliszek” ul. Wzgórze 8;
- Klub „Farbiarnia” ul. Stojałowskiego 14 b;
- Piwnica Zamkowa ul. Wzgórze 16;
- Fabryka Rozrywki ul. Grażyńskiego 38;
- Dom Żołnierza „Wojskowy Ośrodek Kultury” ul. Broniewskiego 27;
- Kino STUDIO przy studiu filmów rysunkowych ul. Cieszyńska 24;
- Kinoplex ul. Mostowa 5;
- Klub Klimat (Centrum SFERA) ul. Mostowa 5;
- Klub RUDEBOY ul. 1 Maja 20;
- Klub MASSALA ul. Wzgórze 7.

W mieście działa również kilkanaście stowarzyszeń artystycznych.

Tabela Nr 50: Biblioteki Publiczne w Bielsku-Białej w latach 2004-2005.

Lata	Placówki biblioteczne		Księgozbiór w tys. ton	Czytelnicy	Wypożyczenia w woluminach		Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną
	Ogółem	W tym biblioteki i filie			W tys.	Na 1 czytelnika	
2004	23	18	605,6	50024	1161,2	23,2	7695
2005	23	18	611,4	50166	1123,9	22,4	7690

Źródło: GUS

Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w Bielsku-Białej w analizowanym okresie była zdecydowanie wyższa od średniej dla województwa śląskiego, która to w 2004 r. wynosiła 5 294 i 5 295 w 2005 r.

Liczba wypożyczeń na 1 czytelnika w Bielsku-Białej w analizowanym okresie była wyższa od średniej wojewódzkiej wynoszącej 21,0 woluminów w 2004 r., a 20,5 woluminów w 2005 r.

Szczegółowe informacje na temat muzeów i zwiedzających w Bielsku-Białej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela Nr 51: Muzea w Bielsku-Białej, w latach 2004-2005.

Lata	Muzea	Muzealia	Wystawy		Zwiedzający muzea w tys.	
			Własne	Obce	Ogółem	W tym młodzież szkolna
2004	4	78 451	10	3	21 300	7 800
2005	4	82 198	23	3	20 680	6 737

Źródło: GUS

Miasto ze względu na wyjątkowe walory turystyczne posiada dobrze rozwiniętą bazę noclegową oraz sportowo-rekreacyjną. Szczegółowy wykaz obiektów sportowo-rekreacyjnych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela Nr 52: Baza sportowo-rekreacyjna Bielska-Białej

Nazwa obiektu	Adres	Użytkownik	Informacje dodatkowe
Hala sportowa z widownią	Rychlińskiego 19	Bialski Klub Sportowy "Stal"	ilość miejsc: 1500, wymiary hali: 42m X 24m, hotel "Olimp", restauracja, gabinet odnowy biologicznej, siłownia
Hala sportowa z widownią	Bratków 16	BBOSiR Ośrodek Sportowo - Rekreacyjny „Victoria”	ilość miejsc: 500, wymiary hali: 36m x 19m, hotel, restauracja, siłownia, przychodnia sportowa
Hala sportowa z widownią	Widok 12	Sport – Widok Wojciech Borecki	ilość miejsc: 1000, wymiary hali: 43m x 27m, hotel "Widok" – 49 miejsc, restauracja, sauna, gabinet odnowy biologicznej, siłownia, salka gimnastyczna
Hala sportowa z widownią – Ośrodek Sportowo-Szkoleniowy BTS "Rekord"	Startowa 13	BTS „Rekord"	ilość miejsc: 250, wymiary hali: 46m x 24m, hotel – 49 miejsc, restauracja, sauna
Hala sportowa z widownią - SP 23	Karpacka 127	Szkoła Podstawowa nr 23	ilość miejsc: 150, wymiary hali: 36m x 22m
Hala sportowa z widownią – Zespół Szkół Samochodowych i Ogólnokształcących	Filarowa 52	Zespół Szkół Samochodowych i Ogólnokształcących	ilość miejsc: 150, wymiary hali: 45,5m x 24m
Hala sportowa z widownią - SP 37	Doliny Miętusiej 5	Szkoła Podstawowa nr 37	ilość miejsc: 300, wymiary hali: 42m x 24m
Hala sportowa z widownią przy ZSO	Sternicza 4	Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Armii Krajowej	ilość miejsc: 300, wymiary hali: 45m x 30m
Sala sportowa przy ZSO im. Tuwima	Jaskrowa 13	Zespół Szkół Ogólnokształcących im. J. Tuwima	wymiary sali: 30m x 18m
Stadion piłkarski	Rychlińskiego 21	BBOSiR	ilość miejsc: 10000 w tym: 4500 – miejsca na trybunie krytej otwartej, część stadionu wyłączona z użytkowania z uwagi na zły stan techniczny
Stadion piłkarski	Młyńska 52b	BBOSiR	ilość miejsc: 800 miejsc na trybunie krytej (krzeselka), zapl. socjalno - administracyjne pod trybuną krytą
Stadion piłkarski	Startowa 13	BTS „Rekord"	ilość miejsc: 900 (w tym 700 miejsc siedzących) na trybunie otwartej, płyta główna trawiasta, płyta treningowa trawiasta, boisko trening. wielofunkcyjne o nawierzchni sztucznej z widownią i oświetleniem
Boisko piłkarskie	Olimpijska 14	BBTS „Podbeskidzie”	ilość miejsc: 300
Boisko piłkarskie	Jaworzańska 151	BBOSiR (umowa dzierżawy z LKS "Zapora" Wapienica)	
Stadion lekkoatletyczny o nawierzchni tartanowej	Jaworzańska 120	BBOSiR	ilość miejsc: 1500 trybuna kryta, kort tenisowy
Boisko sportowe	Słowackiego 27b	Międzyszkolny Ośrodek Sportowy	Boisko trawiaste z bieżnią okólną (mączka ceglana) oraz boisko wielofunkcyjne asfaltowe zaplecze administracyjno-socjalne
Boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych	Bratków 14	BBOSiR	Boisko ze sztuczną nawierzchnią: do piłki nożnej: 23mx40m do piłki ręcznej: 20mx40m do siatkówki : 9mx18m do koszykówki: 15mx20m (2 boiska) kort tenis. 23,77mx10,97m
Boisko osiedlowe trawiaste	A. Krzywoń	BBOSiR	wymiary: 50m x 30m
Boisko osiedlowe trawiaste	Górska	BBOSiR	wymiary: 50m x 30m
Boisko osiedlowe trawiaste	Piekarska	BBOSiR	wymiary: 50m x 30m
Boisko osiedlowe trawiaste	Ks. Brzóska	BBOSiR	wymiary: 50m x 30m
Boisko osiedlowe trawiaste	Broniewskiego	BBOSiR	wymiary: 42m x 22,75m
Korty tenisowe	Oświęcimska 19	Centrum Tenisowe „Solar”	5 kortów tenisowych o nawierzchni sztucznej, w tym 3 korty pod zadaszeniem, boisko do piłki plażowej, siłownia, restauracja
Korty tenisowe	Partyzantów 59	Kolejowy Klub Sportowy	7 kortów tenisowych o nawierzchni ziemnej
Korty tenisowe	Tenisowa 1	Bialski Klub Sportowy „Stal"	4 korty tenisowe o nawierzchni ziemnej
Korty tenisowe	Ceramiczna	Fundacja Rozwoju Miasta	4 korty tenisowe

			o nawierzchni sztucznej, w tym 2 pod zadaszeniem
2 boiska do squasha	Powstańców Śl. 6	„Relaks-Plus” S.C	siłownia, solarium, sauna
Basen kryty „Troclik”	Sosnkowskiego 14	BBOSiR	basen duży: 25m x 12,5m basen rekreacyjny: 12m x 6m, zjeżdżalnia 45m, sauna, jacuzzi, kawiarnia
Basen kryty „AQUA”	Langiewicza 26	AQUA S.A	basen: 25m x 12,5m sauna, siłownia, kawiarnia
Basen kryty	Sternicza 4	Szkoła Podstawowa nr 36	wymiary basenu: 12m x 6m
Basen kryty	Lompy 7	Szkolny Ośrodek Gimnastyki Korekcyjno- Kompensacyjnej	wymiary basenu: 15m x 10m
Basen kryty	Lipnicka 226	Szkoła Podstawowa nr 13	wymiary basenu: 15m x 8m jacuzzi, siłownia
Basen kryty	Listopadowa 70	I LO im. M. Kopernika	wym. basenu 14,5m x 5,5m
Kąpielisko "Panorama"	Konopniczej 5	BBOSiR	niecka sportowa, niecka rekreacyjna, zjeżdżalnia, 2 boiska do piłki siatkowej plażowej
Kąpielisko „Start”	Startowa	BBOSiR	Basen rekreacyjny, zaplecze szatniowo-administracyjne, pomieszczenia gospodarcze
Błonia (teren ogrodzony)	Pocztowa 43	TKKF „Błonia"	miasteczko ruchu drogowego, camping, kawiarnia, basen rekreacyjny (5m x 2m)
Błonia (teren nieogrodzony)	Pocztowa 32	BBOSiR	plac zabaw dla dzieci, boiska sportowe, rolowisko, punkty gastronomiczne, tereny rekreacyjne, linarium
Bulwary Młodości	Górska	Wydział Gospodarki Miejskiej	tereny rekreacyjne
Tereny rekreacyjne w Wapienicy	Leśników 14	BBOSiR	plac zabaw dla dzieci, boisko do piłki siatkowej, ścieżka zdrowia, punkt gastronomiczny
Lotnisko sportowe	Cieszyńska 321	Aeroklub Bielsko-Biała	
Kręgielnia	Mostowa 5	CH „Sfera” Klub Klimat	8 torów
Sztuczne lodowisko (sezonowe)	Słowackiego 27 b	BBOSiR	wymiary: 44m x 22m wypożyczalnia łyżew
Kolejka linowo-gondolowa na Szyndzielnię	Armii Krajowej 366	ZIAD Bielsko-Biała	
Wyciąg orczykowy na stoku Dębowca	Armii Krajowej	ZIAD Bielsko-Biała	długość trasy 450m
Wyciąg orczykowy na stoku Klimczoka	Armii Krajowej	ZIAD Bielsko-Biała	długość trasy 420m
Tor saneczkowy (stok Dębowca)	Skalna 58	Turystyka Beskidzka „Słoneczna Polana”	rynna toru dł. 410m (całoroczny)
Rekreacja konna	stok Łysej Góry	Klub Jeździecki „Marcus” ul. Wspólna 94	
Rekreacja konna	Straconki 177	Klub Jeździecki „Hubertus”	
Tor saneczkowy (bez homologacji)	Mikuszowice Śląskie Kozia Góra	Okręgowy Związek Sportów Saneczkowych	

Źródło: Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej (stan na 31.12.2006).

Na terenie miasta znajduje się 155,4 km ścieżek i tras rowerowych. Szczegółowe informacje na ich temat przedstawiono w poniższej tabeli.

Przez teren Bielska-Białej przebiega również:

1) Wiśłana Trasa Rowerowa na odcinku: (Bielsko-Biała – Wapienica – Lotnisko Aleksandrowice – Stare Bielsko – Trzy Lipki – Mazańcowice).

2) Szlak rowerowy „Kraków-Morawy-Wiedeń Greenways” - od granicy gminy Jaworze ulicami Bielska-Białej (Wapienica, Stare Bielsko) do granicy gminy Jasienica.

Tabela Nr 53: Trasy rowerowe na terenie Bielska-Białej

L.p.	Przebieg trasy	Długość w km
1.	Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy) – Wilamowice – Stara Wieś – Dankowice – Kaniów – Czechowice-Dziedzice – Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy)	52,6
2.	Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy) – Kaniów Żwirownia – Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy)	35,0
3.	Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy) – Czechowice-Dziedzice MOSiR	11,3
4.	Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy) – Szczyrk	19,7
5.	Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy) – Jaworze Górne – Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy)	36,8
Łączna długość tras rowerowych w km		155,4 km

Źródło: Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej (stan na 31.12.2006).

1.4.6 Instytucje ochrony zdrowia

Miasto charakteryzuje się rozbudowaną siecią placówek ochrony zdrowia oraz znacznie przewyższającą średnią wojewódzką, dostępnością usług medycznych.

Tabela Nr 54: Placówki ochrony zdrowia w Bielsku-Białej, I półrocze 2007 r.

Placówki ochrony zdrowia	Liczba
Liczba szpitali publicznych ogółem	5
w tym: szpitale, których organem założycielskim jest miasto na prawach powiatu Bielsko-Biała, szpitale, których organem założycielskim jest powiat bielski, szpitale, których organem założycielskim jest samorząd województwa	1 3 1
Liczba szpitali prywatnych ogółem (posiadających kontrakt z NFZ na lecznictwo szpitalne określonego rodzaju)	14
Liczba przychodni podstawowej opieki zdrowotnej ogółem	35
w tym: niepubliczne przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej posiadające kontrakt z NFZ, publiczne przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej	31 4
Liczba poradni specjalistycznych ogółem	68
w tym: niepubliczne przychodnie specjalistyczne, publiczne przychodnie specjalistyczne	64 4

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

2. Ewaluacja „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej”³⁾ za okres: luty 2005 r. – kwiecień 2006 r.

W Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej (przyjętym Uchwałą Nr XL/1258/2005 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 15 lutego 2005 r.) wpisanych było 98 projektów podzielonych na 3 grupy:

1. Planowane działania przestrzenne: na 65 projektów 24 zostało zrealizowane lub są w trakcie realizacji.
2. Planowane działania gospodarcze: na 13 projektów 1 zadanie zostało zrealizowane i 1 zadanie jest w trakcie realizacji.
3. Planowane działania społeczne: na 20 projektów 11 zadań jest zrealizowanych lub w trakcie realizacji.

Spośród wszystkich przedsięwzięć 41 zadań to zadania Miasta Bielska-Białej realizowane przez wydziały lub jednostki podległe Urzędowi Miejskiemu – większość z nich wpisana była do Czteroletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2005-2008. Pozostała część (tj. 57) to propozycje podmiotów zewnętrznych.

Wykres 1: Udział przedsięwzięć rewitalizacyjnych w latach 2004-2006 – wg beneficjentów

W rezultacie zbierania sprawozdań uzyskano informację na temat **84 projektów** zmieszczonych w *Programie Rewitalizacji*.

Projekty zgłoszone przez Miasto Bielsko-Biala.

Z 41 zadań zgłoszonych do Programu przez Miasto 6 zostało zrealizowanych, na ogólną kwotę około 12 500 000 PLN, 19 projektów nie zostało zrealizowanych, a 21 jest w trakcie realizacji. Środki finansowe na realizację zadań pochodzą głównie z budżetu miasta, ale również z innych zewnętrznych źródeł finansowania, takich jak: Fundusze Strukturalne, kredyty, dotacje inne, m.in. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Miejski Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, *Program Łagodzenia w Regionie Śląskim Skutków Restrukturyzacji Zatrudnienia w Górnictwie Węgla Kamiennego* oraz Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej.

Wspólnoty mieszkaniowe

14 sprawozdań - żadna wspólnota nie zrealizowała zamierzonego zadania. Prawie wszystkie zadania związane są z mieszkalnictwem oraz z usługami.

Instytucje publiczne

2 sprawozdania - zadania są w trakcie realizacji, finansowane ze środków własnych podmiotów realizujących.

Organizacje pozarządowe

Projekt jest w trakcie realizacji, środki finansowe pochodzą z różnych źródeł.

Spółki

4 sprawozdania - 1 projekt w trakcie realizacji, finansowany ze środków własnych, 3 nie zostały zrealizowane.

Kościóły i związki wyznaniowe

3 sprawozdania - żaden projekt nie został zrealizowany.

Szkoły wyższe

1 sprawozdanie - projekt nie został zrealizowany.

Spółdzielnie mieszkaniowe.

21 sprawozdań - 10 zadań jest w trakcie realizacji, zrealizowano 5 zadań z własnych środków, 8 zadań nie zostało zrealizowanych.

Podsumowując ilość zrealizowanych inwestycji i kwoty przeznaczone na ich realizację sytuacja przedstawia się następująco:

- 11 zadań zostało zrealizowanych (zakończonych) – na łączną kwotę ok. 14.000.000 zł, z czego projekty realizowane przez Miasto stanowią 91% co daje kwotę ok. 13.000.000 zł;
- 33 zadania są w trakcie realizacji (łączna wartość wszystkich zadań w trakcie realizacji to ok. 109.000.000 zł, część zrealizowana opiewa na kwotę ok. 47.000.000 zł;
- 40 zadań nie zostało w ogóle zrealizowanych, planowana ich wartość wynosiła ok. 58.000.000 zł. Niektóre z nich posiadają dokumentację, prawo własności itp.

Na temat 14 projektów nie uzyskano żadnej informacji (ogólna kwota: ok. 20.000.000 zł).

Podsumowanie ze względu na rodzaj środków finansowych przeznaczanych na realizację zadań przedstawia się następująco:

- w przypadku wszystkich projektów zrealizowanych bądź będących w trakcie realizacji podmioty realizujące projekty musiały zagwarantować wkład własny;
- w 3 przypadkach uzyskano dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej;
- w 3 przypadkach na realizację zadania zaciągnięto kredyt lub pożyczkę;
- w 8 przypadkach uzyskano inną dotację (tj. nie ze środków Unii Europejskiej);
- w 4 przypadkach środki finansowe na realizację pochodziły z innych źródeł;
- w pozostałych projektach na realizację projektów przeznaczone były środki własne beneficjentów.

Okres programowania Unii Europejskiej na lata 2004-2006 wskazał nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania w zakresie rewitalizacji.

W działaniu 3.3. Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego jedną z grup beneficjentów były wspólnoty mieszkaniowe. ZPORR dał wspólnotom możliwość aplikowania o środki finansowe, ale żadna wspólnota z Bielska-Białej (jak i z całego Województwa Śląskiego) z takiej szansy nie skorzystała, mimo tego, że każda wspólnota wpisana do PROM zakładała uzyskanie środków finansowych z Unii Europejskiej.

O tym, że wspólnoty są dosyć dużą grupą podmiotów zainteresowanych odnową swoich budynków świadczy ilość formularzy zgłoszonych do PROM, jak również częste wizyty przedstawicieli wspólnot mieszkaniowych przez ostatnie 2 lata w Biurze Funduszy Europejskich i w Biurze Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Rewitalizacji Starówki w celu uzyskania informacji na temat różnych możliwości dofinansowania swoich przedsięwzięć.

Kolejną grupą pomiotów związanych z mieszkalnictwem są spółdzielnie mieszkaniowe, które również nie uzyskały żadnego dofinansowania w ramach ZPORR, mimo, że była teoretycznie taka możliwość.

Obie powyższe grupy pomiotów są związane w głównej mierze z mieszkalnictwem (przy czym wspólnoty mieszkaniowe planują zazwyczaj uruchomienie lub utrzymanie punktów usługowych w zrewitalizowanych budynkach). Obu grupom podmiotów (z Bielska-Białej) nie udało się nawet złożyć wniosku aplikacyjnego w ramach ZPORR. Taka sytuacja spowodowana została:

- dużym ryzykiem złożenia wniosku; szansa na uzyskanie dotacji była stosunkowo niewielka, a dokumentacja niezbędna do złożenia wniosku bardzo obszerna i kosztowna;
- krótkim okresem czasu na zapoznanie się z procedurami obowiązującymi podczas ubiegania się o dotację, a tym samym na sporządzenie odpowiedniej dokumentacji;
- obowiązkowym zagwarantowaniem wkładu własnego na realizację projektu;
- w przypadku wspólnot mieszkaniowych, w których udziały posiada Miasto wkład własny do projektu w części odpowiadającej udziałowi Miasto musiałoby pokryć z własnych środków (ZGM).

Podmiotami, które również nie uzyskały dofinansowania z zewnętrznych źródeł są Kościoły i Związki Wyznaniowe oraz instytucje publiczne.

Stosunkowo najlepiej z pozyskiwaniem środków zewnętrznych na rewitalizację poradziło sobie Urząd Miejski oraz spółki z większościowym udziałem miasta. Fakt ten powodowany jest m.in. tym, iż miasto i spółki posiadają specjalnie powołane komórki organizacyjne, które zajmują się pozyskiwaniem środków zewnętrznych (nie tylko z funduszy europejskich).

Grupą najskromniej reprezentowaną są organizacje pozarządowe. Tylko jedna organizacja zgłosiła propozycję projektu wpisującego się w obszar rewitalizowany - podczas opracowywania PROM w 2004 r. Jednocześnie jednak na realizację projektu organizacja ta pozyskuje stopniowo środki z różnych źródeł zewnętrznych, co świadczy o dużym zaangażowaniu w realizację zadania oraz o umiejętnościach radzenia sobie z procedurami aplikacyjnymi.

Najczęstsze problemy jakie napotymano podczas realizacji poszczególnych zadań:

Ograniczone możliwości finansowe.

Problemy z uzyskaniem dotacji ze źródeł zewnętrznych.

Brak stosownych pozwoleń ze strony podmiotów zewnętrznych, np. TP S.A.

Większy niż zakładano zakres prac spowodowany wymogami zewnętrznymi, np. przepisy p.poż. Taka sytuacja z kolei powodowała konieczność wydania większej niż zakładano kwoty pieniężnej.

Duży zakres prac budowlanych do wykonania w krótkim czasie.

W przypadku jednostek kultury problemy pojawiały się w związku z koniecznością prowadzenia prac modernizacyjnych podczas sezonu.

Ewaluacja „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej”⁴⁾ za okres: 2007-2008 r.

Sprawozdanie dotyczy obszaru wyznaczonego w Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej, który został uchwalony w lutym 2005 r. – brak zmian granicy obszaru wynika z krótkiej perspektywy czasowej.

Na 119 zadań zapisanych w PROM uzyskano 48 kart sprawozdawczych. Z czego 30 kart dotyczyło inwestycji i projektów społecznych realizowanych przez Urząd Miasta bądź jego jednostki. 18 kart zostało złożonych przez zewnętrzne podmioty: spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje pozarządowe, kościoły, instytucje publiczne.

29 projektów zostało zrealizowanych w całości lub częściowo na ogólną kwotę ponad 136 mln zł. Co stanowi ponad 28 % wartości wszystkich zadań ujętych w Programie.

19 projektów zrealizowało lub realizuje Miasto Bielsko-Biała,

10 projektów zrealizowały lub prowadzą inwestycję podmioty zewnętrzne.

13 projektów (na 48) pozyskano zewnętrzne źródła finansowania:

Na realizację 4 zadań Miasto uzyskało dofinansowanie z funduszy europejskich na łączną kwotę dofinansowania wynoszącą: 28 500 000 zł

W 9 przypadkach Miasto oraz podmioty zewnętrzne uzyskały dofinansowanie ze źródeł innych niż środki europejskie, m.in. Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kredyty bankowe.

Projekty społeczne

Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego uzyskał Miejski Ośrodek Polityki Społecznej, który realizuje projekt Bielsko-Biała łączy ludzi. Projekt swoim zakresem obejmuje również ścisłe Centrum Miasta (dzielnice Śródmieście). Zadanie zostało umieszczone w PROMie jako społeczny projekt komplementarny do działań rewitalizacyjnych.

Wnioski ogólne:

- zdecydowana większość projektów inwestycyjnych realizowana jest przez Urząd Miejski lub jego jednostki organizacyjne. Ten fakt wynika z pewnością z tego, iż Miasto jest dobrze przygotowane organizacyjnie i finansowo do realizacji projektów i pozyskiwania na nie środków zewnętrznych;

- w projektach realizowanych przez podmioty zewnętrzne w 5 przypadkach wykonanie zadania związane było z zaciągnięciem kredytu bądź dotacją inną niż ze środków europejskich;

- główne problemy związane z realizacją projektów, na które zwrócili uwagę inwestorzy wypełniając kartę sprawozdania to:

problemy z uzgodnieniami dokumentacji w różnych instytucjach.

brak własnych środków finansowych.

brak odpowiednich konkursów o dofinansowanie dla danego zadania.

częściowe przesunięcie terminów realizacji z przyczyn niezależnych od podmiotu.

problemy natury technicznej, budowlanej podczas realizacji zadania.

negatywne nastawienie mieszkańców do inwestycji.

uciążliwość remontów szczególnie w przypadku instytucji kultury, gdzie na bieżąco prowadzona jest działalność artystyczna.

brak rozporządzeń Ministra Rozwoju Regionalnego dotyczących pomocy publicznej w przypadku projektów związanych z rewitalizacją; taka sytuacja powoduje wstrzymanie konkursów w ramach działania 6.2. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

Ewaluacja „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej”⁵⁾ za okres: 2009-2010 r.

Sprawozdanie dotyczy obszaru wyznaczonego w Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej, który został uchwalony w lutym 2005 r. – brak zmian granicy obszaru wynika z krótkiej perspektywy czasowej. Za utrzymaniem obecnego obszaru rewitalizacji przemawia także niezadowolający stan realizacji projektów zamieszczonych w PROM.

Na 126 zadań zapisanych w PROM uzyskano 73 karty sprawozdawcze z czego 33 kart dotyczyło inwestycji i projektów społecznych realizowanych przez Urząd Miasta bądź jego jednostki. 40 kart zostało złożonych przez zewnętrzne podmioty: spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje pozarządowe, kościoły, instytucje publiczne.

W latach 2009-2010 45 projektów zostało zrealizowanych w całości lub częściowo na ogólną kwotę ponad 75,5 mln zł. co stanowi ponad 10,5% wartości wszystkich zadań ujętych w Programie.

22 projekty zrealizowało lub realizuje Miasto Bielsko-Biała,

23 projekty zrealizowały lub realizują podmioty zewnętrzne.

Na realizację 10 projektów pozyskano zewnętrzne źródła finansowania:

Na realizację 5 zadań Miasto uzyskało dofinansowanie z funduszy europejskich na łączną kwotę dofinansowania wynoszącą 13 mln zł

W 2 przypadkach podmioty zewnętrzne uzyskały dofinansowanie ze źródeł innych niż środki europejskie,

W 3 przypadkach podmioty zewnętrzne uzyskały kredyty lub pożyczki

Projekty społeczne

Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego uzyskał Miejski Ośrodek Polityki Społecznej, który w dalszym ciągu realizuje projekt „Bielsko-Biała łączy ludzi”. Projekt swoim zakresem obejmuje również ściśle Centrum Miasta (dzielnice Śródmieście). Zadanie zostało umieszczone w PROMie jako społeczny projekt komplementarny do działań rewitalizacyjnych.

Wnioski ogólne:

- zdecydowana większość projektów inwestycyjnych realizowana jest przez Urząd Miejski lub jego jednostki organizacyjne. Ten fakt wynika z pewnością z tego, iż Miasto jest dobrze przygotowane organizacyjnie i finansowo do realizacji projektów i pozyskiwania na nie środków zewnętrznych;

- główne problemy związane z realizacją projektów, na które zwrócili uwagę inwestorzy wypełniając kartę sprawozdania to:

ograniczone możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania

brak własnych środków finansowych.

brak odpowiednich konkursów o dofinansowanie dla danego zadania.
częściowe przesunięcie terminów realizacji z przyczyn niezależnych od podmiotu.

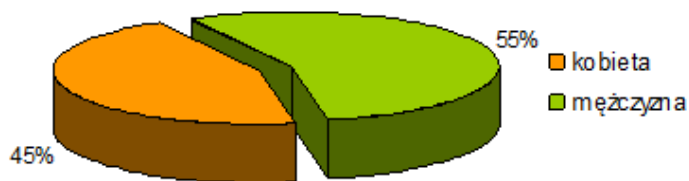
3. Raport z konsultacji społecznych

Z racji tego, iż rewitalizacja to nie tylko odnowa budynków, ale również ożywienie lokalnych społeczności – przygotowana została specjalna ankieta skierowana do mieszkańców miasta, której celem było poznanie oczekiwań i opinii mieszkańców na temat procesu rewitalizacji, podstawowych problemów występujących na obszarze rewitalizowanym oraz planowanych działań i przedsięwzięć w tym zakresie w latach 2007-2013.

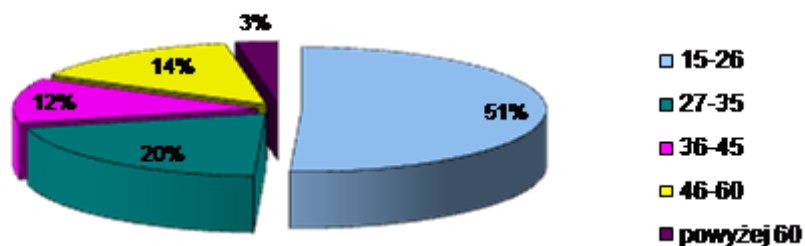
Ankiety można było wypełniać w formie elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Miejskiego (zakładka Rewitalizacja) oraz w formie papierowej. Ankiety zostały również dołączone do pism dla podmiotów zewnętrznych oraz wyłożone w dwóch publicznych miejscach na Akademii Techniczno- Humanistycznej oraz w Książnicy Beskidzkiej.

W badaniu udział wzięło 334 respondentów. Poniższe wykresy 2-4 prezentują udział ankietowanych wg płci, wieku oraz wykształcenia.

Wykres 2. Ankietowani wg płci

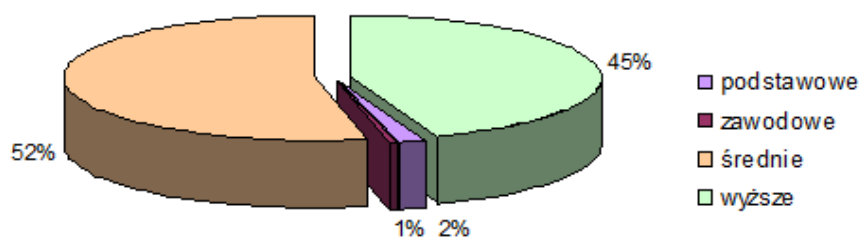

Wykres 3. Ankietowani wg wieku

Osoby młode w wieku 15–26 lat (wykres 3), stanowiły 51% ankietowanych, wynika to z faktu, że badania prowadzone były m.in. wśród studentów Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej oraz za pośrednictwem Internetu, który nadal jest najpopularniejszym medium wśród młodszej części społeczeństwa.

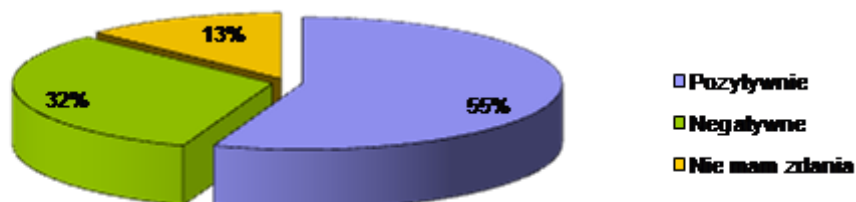
Wykres 4. Ankietowani wg wykształcenia

W kategorii wykształcenie (wykres 4) największa ilość respondentów deklarowała wykształcenie średnie oraz wyższe, odpowiednio 52% oraz 45%.

Pierwsze pytanie ankiety dotyczyło oceny odnowionej płyty rynku Bielskiej Starówki (wykres 5). Pozytywnie przedsięwzięcie to oceniło 55% ankietowanych, dla 32 % nowa odsłona płyty rynku jest niekorzystna. Wśród najczęściej pojawiających się zarzutów był chaos architektoniczny oraz brak zieleni. 13 % badanych nie ma w tej kwestii zdania.

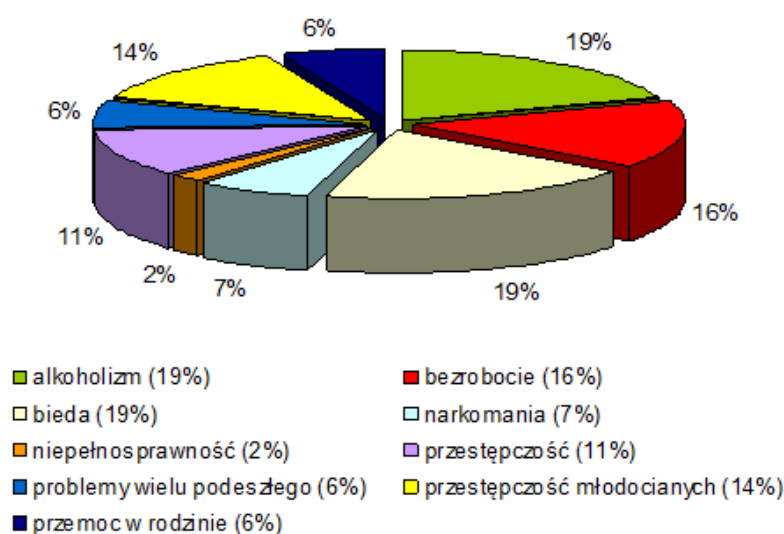
Wykres 5. Jak oceniają Państwo odnowioną płytę rynku Bielskiej Starówki? (pyt.1)

Ważnym dla całego procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej jest pełne 100 % poparcie badanych dla kontynuacji prac w tym zakresie.

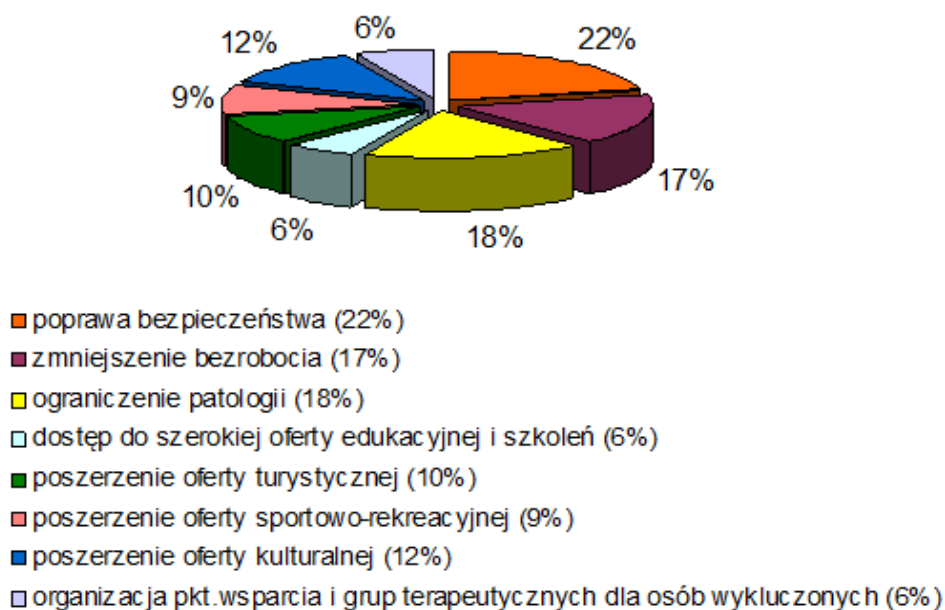
Kolejne pytanie w ankiecie dotyczyło problemów społecznych występujących na rewitalizowanym obszarze (wykres 6) - najczęściej badani wskazywali biedę (19%), alkoholizm (19%) oraz bezrobocie (16%). Dużym problemem dla mieszkańców jest również przestępczość (25%), z czego ponad połowa wskazywała przestępczość młodocianych.

Wykres 6. Jakiego Państwa zdaniem problemy społeczne występują na obszarze objętym rewitalizacją? (pyt. 3)

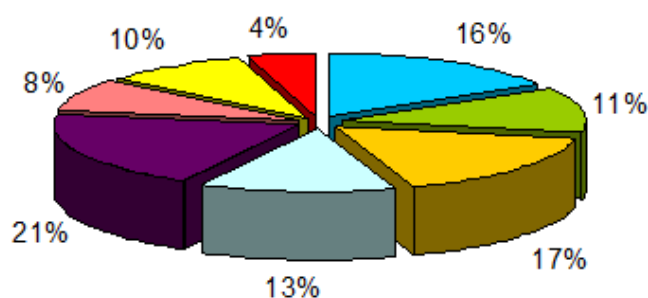
Jako odpowiedź na powyższe problemy społeczne ankietowani wskazywali (wykres 7) poprawę bezpieczeństwa (22%), ograniczenie patologii (18%) oraz zmniejszenie bezrobocia (17%). W wymiarze społecznym ważne okazało się poszerzenie oferty kulturalnej (12%), turystycznej (10%) oraz sportowo-turystycznej (9%).

Wykres 7. Jakiego rodzaju przedsięwzięcia społeczne związane z rewitalizacją Państwa zdaniem powinno się realizować w pierwszej kolejności? (pyt. 4)

Wśród problemów gospodarczych na obszarze rewitalizowanym (wykres 8) ankietowani najczęściej wskazywali niewystarczającą promocję zabytków (21%), brak zachęt dla inwestorów (17%) oraz brak nowych miejsc pracy (16%).

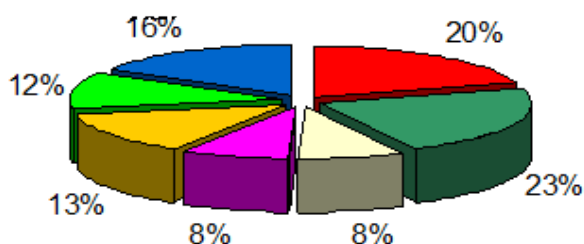
Wykres 8. Jakiego Państwa zdaniem problemy gospodarcze występują na obszarze objętym rewitalizacją? (pyt. 5)

- brak nowych miejsc pracy (16%)
- brak lub zła jakość terenów i obiektów przedsiębiorstw (11%)
- brak zachęt dla inwestorów (17%)
- brak wsparcia dla MSP (13%)
- niewystarczająca promocja zabytków (21%)
- słaby rozwój handlu i usług (8%)
- niski standard lokali dostępnych pod działalność usługowo-handlową (10%)
- mała aktywność MSP (4%)

Najważniejsze przedsięwzięcia gospodarcze jakie należałoby podjąć (wykres 9) to w pierwszej kolejności zachęty dla inwestorów lokujących swoje siedziby na obszarze rewitalizowanym (23%), tworzenie nowych miejsc pracy (20%) oraz promocja inwestycyjna terenów i obiektów rewitalizowanych (16%). Wśród propozycji badanych znalazły się również poszerzenie oferty funkcji kulturalnych (13%) oraz turystycznych i sportowo-rekreacyjnych (12%) na obszarze rewitalizowanym.

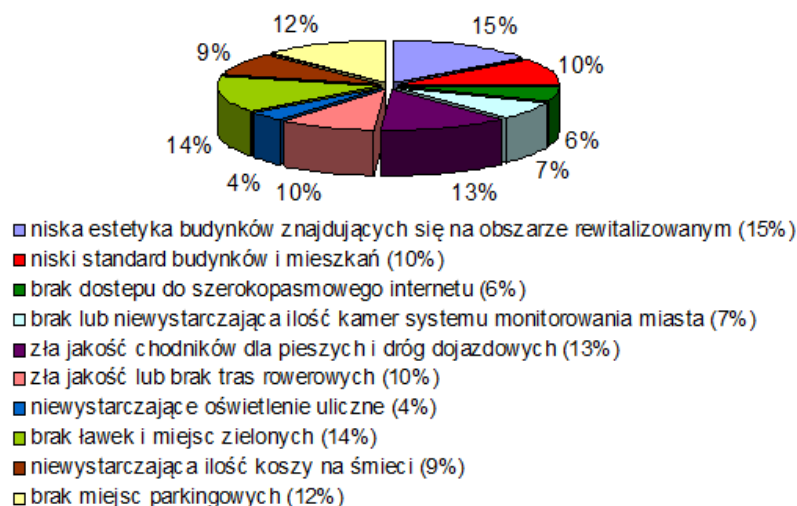
Wykres 9. Jakiego rodzaju przedsięwzięcia gospodarcze związane z rewitalizacją Państwa zdaniem powinno się realizować w pierwszej kolejności? (pyt. 6)

- tworzenie nowych miejsc pracy (20%)
- zachęty dla inwestorów lokujących swoje siedziby na obszarze rewitalizowanym (23%)
- poprawa standardu lokali i udostępnienie ich na cele usługowo-handlowe (8%)
- poprawa standardu lokali i ich udostępnienie na cele gastronomiczne (8%)
- poprawa standardu lokali i ich udostępnienie na cele kulturalne (13%)
- poprawa standardu lokali i ich udostępnienie na cele turystyczne i sportowo-rekreacyjne (12%)
- promocja inwestycyjna terenów i obiektów rewitalizowanych (16%)

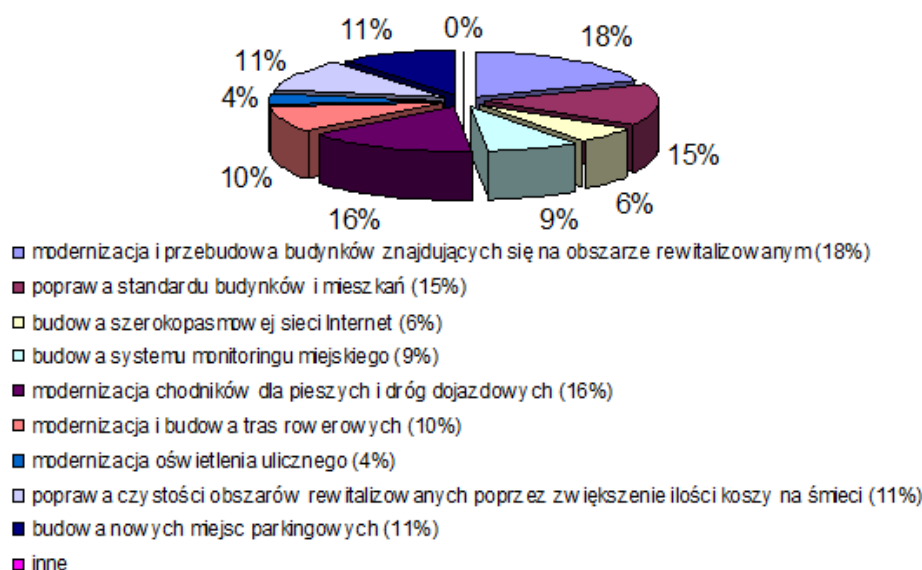
W wymiarze przestrzennym za najbardziej niekorzystne ankietowani uznali (wykres 10) niską estetykę budynków znajdujących się na obszarze rewitalizowanym (15%) oraz brak ławek i miejsc zielonych (14%). Istotne miejsce zajmuje również zła jakość chodników dla pieszych i dróg dojazdowych (13%) oraz brak miejsc parkingowych (12%).

Wykres 10. Jakiego Państwa zdaniem problemy związane z infrastrukturą techniczną występują na obszarze objętym rewitalizacją? (pyt.7)

Modernizacja i przebudowa budynków znajdujących się na obszarze rewitalizowanym to dla 18 % odpowiadających w ankiecie najistotniejsze przedsięwzięcie związane z infrastrukturą techniczną (wykres 11). Niemniej ważna jest modernizacja chodników dla pieszych i dróg dojazdowych (16%), poprawa standardu budynków i mieszkań (15%) oraz budowa parkingów (11%). Istotna okazała się potrzeba poprawy czystości obszarów rewitalizowanych poprzez zwiększenie ilości koszy na śmieci (11%).

Wykres 11. Jakiego rodzaju przedsięwzięcia związane z infrastrukturą techniczną na obszarach rewitalizowanych należałoby realizować w pierwszej kolejności? (pyt.8)

4. Analiza SWOT

SILY	SLABOŚCI
atrakcyjne położenie miasta u stóp Beskidów korzystne powiązania komunikacyjne miasta urbanistyczna i historyczna atrakcyjność miasta dla mieszkańców, turystów i przedsiębiorców bogactwo architektury zabytkowej (w tym Bielska Starówka) duży udział MSP w gospodarce miasta różnorodność branżowa przedsiębiorstw proinwestycyjna polityka miasta stabilizacja gospodarki miasta atrakcyjność inwestycyjna miasta wysoki poziom kwalifikacji zawodowej mieszkańców dobrze rozwinięta infrastruktura oświatowo-kulturalna wysoka aktywność organizacji pozarządowych niska stopa bezrobocia wysoki poziom aktywności społecznej bogactwo tradycji i kulturowa tożsamość regionu różnorodność i bogactwo zasobów przyrodniczych miasta i jego bezpośredniego otoczenia bogata oferta kulturalna miasta	dekapitalizacja obszarów intensywnej i historycznej zabudowy miejskiej postępująca dekapitalizacja zasobów mieszkaniowych „z wielkiej płyty” niski standard małej architektury oraz placów i urządzeń publicznych niedostateczna liczba ciągów rowerowych niewydolny system komunikacyjny w obrębie centrum miasta niewystarczająca ilość parkingów w strefach o ograniczonej dostępności komunikacyjnej brak planów miejscowych na przeważającym obszarze miasta niski udział sektora usług w rynku pracy slaby rozwój taniej bazy turystyczno-hotelowej zbyt mała ilość „zielonych przestrzeni” w centrum miasta
SZANSE	ZAGROŻENIA
położenie geograficzne na styku trzech państw członkowskich UE i wynikające stąd potencjalne, nowe relacje społeczno-gospodarcze utrzymywanie się korzystnego wizerunku miasta w otoczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym zwiększająca się dostępność do środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, w tym funduszy strukturalnych UE rozwijający się rynek inwestycji w branży turystyczno-rekreacyjnej mocna pozycja miasta w regionie	brak uregulowań prawnych (legislacyjnych) w zakresie procesów rewitalizacji brak systemowych rozwiązań prawnych regulujących sferę zagospodarowania przestrzennego obszarów metropolitalnych utrzymujący się fiskalizm państwa i negatywny wpływ przepisów podatkowych na rozwój przedsiębiorczości konkurencyjność słowackie i czeskiej bazy sportowo-rekreacyjnej

5. Podstawy prawne i programowe dokumentu

Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Bielska - Białej jest spójny z zapisami dokumentów:

a) „Strategiczne wytyczne Wspólnoty dla spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej na lata 2007-2013”.

W części 2. Terytorialny wymiar polityki spójności, 2.1. Wkład miast we wzrost i zatrudnienie znajduje się zapis: „(...)Uwagi wymagają szczególne problemy stojące przed obszarami miejskimi, takie jak bezrobocie i wykluczenie społeczne (w tym problem osób pracujących, a żyjących w ubóstwie), wysokie i coraz wyższe wskaźniki przestępczości, rosnące zagrożenie i istnienie obszarów kryzysowych w obrębie miast.

W tym kontekście duże znaczenie mają środki zmierzające do odnowy środowiska fizycznego, rewitalizacji terenów przemysłowych, szczególnie w miastach tradycyjnie przemysłowych, oraz ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego i historycznego, co może przynieść uboczne korzyści dla rozwoju turystyki i spowodować stworzenie bardziej atrakcyjnych miast, chętnie zamieszkiwanych przez ludzi. Regeneracja istniejących przestrzeni publicznych i terenów przemysłowych może także odgrywać ważną rolę przy przeciwdziałaniu nadmiernemu rozrostowi miast i suburbanizacji, jak też wspieraniu w ten sposób tworzenia warunków niezbędnych do zapewnienia zrównoważonego rozwoju gospodarczego. W bardziej ogólnym ujęciu, poprzez poprawę planowania, projektowania i utrzymania przestrzeni miejskich w planowy sposób można osiągnąć zmniejszenie przestępczości w miastach, co doprowadzi do zwiększenia atrakcyjności ulic, parków i przestrzeni publicznych, które będą bezpieczne i w których będzie można czuć się bezpiecznie. Na obszarach miejskich aspekty gospodarcze, społeczne i związane z ochroną środowiska są ze sobą ściśle wzajemnie powiązane”

b) Rozporządzenia Rady (WE):

- Nr 1083/2006 z dnia 11.07.2006 r. ustanawiające przepisy ogólne Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności (FS),

- Nr 1080/2006 z dnia 05.07.2006 r. w sprawie EFRR,

- Nr 1081/2006 z dnia 05.07.2006 r. w sprawie EFS,

- Nr 1084/206 z dnia 11.07.2006 r. w sprawie FS.

c) „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Narodowa Strategia Spójności.”

(Dokument zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej zatwierdzającą pewne elementy Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, Warszawa, maj 2007 r.)

Zgodność z **celem szczegółowym** : Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej-pełniejsze wykorzystanie potencjału endogenicznego największych ośrodków miejskich.

d) „Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020”, przyjęta uchwałą nr II/37/6/2005 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 4 lipca 2005 r.

Zgodność z **priorytetem**: *Ochrona i kształtowanie środowiska oraz przestrzeni*, w ramach którego znajduje się **cel strategiczny IV** : *Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.*

Cel ten realizowany będzie również poprzez rewitalizację centrów miast i układów miejskich, tworzenie wielofunkcyjnych ośrodków wiejskich, rewitalizację terenów przemysłowych, przebudowę zdegradowanych lub przeludnionych dzielnic.

W ramach celu strategicznego IV sformułowane zostały następujące kierunki działań:

Kierunek działań IV.1: Wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych

„W województwie śląskim, jednym z najbardziej zurbanizowanych regionów Polski, szczególnego znaczenia nabierają zagadnienia rozwoju i integracji aglomeracji miejskich. Aglomeracje miejskie są ośrodkami gospodarczego wzrostu i innowacji, a oddziałując na otoczenie, stają się centrami obszarów metropolitalnych. Nadanie aglomeracjom odpowiedniej „masy krytycznej” prowadzić będzie do wykreowania Skonsolidowanego Śląskiego Obszaru Metropolitalnego, integrującego aglomeracje miejskie województwa śląskiego. Rozwój funkcji metropolitalnych promuje rozwój infrastruktury społecznej, kultury, edukacji i wiedzy, co w rezultacie powinno ułatwić zachodzące procesy transformacji tradycyjnej struktury gospodarki (...) Aglomeracje miejskie, stanowiąc centra obszarów metropolitalnych, mogą stać się biegunami regionalnego rozwoju w województwie śląskim, a odpowiednio dobrze powiązane infrastrukturą techniczną między sobą, jak i z innymi europejskimi aglomeracjami mogą także odgrywać bardziej znaczącą rolę na arenie europejskiej.”

Kierunek działań IV.2 : Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic

„Zasadniczym elementem podniesienia atrakcyjności miast regionu i głównym warunkiem wzrostu jakości życia staje się zagospodarowanie centrów oraz przebudowa dzielnic zdegradowanych, charakteryzujących się złym stanem technicznym i niskim standardem życia mieszkańców. Działania te powinny obejmować modernizację struktury urbanistycznej, rozbudowę i dostosowanie istniejącej infrastruktury do zachodzących procesów suburbanizacji oraz stworzenie warunków do wypoczynku i rekreacji (...) Wiele miast województwa wymaga modernizacji struktury urbanistycznej (zwłaszcza historycznych osiedli robotniczych i dzielnic o zabudowie typu „blokowiska”), rewitalizacji centrów miast i starych oraz zabytkowych dzielnic, a także stworzenia warunków do wypoczynku i rekreacji. Dodatkowym czynnikiem powodującym degradację przestrzeni miejskich jest wysokie natężenie ruchu tranzytowego, prowadzonego przez centra miast. Zachowanie i odpowiednie wyeksponowanie walorów środowiska kulturowego miast, w tym charakterystycznych dla przemysłowych tradycji regionu obiektów przemysłowych, będzie miało istotne znaczenie dla nadania krajobrazowi miast województwa śląskiego indywidualnego charakteru.”

Kierunek działań IV.3 :Rewitalizacja terenów zdegradowanych

„Przebudowie gospodarczej i społecznej oraz tworzeniu nowego wizerunku regionu towarzyszyć musi rewitalizacja terenów zdegradowanych, w tym poprzemysłowych, pogórnich i powojkowych (...) Głównym celem tych działań będzie przystosowanie zdegradowanych terenów do pełnienia nowych funkcji, m.in.: gospodarczych, społecznych, rekreacyjnych, edukacyjnych, w konsekwencji ich rewaloryzacja i poprawa warunków życia mieszkańców. Działania w tym zakresie w istotny sposób przyczynią się również do podniesienia atrakcyjności regionu. Zakres prac, kosztowność oraz złożoność procesów związanych z rewitalizacją wymaga współpracy podmiotów publicznych i prywatnych. Niedostrzeganie konieczności rewitalizacji skutkuje dalszą degradacją terenu oraz stwarza zagrożenie dla ludzi i środowiska.”

e) „**Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013**”

Zgodność z **priorytetem VI** : *Zrównoważony rozwój miast*;

Celem priorytetu VI jest wzrost konkurencyjności przestrzeni miejskiej województwa śląskiego. Cel ten będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

wzrost konkurencyjności ośrodków metropolitalnych,

wielofunkcyjne wykorzystanie zdegradowanych obszarów zlokalizowanych na terenach miejskich.

W ramach priorytetu VI sformułowano następujące działania:

Działanie 6.1. *Wzmacnianie regionalnych ośrodków wzrostu*

Celem działania jest wzrost konkurencyjności ośrodków metropolitalnych.

Działanie 6.2. *Rewitalizacja obszarów zdegradowanych*

Celem działania jest wielofunkcyjne wykorzystanie zdegradowanych obszarów zlokalizowanych na terenach miejskich.

Projekty realizowane w ramach działania 6.2. muszą wynikać z Lokalnego Programu Rewitalizacji i być zlokalizowane na terenie miasta liczącego powyżej 50 tys. Mieszkańców.

f) „**Strategia Rozwoju Bielska–Białej do 2020 roku**”, przyjęta uchwałą nr LIX/1851/2006 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 13 czerwca 2006 r.

Pożądany scenariusz zmian przedstawiony w strategii wskazuje: „Regeneracja tkanki miejskiej będzie skoncentrowana przede wszystkim na terenach zurbanizowanych wyznaczonych w Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej. Ponieważ problem degradacji zabudowy mieszkaniowej dotyczy blisko 55% populacji miejskiej, prospołeczny charakter działań regeneracyjnych zostanie podtrzymany i otrzyma wsparcie z wielu źródeł finansowania.

Walory historycznej zabudowy miejskiej ukształtowane pod wpływem różnych stylów architektury i urbanistyki będą szczególnie chronione i poddane rewitalizacji dla uczynienia z niej czynnika wzrostu atrakcyjności spędzania wolnego czasu, tak dla mieszkańców, jak i dla coraz liczniej odwiedzających miasto turystów i rezydentów biznesowych.”

Zgodność z następującymi zapisami:

Priorytet A : „Rozwój przedsiębiorczości, usług i turystyki”

Cel strategiczny: C_{A1} Bielsko-Biała miastem zdywersyfikowanych sektorów aktywności gospodarczej i usługowej kreujących wysoka wartość dodana

Kierunek strategiczny: K_{A1/2} Wspieranie rozwoju usług „niszowych”

Cel strategiczny C_{A2}: Bielsko-Biała miastem wysokiej produktywności obszarów zurbanizowanych

Kierunki strategiczne:

K_{A2/1} Poprawa atrakcyjności infrastrukturalnej miasta dla przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych

K_{A2/2} Rewitalizacja terenów przemysłowych

K_{A2/3} Przyciąganie inwestorów zewnętrznych kreujących wysokiej jakości skoncentrowane przestrzenie usługowe

K_{A2/4} Wspieranie rozwoju działalności kulturalnej i usługowej w zabudowie mieszkaniowej obszaru śródmiejskiego

Cel strategiczny C_{A3} : Bielsko-Biała miastem wysokiej atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej

Kierunki strategiczne:

K_{A3/1} Przygotowanie terenów dla inwestycji turystycznych

K_{A3/2} Wspieranie rozwoju obiektów turystycznych

K_{A3/3} Rozwijanie produktów turystyki biznesowej

K_{A3/4} Rozwijanie turystyki rekreacyjnej, aktywnej i specjalistycznej

K_{A3/5} Wspieranie rozwoju atrakcyjnej bazy gastronomicznej

K_{A3/6} Podnoszenie jakości zarządzania obsługą ruchu turystycznego

K_{A3/7} Wspieranie komercjalizacji i sieciowania usług turystycznych

Priorytet B : „Przyjazność miejsc zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni publicznych”

Cel strategiczny: C_{B1} Bielsko-Biała miastem powiększonych i zrewitalizowanych zasobów mieszkaniowych

Kierunek strategiczny: K_{B1/1} Rewitalizacja zespołów zabudowy mieszkaniowej

Cel strategiczny: C_{B3} Bielsko-Biała miastem rozwiniętych usług publicznych dla osób wymagających opieki z tytułu niepełnosprawności, wieku, marginalizacji i wykluczenia

Kierunki strategiczne:

K_{B3/1} Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych bezrobociem

K_{B3/2} Wspieranie rozwoju różnych form przedsiębiorczości społecznej

K_{B3/3} Rozwój przekwalifikowań zawodowych i kształcenia ustawicznego

Cel strategiczny: C_{B4} Bielsko-Biała miastem powszechnego dostępu do urządzeń sportowych i rekreacyjnych oraz bezpiecznych przestrzeni publicznych

Kierunki strategiczne:

K_{B4/1} Modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej

K_{B4/2} Tworzenie dzielnicowych ośrodków sportowo-rekreacyjnych

Cel strategiczny: C_{B5} Bielsko-Biała miastem proekologicznego i zintegrowanego wewnętrznie systemu transportowego i komunikacyjnego

Kierunki strategiczne:

K_{B5/1} Ukształtowanie sieci powiązań wewnętrznych między dzielnicami miasta i jego centrum oraz gminami ościennymi

K_{B5/2} Ograniczanie wpływu miejskiego systemu transportowego na środowisko naturalne

K_{B5/3} Poprawa interoperacyjności miejskiego systemu transportowego

K_{B5/4} Poprawa dostępności, bezpieczeństwa, szybkości i komfortu podróżowania (w tym dla osób niepełnosprawnych) środkami komunikacji publicznej

K_{B5/5} Dokończenie budowy obwodnic miejskich

Priorytet C: „Kultura wysoka oraz rozwój oparty na wiedzy i umiejętnościach”

Cel strategiczny: C_{C1} Bielsko-Biała miastem silnych środowisk twórczych i znaczącego uczestnictwa mieszkańców w kulturze wysokiej

Kierunki strategiczne :

K_{C1/1} Wspieranie rozbudowy infrastruktury kultury wysokiej

K_{C1/2} Promowanie kultury wysokiej jako istotnego elementu nowego wizerunku miasta

K_{C1/3} Promowanie dorobku kultury wysokiej bielskich środowisk twórczych

K_{C1/4} Promowanie mecenatu kultury wysokiej

Cel strategiczny: C_{C2} Bielsko-Biała miastem ludzi wykształconych i mobilnych na rynku pracy

Kierunek strategiczny: K_{C2/7} Wspieranie rozbudowy i modernizacji infrastruktury edukacyjnej

Priorytet D : „Rozwój Bielskiego Obszaru Metropolitalnego”

Cel strategiczny: C_{D1} Bielsko-Biała miastem metropolitalnym

Kierunki strategiczne:

K_{D1/1} Waloryzacja historycznej zabudowy i przestrzeni publicznych stanowiących o tożsamości miasta

K_{D1/2} Kreowanie nowych miejsc centralnych i wizytówek miasta

K_{D1/5} Wykreowanie cyklicznych imprez kulturalnych i biznesowych o zasięgu europejskim

K_{D1/10} Rozwój usług pozabiznesowych dla inwestorów zagranicznych

Cel strategiczny: C_{D2} Bielsko-Biała miastem współpracy w skali międzygminnej, międzyregionalnej i transgranicznej

Kierunek strategiczny: K_{D2/4} Promowanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego Bielskiego Obszaru Metropolitalnego na forum krajowym i międzynarodowym

1. „**Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Bielska-Białej**”, przyjęte uchwałą nr XXII/252/99 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 21.12.1999 r.

Realizacja polityki przestrzennej odnosi się bezpośrednio lub pośrednio do kwestii rewitalizacji obszarów Miasta w następujących obszarach problemowych⁶⁾.

W strefie I tj. mieszkalnictwa przyjęto politykę, której celem jest poprawa warunków zamieszkania, obsługi i wypoczynku mieszkańców. Dla poprawy warunków zamieszkania zalecono:

1. Podnoszenie standardów zamieszkania poprzez:

- a) remonty i modernizacje substancji niepełnowartościowej;
- b) rozgęszczenie i polepszenie warunków zamieszkania w osiedlach o najwyższej gęstości zaludnienia;
- c) ograniczanie funkcji uciążliwych dla mieszkalnictwa;

2. Zwiększenie, zgodnie z założeniami polityki mieszkaniowej, zasobów mieszkaniowych poprzez:

- a) realizację nowych zespołów i budynków na terenach rezerwowanych pod zabudowę wielorodzinną (w szczególności w Wapienicy, w Kamienicy, w Starym Bielsku -Sarni Stok, na Żółtych Łanach-Langiewicza);
- b) zabudowę plombową;
- c) nadbudowę, rozbudowę istniejących obiektów.

Do zadań priorytetowych zaliczono:

- 1) zwiększenie zasobu terenów i ich uzbrojenie dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego;
- 2) tworzenie warunków dla rewitalizacji śródmiejskich zespołów i obiektów zabytkowych.

Dla lepszego zaspokojenia potrzeb i wypoczynku mieszkańców zalecono lokalizację dla:

1) usług publicznych:

- a) z zakresu oświaty - budowa niezbędnych szkół z zapleczem sportowym;
 - b) z zakresu nauki - powołanie Uniwersytetu;
 - c) usług zdrowia – dokończenie budowy szpitala przy Alei Armii Krajowej oraz usprawnienie szybkiej pomocy medycznej;
 - d) usług opieki socjalnej – budowa, w miarę potrzeb, domów pomocy społecznej i domów pobytu dziennego;
 - e) urządzeń wypoczynku i rekreacji w osiedlach istniejących oraz w nowo planowanych;
- 2) usług komercyjnych, a w tym – tworzenie warunków dla powstania ośrodków usługowych.

W strefie II – tj. usługowo-komercyjno-wytwórczej przyjęto politykę, której celem jest podniesienie poziomu i intensyfikacja usług oraz stworzenie warunków dla rozwoju wytwórczości. W obszarze usługowym centrum i śródmieścia należy uwzględniać m.in.:

- 1) utrzymanie istniejących i intensyfikację usług centrotwórczych;

2) realizację obiektów usług komunikacji zbiorowej tj. zespołu dworców kolejowego i autobusowego po obu stronach szlaku kolejowego, budowę dworca kolejowego Lipnik i przystanku osobowego Bielsko-Centrum,

3) ukształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych w centrum,

4) utworzenie systemu zieleni śródmiejskiej,

5) eliminację usług uciążliwych i terenochłonnych,

6) utworzenie regionalnego ośrodka turystyki, kultury, rozrywki i sportu,

7) dopuszczenie adaptacji strychów dla funkcji mieszkaniowej a poziomów parterów i niższych kondygnacji dla funkcji usługowych,

8) motywowanie do wyprowadzania działalności produkcyjnej poza obszar śródmieścia,

9) likwidację uciążliwości w obiektach produkcyjnych niemożliwych do przeniesienia, podnoszenie estetyki i ładu przestrzennego,

10) adaptację obiektów poprodukcyjnych z preferencją funkcji usługowych,

11) porządkowanie zagospodarowania i użytkowania kwartałów w centrum i śródmieściu.

W obszarze intensyfikacji funkcji komercyjno-wytwórczych uwzględnić należy m.in.:

1) lokalizację obiektów obsługi turystycznej i ruchu tranzytowego (stacje paliw, serwis samochodowy, hotele, motele, gastronomia),

2) lokalizację centrum targowo-wystawienniczego z halą wielofunkcyjną widowiskowo-sportową,

3) budowę dzielnicowych ośrodków koncentracji usług,

4) ograniczenie uciążliwości i zachowanie ładu przestrzennego z wykluczeniem obiektów produkcyjnych o znacznej uciążliwości.

Dla obszaru całej gminy przyjęto politykę ochrony kulturowego krajobrazu Miasta i zasobów dziedzictwa historycznego. Dla osiągnięcia tego celu wyznaczono trzy strefy ochrony wartości kulturowych:

1) ścisłej ochrony wartości kulturowych,

2) ochrony częściowej,

3) ochrony elementów.

Strefy ścisłej ochrony objęły w szczególności tereny zwartej zabudowy miejskiej w centrum Bielska i Białej, centra historycznych wsi, zespoły sakralne kościelno-cmentarne i cmentarne, zespoły rezydencjonalne pałacowo-parkowe i inne o wysokich walorach historycznych, kulturowych i estetycznych oraz wszystkie zespoły wpisane do rejestru zabytków, gdzie dopuszczono działania wyłącznie na warunkach określonych przez służby konserwatorskie. Wyznaczono przy tym priorytety opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z rewaloryzacją dla Białej oraz Bielska Górnego Przedmieścia.

„Strategia Rewitalizacji Bielskiej Starówki” przyjęta uchwałą nr LXIII/848/98 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 18.06.1998 r.

Strategia wskazała warunki powodzenia rewitalizacji istniejących zasobów na bielskiej Starówce, a wśród nich:

- Stworzenie reguł gospodarowania mieniem i zasad działania w ramach tzw. operacji programowanej, realizowanej z inicjatywy samorządu na określonym w planie zagospodarowania przestrzennego terenie i w określonym czasie. Operacja ta wyposażona jest w zespół zasad i warunków szczególnie korzystnych dla dobrowolnego przystępowania do nich różnorodnych inwestorów;

- Działania operacyjne podjęte w ramach lokalnej polityki mieszkaniowej gminy. Remonty i modernizacja, prowadzone ze szczególnym nasileniem na określonym obszarze Miasta, wpisują się w całościową politykę mieszkaniową gminy, obejmującą wszystkie sektory mieszkalnictwa;

- Klimat zaufania i ciągłość działań. Przygotowanie akceptacji i dobrego klimatu w lokalnym społeczeństwie jest warunkiem wiarygodności propozycji przedstawianych inwestorom. Ma to ogromne znaczenie dla

powodzenia operacji, szczególnie w kontekście dobrowolności podejmowania decyzji o działaniach związanych z rewitalizacją;

- Zaangażowanie władz komunalnych będące również warunkiem wiarygodności operacji. Przejawia się poprzez organizację i realizację z budżetu gminy wybranych zadań, jak np. poprawa infrastruktury, zagospodarowanie przestrzeni publicznych. Rola samorządu polega również na prowadzeniu polityki zrównoważonego rozwoju modernizowanych obszarów, zapobieganiu zjawiskom patologii społecznej;

- Tworzenie "reguł partnerstwa" dla uczestników procesu rewitalizacji. Na tym tle rozpatrywać należy zasady współpracy pomiędzy sektorem publicznym, reprezentowanym głównie przez budżet gminy, i sektorem prywatnym.

Do instrumentów strategii operacyjnej procesu rewitalizacji Bielskiej Starówki zaliczono:

- Powołanie stanowiska ds. rewitalizacji Starówki i przekazanie zadań dotyczących prowadzenia i koordynowania procesu rewitalizacji;

- elastyczność w stosowaniu instrumentów operacyjnych, w relacji do potencjalnych inwestorów;

- prywatyzację mienia komunalnego pod warunkiem wykonania określonego zakresu robót remontowych w określonym czasie;

- zalecenie sprzedaży całych nieruchomości z preferencją do przekazywania gruntów w użytkowanie wieczyste;

- wykwaterowania i przekwaterowania aktualnych użytkowników dla realizacji zadań związanych z rewitalizacją;

- finansowanie mieszkań zamiennych;

- sterowanie programami usługowymi i handlowymi w ramach programu rewitalizacji, poprzez odpowiednią politykę gospodarowania miejskimi lokalami użytkowymi;

- aktywizacja użytkowników i właścicieli prywatnych do podejmowania działań remontowych;

- budowa nowych obiektów: parkingi, zabudowa plombowa, przestrzenie publiczne, tereny rekreacyjne itp.

Zasadniczą rolę we wdrożeniu procesu rewitalizacji przypisano instrumentom informacji i partycypacji społecznej. W Strategii Rewitalizacji Bielskiej Starówki ukierunkowano działania prowadzące do realizacji celów rewitalizacji poprzez:

- prowadzenie strategicznej kontroli przebiegu procesu rewitalizacji;

- formułowanie wniosków dla tworzenia dalszych instrumentów strategii rewitalizacji na poziomie samorządu lokalnego w Bielsku-Białej;

- informowanie mieszkańców i użytkowników o postępie procesu rewitalizacji;

- pomoc właścicielom prywatnym w przygotowaniu planowych działań remontowych poprzez udostępnianie dokumentów i dokumentacji Planu Rewaloryzacji Bielskiej Starówki.

Program Rewitalizacji Bielskiej Starówki przyjęty uchwałą nr XXXI/964/2004 Rady Miejskiej z dnia 6 lipca 2004 r.

Program w znacznym stopniu adaptuje instrumenty, zapisane w Strategii Rewitalizacji. W szczególności Program wskazuje szereg zasad gospodarowania mieniem na terenie Starówki, m.in.:

- założenie modyfikacji struktury własnościowej, poprzez zwiększenie udziału własności prywatnej;

- przekazywanie nieruchomości komunalnych poprzez:

- wydzierżawianie budynków w formie długoletniej dzierżawy, powyżej 10 lat, możliwością nabycia budynku, pod warunkiem wykonania uzgodnionego zakresu robót remontowych w określonym czasie,

- zbycie terenu w użytkowanie wieczyste wraz ze sprzedażą usytuowanych na nim budynków, pod warunkiem wykonania uzgodnionego zakresu rzeczowego robót remontowych w określonym czasie,

- każdorazowo określanie wyboru opcji dla poszczególnych nieruchomości;

- sprzedaż mieszkań dotychczasowym lokatorom komunalnym, przy czym postanowiono:

- sprzedawać lokale mieszkalne w budynkach komunalnych na rzecz dotychczasowych najemców tylko tym nabywcom, którzy wyrażą zgodę nabycia całej nieruchomości i którzy zobowiążą się do przeprowadzenia remontu całego budynku w uzgodnionym zakresie i w określonym czasie, z tym, że:

- Gmina może pozostać właścicielem lokali użytkowych w budynkach wystawionych na sprzedaż,
- każdorazowo określony zostanie wybór opcji sprzedaży dla poszczególnych budynków;
- postanowiono sukcesywnie dokonywać wykwaterowań i przekwaterowań lokatorów, w zakresie niezbędnym dla sukcesywnej realizacji zadań związanych z rewitalizacją Starówki;
- postanowiono sfinansować koszty przygotowania mieszkań zastępczych i zamiennych ze środków budżetowych Gminy;
- wobec najemców lokali użytkowych, pozostających własnością Gminy, postanowiono zastosować ogólne zasady gospodarowania miejskimi zasobami lokali użytkowych, przy przyjęciu ze strony Gminy pakietu działań zachęcających i pomocowych. Przy prywatyzacji dalszych zasobów, należy określić instrumenty wymuszające przeprowadzenie remontów konserwatorskich przejętych nieruchomości. Gmina przyjmuje model organizacyjno-finansowy dla realizacji np. zabudowy plombowej, lub rewitalizacji w skali wybranego kwartału;
- finansowanie programu z krajowych dotacji celowych m. in.:
 - ze środków Urzędu Ochrony Zabytków,
 - ze środków funduszy ochrony środowiska,
 - z programów wspomagania budownictwa mieszkaniowego
- finansowanie programu z funduszy europejskich.

Założono, że w celu wdrożenia programu należy:

- sukcesywnie modyfikować i uaktualniać przyjęte w latach 1996-1998 instrumenty operacyjne oraz przygotowywać nowe, dostosowane do aktualnych potrzeb społeczno-gospodarczych;
- podjąć działania reklamowo-marketingowe i doradcze w celu pobudzenia inicjatyw remontowych, inwestycyjnych, organizacyjnych oraz społecznych;
- dla wspólnot mieszkaniowych nie podejmujących decyzji o przystąpieniu do robót remontowych należy:
 - ustanowić fundusz remontowy,
 - w przypadku notorycznego odrzucania przez wspólnotę decyzji o wykonaniu robót remontowych i modernizacyjnych, podjąć negocjacje dotyczące zmian własnościowych i zwolnienia zajmowanego lokalu przed rozpoczęciem robót,
 - prowadzić oddzielnie dla każdej wspólnoty negocjacje dotyczące warunków finansowania i spłaty należności za wykonane roboty remontowe;
- aktywnie realizować politykę prywatyzacyjną zasobów komunalnych.

Program podsumowany jest Memorandum, zawierającym wnioski końcowe, podkreślające, że:

- przeprowadzenie rewitalizacji bielskiej Starówki wymaga ogromnego wysiłku i to zarówno finansowego, jak i organizacyjnego ze strony Miasta oraz pozostałych właścicieli i użytkowników;
- zaangażowanie pieniędzy publicznych na początku procesu rewitalizacji, uzasadnia tzw. "efekt mnożnikowy", będący wskaźnikiem sukcesu całości działań. Proces rewitalizacji zapoczątkowany na korzystnych warunkach finansowych i organizacyjnych trwa nadal po dacie zakończenia operacji i nie wymaga już równie wysokiego wspomaganie ze strony funduszy publicznych;
- konsekwentne i zorganizowane prowadzenie programu rewitalizacji, ożywienie gospodarcze tego obszaru i znacząca zmiana kondycji budowlanej obiektów powinny, w niezbyt długiej perspektywie czasowej, przynieść wymierne korzyści w zakresie zmian społecznych i ekonomicznych, głównie przez poprawę warunków życia i pracy oraz rozwój usług, handlu, gastronomii i turystyki;
- prowadzenie konsekwentnej i planowanej polityki prywatyzacyjnej zasobów lokali mieszkalnych i użytkowych powoduje zmniejszenie udziału środków finansowych z budżetu Miasta w utrzymaniu

i modernizacji nieruchomości na rzecz zwiększającego się udziału finansowego współwłaścicieli i właścicieli prywatnych.

Wieloletni Plan Inwestycyjny

Wieloletni Plan Inwestycyjny (WPI) Bielska-Białej ujmuje w horyzoncie średnioterminowym wszystkie inwestycje miejskie.

WPI posiada strukturę kroczącego czteroletniego programu inwestycyjnego. Zadania zestawione w „Czteroletni Plan Inwestycyjny na lata 2009-2012” przyjętym uchwałą nr XXXV/850/2008 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 23 grudnia 2008 r. wraz z późniejszymi zmianami zostały przedstawione w układzie klasyfikacji budżetowej. Układ zadań inwestycyjnych zawiera chronologię priorytetową. Oznacza to, iż zadania ujęte w poszczególnych działach zachowują stopień ważności, zgodnie z pozycją w wykazie szczegółowym.

Zadania WPI uporządkowane są w następujących działach:

- I. Transport i łączność,
- II. Gospodarka mieszkaniowa,
- III. Działalność usługowa
- IV. Administracja publiczna,
- V. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa,
- VI. Oświata i wychowanie,
- VII. Ochrona zdrowia,
- VIII. Edukacyjna opieka wychowawcza
- VIII. Opieka społeczna,
- IX. Pomoc i polityka społeczna
- X. Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej
- XI. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska,
- XII. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego,
- XIII. Kultura fizyczna i sport.

WPI przewiduje złożony system finansowania zadań inwestycyjnych, z wykorzystaniem środków własnych Gminy oraz źródeł zewnętrznych. Poniżej przedstawiona tabela zawiera zestawienie źródeł

Tabela Nr 55: Wymiar finansowy i źródła nakładów ujętych w Czteroletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2009-2012

	Czteroletni Plan Inwestycyjny na lata 2009-2012 nakłady w tys. zł	Udział
Budżet Miasta	742 392	70 %
Środki pozabudżetowe, w tym środki UE	315 981 264 491	30%
Ogółem	1 058 373	100%

Szczegółowo środki finansowe zaplanowane w ramach działu II: Gospodarka Mieszkaniowa przedstawiono poniżej:

Tabela Nr 56: Środki finansowe działu: Gospodarka Mieszkaniowa w Czteroletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2009-2012

w tys. zł

	Nakłady razem 2009-2012	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok
Budżet	126 056	9 799	11 257	96 035	8 965
UE	10 314	199	2 805	6 035	1 275

Środ. ZGM	1 680	778	188	714	0
Inni	21	139	32	36	0
RAZEM	138 071	10 776	14 271	102 784	10 240

70% wydatków działu II: Gospodarka Mieszkaniowa przeznaczone jest na zadania z zakresu rewitalizacji Bielskiej Starówki:

Tabela Nr 57: Nakłady na zadania z zakresu rewitalizacji ujęte w Czteroletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2009-2012

w tys. zł

	Nakłady razem 2009-2012	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok
Budżet	90 431	1 413	1 953	86 100	965
UE	6 499	0	1 654	3 570	1 275
Inni	21	0	21	0	0
RAZEM	96 951	1 413	3 628	89 670	2 240

6. Założenia programu rewitalizacji

6.1. Cele Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013.

Celem głównym Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013:

Ożywienie gospodarcze i społeczne oraz zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego obszaru rewitalizowanego.

W ramach celu głównego programu zdefiniowano trzy cele strategiczne, do których następnie przyporządkowano cele szczegółowe

Cel strategiczny 1:	Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego.
Cel szczegółowy 1/1:	Renowacja historycznej zabudowy, poprawa ładunku przestrzennego i estetyki miasta.
Cel szczegółowy 1/2:	Poprawa standardów mieszkaniowych w dzielnicach zabytkowych oraz z „wielkiej płyty”.
Cel szczegółowy 1/3:	Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, pieszego oraz infrastruktury parkingowej.
Cel szczegółowy 1/4:	Modernizacja i poprawa estetyki terenów zieleni miejskiej.
Cel szczegółowy 1/5:	Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej.
Cel szczegółowy 1/6:	Rozwój infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej.
Cel szczegółowy 1/7:	Rozwój infrastruktury pomocy społecznej i zdrowia publicznego.

6.2 Charakterystyka obszaru przeznaczonego do rewitalizacji

Granice obszarów przeznaczonych do rewitalizacji wyznaczono na podstawie wyników badań i analiz (w tym wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji), przeprowadzonych dla potrzeb przygotowania Programu. Dokonując tego wyboru wzięto pod uwagę:

- poziom bezrobocie;
- poziom ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe;
- poziom przestępczości;
- poziom przedsiębiorczości mieszkańców;
- poziom degradacji technicznej infrastruktury i budynków;
- poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Tak wyznaczony zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji jest zgodny z zapisami artykułu 47 Rozporządzenia WE Nr 1828/2006.

Proponowany zasięg terytorialny obszaru przeznaczonego do rewitalizacji, o powierzchni 954 ha wynika z założeń Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2004-2006. Nałożenie

lokalizacji zagrożeń pozwoliło na ustalenie trzech obszarów o największej koncentracji problemów społecznych i środowiskowych.

Do obszarów tych zaliczono:

- Obszar I (Śródmiejski) o powierzchni ok. 187 ha, obejmujący osiedla:
 - Śródmieście Bielsko;
 - Biała Śródmieście;
 - Górne Przedmieście, na wschód od ul. Wyspiańskiego;
 - Dolne Przedmieście, na południe od ul. Piastowskiej;
 - Biała Wschód, na południe od ul. Marszałka Piłsudskiego;
- Obszar II, o powierzchni około 440 ha, obejmujący osiedla:
 - Wojska Polskiego;
 - Kopernika;
 - Aleksandrowice, na wschód od ul. Olszowej;
 - Beskidzkie;
 - Bielsko Południe;
 - Karpackie;
 - Słoneczne;
- Obszar III, o powierzchni około 327 ha, obejmujący osiedla:
 - Grunwaldzkie;
 - Złote Łany;
 - Leszczyny, na północ od ul. Gen. Bora – Komorowskiego;
 - Biała Krakowska (Osiedla Dembowskiego i Na Kopcu Lipnickim).

Obszar I (Śródmiejski)

Cechą charakterystyczną Obszaru I jest jego szczególna rola w strukturze funkcjonalno-przestrzennej i społeczno-gospodarczej Miasta. Obszar I obejmuje śródmieście Bielska i Białej wraz z otuliną historyczną, często zabytkowej zabudowy. Jest to zarazem miejsce lokalizacji wielu zakładów przemysłowych, nie wykorzystujących właściwie centralnego położenia w aglomeracji Bielska-Białej. W granicach obszaru położona jest Starówka Bielska. Obszar I to najbardziej żywa, komercyjna część miasta z ulicą 11 Listopada na czele, tworzącą załazek nowoczesnego centrum śródmiejskiego, w którym koncentrują się usługi i handel. Walory kulturowe śródmieścia Bielska-Białej oraz kumulacja instytucji kultury, oświaty, administracji i podmiotów gospodarczych stwarza niekwestionowane, choć wymagające odpowiedniego wsparcia środkami publicznymi, szanse rozwoju.

Biorąc pod uwagę współwystępowanie szans rozwojowych i zagrożeń, związanych z marginalizacją przestrzeni i społeczności lokalnych, Obszar I uznać należy za teren priorytetowy dla wdrażania instrumentów rewitalizacji.

Obszar II

Specyfiką Obszaru II jest środowisko osiedli mieszkaniowych, ze wszystkimi konsekwencjami wynikającymi z ich standardów urbanistycznych i technicznych. Monofunkcyjna zabudowa mieszkaniowa – stwarzająca efekt „sypialni miejskiej”, zaprojektowana w duchu uproszczonej architektury modernistycznej, nie odpowiada dzisiejszym wymaganiom w zakresie estetyki i funkcjonalności. Powojenne osiedla powinny podlegać złożonym interwencjom w zakresie:

- dopuszczenia różnicowania funkcjonalnego, poprzez lokalizację nieuciążliwych miejsc pracy;
- poprawy jakości przestrzeni publicznych w nawiązaniu do nowych funkcji o charakterze usługowym;

- rozbudowy infrastruktury społecznej o miejsca rekreacji i wypoczynku, zachęcające bogatszy odsetek społeczności do pozostania w substancji tych osiedli.

Istotnym warunkiem zmian i rehabilitacji osiedli jest przy tym osiągnięcie standardów, związanych z realizacją polityk horyzontalnych: usuwaniem barier dla osób niepełnosprawnych, wyrównywaniem szans grup nieuprzywilejowanych etc. W związku z polaryzacją społeczeństwa Bielska-Białej istnieje także potrzeba stawienia czoła nowym wyzwaniom, związanym z pauperyzacją części mieszkańców. Walka z patologiami społecznymi, a zwłaszcza pogarszającym się stanem bezpieczeństwa w osiedlach, ma przy tym charakter priorytetowy.

Obszar III

Obszar III łączy cechy obszaru II (duże osiedla mieszkaniowe) z lokalizacją uciążliwej dla środowiska działalności gospodarczej. Wszystkie wymienione wyżej uwagi odnoszące się do problematyki rehabilitacji powojennych osiedli – zachowują w tym przypadku aktualność. Wymuszona koegzystencja funkcji mieszkalnych i przemysłowych, prowadzi do nawarstwiania zagrożeń, szczególnie z uwagi na problemy środowiskowe i zdrowotne. Ważnym elementem rewitalizacji Obszaru III będzie restrukturyzacja terenów przemysłowych, sąsiadujących z osiedlami mieszkaniowymi. Miasto winno wykorzystać wszelkie dostępne instrumenty w kierunku transformacji terenów przemysłowych w usługowe, lub zaawansowaną technologicznie wytwórczość.

Granice i parametry obszaru rewitalizacji

Obszar wyznaczony do rewitalizacji w ramach PROM 2007-2013 tworzy zwartą część terenów miejskich, obejmującą wyżej wymienione trzy obszary. Ogółem obejmuje 954 ha (Obszar I – 187 ha, Obszar II – 440 ha, Obszar III – 327 ha), co stanowi 7,64% obszaru miasta ogółem. Obszar graficznie przedstawiony został w załączniku nr 1 do PROM 2007-2013). Wykaz ulic i adresów objętych rewitalizacją znajduje się w załączniku nr 2.

6.3 Przedsięwzięcia w zakresie mieszkalnictwa

W ramach działania 6.2.1. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 istnieje możliwość uzyskania dofinansowania na wymieniony poniżej typ projektów związanych z mieszkalnictwem:

Typ projektów nr 6 - Zastępowanie azbestowych elementów budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka, tylko wraz z utylizacją azbestu.

Jednakże zgodnie z załącznikiem nr 4 „Wytyczne do opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji” do Szczegółowego opisu priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013:

(...) Inwestycje w substancję mieszkaniową mogą być realizowane wyłącznie w ramach Lokalnych Programów Rewitalizacji Miejskiej, na obszarach, które spełniają, co najmniej trzy z kryteriów określonych w Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa, opartych na art. 47 rozporządzenia Komisji WE nr 1828/2006.

Kryterium	Wskaźnik	Wartość referencyjna
Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	52
Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	3,7
Wysoki poziom przestępczości	Liczba przestępstw 1 tys. ludności	39,3
Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	9,1
Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego	Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków	88

Powyższa Lista wskaźników w ujęciu regionalnym (województwa) oraz ich wartości referencyjne zostały uzgodnione z Komisją Europejską.

Zgodnie z przyjętą metodą, za obszary kwalifikujące się do wsparcia w zakresie mieszkalnictwa należy uznać tylko te, dla których wartości wskaźników są większe (w przypadku wskaźnika „liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób – mniejsze) niż wartość referencyjna dla całego województwa.

Powyższe wartości referencyjne powinny spełniać 3 z 5 wskazanych wyżej wskaźników; obowiązkowo należy zbadać dwa wskaźniki wymienione w pierwszej kolejności, w powyższej tabeli.

Miasto Bielsko-Biała we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Polityki Społecznej, z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Komendą Miejską Policji dokonało obliczenia wymaganych wskaźników.

Wartości referencyjne za rok 2008 przedstawiają się następująco:

Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	37,91
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (Udział długotrwale bezrobotnych możliwy jest do oszacowania tylko w skali miasta)	1,2
Liczba przestępstw 1 tys. ludności	23,02

Żaden ze wskaźników nie przewyższa wartości referencyjnej wskazanej powyżej w tabeli.

W związku z powyższym nie będzie istniała możliwość ubiegania się o dofinansowanie, ze środków zagwarantowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, na projekty związane z mieszkalnictwem – typ 6 projektów w działaniu 6.2.1. Rewitalizacja duże miasta.

7. Plan działania

W ramach planu działania, zgłoszone do programu projekty podzielono na trzy kategorie:

- zadania przestrzenne,
- zadania gospodarcze,
- zadania społeczne.

W każdej z kategorii projekty zostały przyporządkowane do celów strategicznych i szczegółowych. Dokonano również podziału na projekty zgłoszone przez Urząd Miejski i jednostki mu podległe oraz na projekty zgłoszone przez pozostałe podmioty. Dla każdego z projektów określono również zakres rzeczowy, czas realizacji i koszty.

7.1 Plan finansowy realizacji PROM 2007 - 2013

Przedsięwzięcia zapisane w niniejszym dokumencie finansowane będą ze środków: publicznych, prywatnych oraz dotacji z UE. Szczegółowy podział źródeł finansowania programu przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela Nr 58: Źródła finansowania PROM 2007-2013 (w zł)

Wartość	ogółem	Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne
	617 276 489	193 370 304	145 025 106	181 604 903

7.2. Zadania przestrzenne

Lp.	Nazwa projektu	Zakres rzeczowy projektu	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Czas realizacji	Koszt całkowity projektu
1	2	3	5	6	7
Cel Strategiczny 1: Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego					
Cel szczegółowy 1/1: Renowacja historycznej zabudowy, poprawa ładu przestrzennego i estetyki miasta					
1.	„Nowa Starówka-Nowe Szanse” – Rewitalizacja Bielskiej Starówki – etap II	Remont konserwatorski budynków (3 budynków w kwartale B: Rynek 11/Pankiewicza 7, Rynek 16/Słowackiego 1b, Rynek 15/Pankiewicza 1; 1 budynku w kwartale C: Rynek 23/Wzgórze 1 oraz 3 budynków w kwartale D: Rynek 24/Plac św. Mikołaja 14, Rynek 32/Plac św. Mikołaja 7, Rynek 25/Plac św. Mikołaja 12) obejmujący modernizację oraz kompleksowe prace wewnątrz budynków, poprawę stanu technicznego zdegradowanej substancji budowlanej, modernizację instalacji, poprawę estetyki i funkcjonalności układu pomieszczeń oraz remont podwórek. Remont konserwatorski muru oporowego Pl. Żwirki i Wigury	Biuro ds. Rewitalizacji Obszarów Miejskich , ul. Cieszyńska 15	2005-2015	27.000.000
2.	Rewitalizacja Bielskiej Starówki – remont konserwatorski budynku w kwartale H	Remont konserwatorski budynku Plac św. Mikołaja 6, obejmujący modernizację oraz kompleksowe prace wewnątrz budynku, poprawę stanu technicznego zdegradowanej substancji budowlanej, modernizację instalacji, poprawę estetyki i funkcjonalności układu pomieszczeń	Biuro ds. Rewitalizacji Obszarów Miejskich, ul. Cieszyńska 15	2008-2012	4.000.000
3.	Rewitalizacja Bielskiej Starówki – remont konserwatorski kwartału F	Rewaloryzacja fragmentu muru obronnego wraz z zagospodarowaniem terenu przy murze w narożniku posesji Wzgórze 11/Orkana 3.	Biuro ds. Rewitalizacji Obszarów Miejskich, ul. Cieszyńska 15	2008-2009	133.000
4.	Rewitalizacja Bielskiej Starówki – remont konserwatorski 4 budynków w kwartale G	Remont konserwatorski budynków (przy ul.: zgórze 8, Wzgórze 10, Wzgórze 14 i Schodowa5) obejmujący modernizację oraz kompleksowe prace wewnątrz obiektów, poprawę stanu technicznego zdegradowanej substancji budowlanej, modernizację instalacji, poprawę estetyki i funkcjonalności układu pomieszczeń	Biuro ds. Rewitalizacji Obszarów Miejskich, ul. Cieszyńska 15	2009-2016	13.200.000
5.	Remont i adaptacja budynku diecezjalnego na cele „Diecezjalnego Muzeum”	Prace budowlane związane z remontem obiektu przy ul. Schodowej 2 i zagospodarowanie go na funkcje muzealną	Diecezja Bielsko-Żywiecka, ul. Żeromskiego 5-7 w Bielsku-Białej	2012-2015	4.500.000
6.	Remont Placu im. Marcina Lutra w Bielsku-Białej – etap I	Wykonanie kanalizacji.	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Bielsku-Białej, Pl. Ks. Marcina Lutra 12	2008-2009	312.400

7.	Rewitalizacja budynku klasztornego, ul. Schodowa 6	Remont elewacji, wymiana (częściowa) więźby dachu, remont pokrycia dachu, wymiana okien.	Zgromadzenie Sióstr Szkolnych de Notre Dame Prowincja Polska, ul. Mały Rynek 5	2008-2010	1.100.000
8.	Remont zabytkowej kamienicy przy ul. Nad Niprem 2	Remont elewacji, wymiana pokrycia dachu, remont kominów.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Nad Niprem 2	2011-2012	720.000
9.	Remont zabytkowej kamienicy przy ul. Pankiewicza 2	Remont elewacji, remont klatki schodowej, wymiana instalacji wod.-kan.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Pankiewicza 2	2011-2012	220.000
10.	Remont zabytkowej kamienicy przy ul. Rynek 22	Remont elewacji, pokrycia dachu, schodów, malowanie klatki schodowej, wymiana instalacji centralnego ogrzewania.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Rynek 22	2008-2010	200.000
11.	Remont obiektu zabytkowego przy ul. Sobieskiego 38	Wymiana więźby dachowej, pokrycia dachu, tynków elewacji.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Sobieskiego 38	2008-2011	270.000
12.	Remont obiektu zabytkowego przy ul. Sobieskiego 63	Wymiana więźby dachowej, pokrycia dachu, kominów, docieplenie elewacji.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Sobieskiego 63	2008-2011	305.000
13.	Remont zabytkowej kamienicy przy ul. Nad Niprem 6	Remont elewacji, wymiana pokrycia dachu, kominów.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Nad Niprem 6	2007-2010	125.000
14.	Modernizacja kamienicy przy ul. Zamkowej 8	Remont pokrycia dachu, wymiana instalacji wod.-kan. (piony), wymiana instalacji elektrycznej na klatce schodowej, malowanie klatki schodowej, montaż poręczy sieni, remont elewacji zewnętrznych.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Zamkowa 8	2008-2013	200.000
15.	Renowacja zabytkowej kamienicy przy ul. Rynek 12	Remont elewacji, remont więźby, wymiana pokrycia dachu, wymiana stolarki okiennej.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Rynek 12	2010-2012	488.000
16.	Renowacja zabytkowej kamienicy przy ul. Krasińskiego 10	Remont elewacji, konstrukcji dachu, pokrycia dachu, kominów.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Krasińskiego 10	2007-2010	290.000
17.	Remont zabytkowego budynku przy ul. Paderewskiego 10	Wymiana instalacji elektrycznej w częściach wspólnych budynku, dobudowa brakujących przewodów kominowych, odnowienie powłok malarskich w klatce schodowej.	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Paderewskiego 10	2006-2012	490.000
18.	Renowacja zabytkowej kamienicy przy ul. Waryńskiego 6	Remont elewacji, więźby dachowej, wymiana pokrycia dachu, przebudowa kominów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana schodów kamiennych.	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Waryńskiego 6	2010-2013	500.000

19.	Renowacja zabytkowej kamienicy przy ul. Rynek 8	Remont elewacji, remont więźby dachowej, wymiana pokrycia dachu i remont kominów, wymiana stopni schodowych i stolarki okiennej.	Wspólnota Mieszkaniowa Rynek 8	2010-2011	580.000
20.	Renowacja zabytkowej kamienicy przy ul. Podcienie 11	Remont elewacji, remont więźby dachowej, wymiana pokrycia dachu, wymiana stolarki okiennej, wymiana instalacji elektrycznej, dobudowa przewodów kominowych.	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Podcienie 11	2010-2012	500.000
21.	Renowacja zabytkowej kamienicy przy ul. Piwowskiej 3	Remont elewacji, przebudowa kominów, wymiana drzwi i stolarki okiennej, wymiana instalacji elektrycznej, konserwacja pokrycia dachu.	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piwowska 3	2010-2012	750.000
22.	Rewitalizacja Bielskiej Starówki – remont konserwatorski 3 budynków w kwartale L	Remont konserwatorski budynków (przy ul.: Waryńskiego 2, Waryńskiego 4 i Sobieskiego 2/4) obejmujący modernizację oraz kompleksowe prace wewnątrz obiektów, poprawę stanu technicznego zdegradowanej substancji budowlanej, modernizację instalacji, poprawę estetyki i funkcjonalności układu pomieszczeń	Biuro ds. Rewitalizacji Obszarów Miejskich, ul. Cieszyńska 15	2010 - 2016	9.500.000
23.	Termomodernizacja i remont budynku mieszkalnego przy ul. Żywieckiej 54	Termomodernizacja i naprawa dachu	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Żywiecka 54	2013	1.000.000
24.	Termomodernizacja i remont budynku mieszkalnego przy ul. Radosnej 7	Termomodernizacja i naprawa dachu	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Radosna 7	2013	700.000
25.	Odnowienie zdegradowanego zasobu mieszkaniowego	Docieplenie ścian i strychu, klatka schodowa do malowania, wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnych, zamontowanie zaworów podpionowych co, uzupełnienie zaworów termostatycznych w lokalach	Wspólnota Mieszkaniowa ul. PCK 12	2012	800.000
26.	Odnowienie zdegradowanego zasobu mieszkaniowego	Docieplenie ścian i strychu, klatka schodowa do malowania, wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnych, zamontowanie zaworów podpionowych co, uzupełnienie zaworów termostatycznych w lokalach	Wspólnota Mieszkaniowa ul. PCK 10	2012	800.000
27.	Odnowienie zdegradowanego zasobu mieszkaniowego	Docieplenie ścian i strychu, klatka schodowa do malowania, wymiana okienek piwnicznych i na klatce schodowej wymiana instalacji wod.-kan., zamontowanie zaworów podpionowych co, uzupełnienie zaworów termostatycznych w lokalach; przeprowadzenie przepinek, wyprowadzenie przewodów kominowych ponad dach, remont kominów nad dachem	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Radosna 3	2012	900.000
28.	Odnowienie zdegradowanego zasobu mieszkaniowego	Docieplenie ścian i strychu, klatka schodowa do malowania, wymiana okienek piwnicznych i na klatce schodowej wymiana instalacji wod.-kan., zamontowanie zaworów podpionowych co, uzupełnienie zaworów termostatycznych w lokalach; przeprowadzenie przepinek, wyprowadzenie przewodów kominowych ponad dach, remont kominów nad dachem; wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, wymiana instalacji elektrycznej w części wspólnej	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Radosna 1	2012	1.200.000

29.	Odnowienie zdegradowanego zasobu mieszkaniowego	Docieplenie ścian i strychu, klatka schodowa do malowania, wymiana okienek piwnicznych i na klatce schodowej wymiana instalacji wod.-kan., zamontowanie zaworów podpiwnowych co, uzupełnienie zaworów termostatycznych w lokalach; przeprowadzenie przepinek, wyprowadzenie przewodów kominowych ponad dach, remont kominów nad dachem; wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, wymiana instalacji elektrycznej w części wspólnej	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Radosna 2	2012	1.000.000
30.	Renowacja kamienicy przy pl. Smolki 3	Remont polegający na wymianie części pokrycia dachu na papę termozgrzewalną, wykonaniu nowej instalacji odgromowej, przebudowie części kominów nad dachem, remoncie elewacji frontowej i od podwórka z remontem balkonów	Wspólnota Mieszkaniowa pl. Smolki 3	2012-2013	300.000
31	Renowacja kamienicy przy ul. Wzgórze 20	Remont budynku w zakresie: wymiany okien na klatce schodowej i w piwnicach, remont klatki schodowej z kolorystyką, uzupełnienie ubytków tynku na elewacji z kolorystyką	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Wzgórze 20	2012-2013	800.000
C1/2	Cel szczegółowy 1/2: Poprawa standardów mieszkaniowych w dzielnicach zabytkowych oraz z „wielkiej płyty”				
1.	Przebudowa sieci wodociągowej – pakiet Bielsko-Biała	Przebudowa sieci wodociągowej w następujących ulicach: Modrzewskiego, Słonecznej, NMP Królowej Polski, Miarki, Jesionowej-Wiśniowej, Smolnej, Cisowej, Gajowej, Złotych Kłósów, Urodzajnej, Siewnej, Podgórze, Czajkowskiego.	AQUA S.A.ul. 1 Maja 23	2006-2007	4.335.000
2.	Rewitalizacja zasobów osiedlowych poprzez odnowienie /remont/ elewacji budynku Dywizji Kościuszkowskiej 11 – wykonanie izolacji cieplnej ścian zewnętrznych wraz z wymianą okienek piwnicznych	Renowacja elewacji poprzez wykonanie izolacji cieplnej ścian zewnętrznych wraz z wymianą okien w klatkach schodowych.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Strzecha” ul. Osuchowskiego4	2005-2011	450.000
3.	Rewitalizacja zasobów osiedlowych poprzez odnowienie /remont/ elewacji budynków tj. usunięcie płyt ligno-cementowych zawierających azbest oraz wykonanie izolacji cieplnej ścian zewnętrznych wraz z wymianą stolarki i ślusarki okiennej na klatkach schodowych, a także wykonanie nowej nawierzchni na drodze dojazdowej i miejscach postojowych (budynki wielorodzinne Podchorążych 7, Podchorążych 11)	Demontaż elewacyjnych płyt ligno – cementowych. Wykonanie izolacji cieplnej ścian zewnętrznych wraz z wymianą okien na klatkach schodowych. Wykonanie nowej nawierzchni na drodze dojazdowej i miejscach postojowych.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Strzecha” ul. Osuchowskiego4	2006-2011	1.800.000
4.	Rewitalizacja zasobów osiedlowych poprzez odnowienie /remont/ elewacji budynków wraz z wykonaniem izolacji cieplnej ścian zewnętrznych i wymianą luksfer, stolarki okiennej na klatkach schodowych i we wbudowanych lokalach użytkowych, wykonanie nowej nawierzchni miejsc postojowych (budynki Mickiewicza 34, Przybyły 8, Sixta 23 – Słowackiego 28C)	Wykonanie izolacji cieplnej ścian zewnętrznych wraz z wymianą luksfer i okien na klatkach schodowych i we wbudowanych lokalach użytkowych, wykonanie nowej nawierzchni miejsc postojowych.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Strzecha” ul. Osuchowskiego4	2005-2011	1.200.000 (w tym 1.040.000 w latach 2007-2011)
5.	Rewitalizacja zasobów osiedlowych poprzez odnowienie /remont/ elewacji budynków tj. usunięcie płyt elewacyjnych zawierających azbest ze ścian szczytowych, wykonanie izolacji cieplnej ścian zewnętrznych wraz z wymianą stolarki okiennej na klatkach schodowych, wykonanie nowej nawierzchni na drodze dojazdowej i miejscach postojowych (budynki wielorodzinne Brodzińskiego 14, Brodzińskiego 12A)	Demontaż elewacyjnych płyt acelowych. Wykonanie izolacji cieplnej ścian zewnętrznych wraz z wymianą okien na klatkach schodowych. Wykonanie nowej nawierzchni na drodze dojazdowej i miejscach postojowych.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Strzecha” ul. Osuchowskiego4	2008-2011	900.000

6.	Rewitalizacja elewacji budynku Osuchowskiego 2,4,6 wraz z wymianą stolarki okiennej, wymiana pokrycia dachówki wraz z niezbędnymi naprawami więźby dachowej	Odnowienie elewacji. Wymiana stolarki okiennej. Wymiana pokrycia z dachówki wraz z niezbędnymi naprawami więźby dachowej.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Strzecha” ul. Osuchowskiego 4	2009-2013	1.200.000
7.	Wymiana ślusarki okiennej na klatkach schodowych na okna PCV z częściowym zamurowaniem w budynkach: Morskie Oko 2,4,7,15,21,23 oraz Pięciu Stawów 11	Wymiana stalowych oszklonych ram, częściowe zamurowanie i montaż okien PCV w 7 budynkach.	Karpacka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. Morskie Oko 23	2010-2013	1.354.000
8.	Wymiana ślusarki okiennej na klatkach schodowych na okna PCV z częściowym zamurowaniem w budynkach: Pięciu Stawów 1,3,5,7; Doliny Miętusiej 3,11,15,21,27; Morskie Oko 17,25; Giewont 20; Roztoki 3; Żyzna 6a	Wymiana stalowych oszklonych ram, częściowe zamurowanie i montaż okien PCV.	Karpacka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. Morskie Oko 23	2010-2018	1.240.000
9.	Termomodernizacja budynków wielorodzinnych w zasobach Karpackiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Bielsku-Białej	Docieplenie styropianem oraz wełną mineralną ścian zewnętrznych w budynkach: ul. Giewont 12, ul. Klemensa Matusiaka 1,3,6,7,9,11,12; ul. M. Żurawskiego 2,4,9,11; Kłosa 41	Karpacka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. Morskie Oko 23	2009-2018	13.500.000
10.	Termomodernizacja budynków wielorodzinnych: Giewont 3,8,10,18; Doliny Miętusiej 18	Ocieplenie ścian zewnętrznych wraz z kolorystyką, wymiana obwońek blach.	Karpacka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. Morskie Oko 23	2007-2013	2.100.000
11.	Termorenowacja stropodachów wentylowanych 27 budynków Karpackiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Bielsku-Białej	Docieplenie stropodachów wentylacyjnych metodą wdmuchiwania materiału izolacyjnego w 27 budynkach.	Karpacka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. Morskie Oko 23	2009-2013	400.000
12.	Likwidacja płyt azbestowych z budynków wielorodzinnych należących do Beskidzkiej Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. Golezowskiej 14,16 oraz Andrychowskiej 10, 3	Demontaż płyt, docieplenie ścian metodą BSO, ewentualna dobudowa zadaszeń.	Beskidzka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. M. Reja 18	2007-2010	3.524.000
13.	Renowacja elewacji zewnętrznych budynków mieszkalnych wraz z wymianą ślusarki na korytarzach w budynkach przy ul.: Broniewskiego 4,10; Dmowskiego 7,15	Wymiana elewacji z dociepleniem w technologii lekkiej mokrej. Wymiana ślusarki na okna plastikowe z podmurowaniem części otworów.	Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. Leszczyńska 13	2007-2013	5.705.000
14.	Renowacja elewacji zewnętrznej budynku mieszkalnego wraz z wymianą ślusarki na korytarzach przy ul. Kierowej 10	Wykonanie elewacji z dociepleniem w technologii lekkiej mokrej. Likwidacja ślusarki na korytarzach, wymiana na okna plastikowe z zamurowaniem części otworów	Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. Leszczyńska 13	2010-2011	2.200.000
15.	Modernizacja dźwigów osobowych w budynkach przy ul.: Kierowej 10; Broniewskiego 4,7,10; Dmowskiego 7,15.	Całkowita wymiana kabin dźwigowych wraz z niezbędnymi urządzeniami.	Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. Leszczyńska 13	2007-2013	3.250.000

16.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych przy ul.: Łagodnej 18,21,22,24,25,27,29,30, 31,33; Prusa 3; Żywieckiej 106; Podgórze 3,5,9a,11,11a; Ak.Umiejętności 60;Jutrzenki 41;Orzechowej 13,15	Zastępowanie azbestowych elementów materiałami mniej szkodliwymi, docieplenie stropów nad piwnicami, przebudowa wiatrołapów, wymiana okienek piwnicznych.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Złote Łany”, ul. Jutrzenki 22	2008-2012	18.600.000
17.	Remont kamienicy przy ul. Cechowej 5	Remont elewacji, instalacji wod.-kan., malowanie klatki schodowej.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Cechowa 5	2013	700.000
18.	Remont kamienicy przy ul. Lubertowicza 3a	Remont elewacji, wymiana instalacji wod.-kan., dobudowa przewodów kominowych.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Lubertowicza 3a	2009-2010	250.000
19.	Remont instalacji elektrycznej oraz kanalizacyjnej w wielorodzinnym budynku mieszkalnym przy ul. Czwartaków 2	Wymiana instalacji elektrycznej i kanalizacyjnej.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Czwartaków 2	2007-2009	308.000
20.	Modernizacja budynku przy ul. Przekop 13	Częściowy remont dachu, roboty elewacyjne, dekarские, blacharskie, wymiana części instalacji, malowanie klatki schodowej.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Przekop 13	2009-2012	220.000
21.	Rewitalizacja kamienicy przy ul. Targowej 2	Rewitalizacja kamienicy przy ul. Targowej 2.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Targowa 2	2005-2007	1.000.000
22.	Remont dachu i gzymsów oraz utwardzenie podwórka w budynku przy ul. Słowiackiego 4	Remont dachu i gzymsów oraz utwardzenie podwórka.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Słowiackiego 4	2005-2007	140.000
23.	Wymiana pokrycia dachowego wraz z wymianą części więźby w budynku przy ul. Orkana 14	Wymiana pokrycia dachowego wraz z wymianą części więźby.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Orkana 14	2005-2007	50.000
24.	Remont części wspólnych nieruchomości z lokalami użytkowymi w budynku przy ul. Chopina 6	Remont klatki schodowej, izolacja pionowa budynku, remont dachu, remont elewacji, wymiana instalacji wod-kan.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Chopina 6	2005-2007	78.000
25.	Odnowienie zdegradowanego zasobu mieszkaniowego	Remont poziomu kanalizacji odprowadzającego ścieki do studzienki, wymiana drzwi i okien w nieruchomości, renowacja drzwi wejściowych, montaż domofonu, naprawa elewacji od strony ulicy, malowanie klatki schodowej.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul.11-go Listopada 4	2011	70.000
26.	Rewitalizacja budynku przy ul. Cyniarskiej 12	Remont elewacji, remont pokrycia dachu, kominów, wymiana stolarki okiennej.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Cyniarska 12	2010-2011	200.000

27.	Remont budynku przy ul. Ratuszowej 2	Wymiana instalacji, więźby dachowej i pokrycia dachu, remont elewacji budynku.	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Ratuszowa 2	2007	1.300.000
28.	Remont i modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Frycza Modrzewskiego 15	Wymiana stolarki okiennej, wymiana kominów nad dachem, wymiana pokrycia dachowego, wykonanie elewacji, wykonanie instalacji CO, wykonanie instalacji elektrycznej.	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Bielsku-Białej Pl. Ks. Marcina Lutra 12	2008-2010	440.000
29.	Remont elewacji i dachu w budynku przy ul. Pankiewicza 4	Remont elewacji i wymiana dachu.	Inwestor prywatny ul. Pankiewicza 4	2009	300.000
30.	Remont elewacji w budynku przy Pl. Franciszka Smolki 5	Remont elewacji.	Wspólnota Mieszkaniowa Pl. Franciszka Smolki 5	2009	200.000
31.	Modernizacja kamienicy przy pl. Żwirki i Wigury 1a	Remont pokrycia dachu, wymiana instalacji wod.-kan., elektrycznej, wymiana stolarki drzwiowej klatki schodowej, malowanie klatki schodowej, remont elewacji zewnętrznej.	Wspólnota Mieszkaniowa Pl. Żwirki i Wigury 1a	2009-2013	180.000
32.	Remont generalny budynku przy ul. Celnej 10	Remont kapitalny, wymiana instalacji, remont kominów, wymiana okien, wymiana konstrukcji i poszycia dachu, remont elewacji.	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Celna 10	2007-2010	1.500.000
Cel szczegółowy 1/3: Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, pieszego oraz infrastruktury parkingowej					
1.	Budowa parkingów wielopoziomowych w Bielsku-Białej wraz z obiektami towarzyszącymi	Zaprojektowanie, wybudowanie i eksploatacja przedmiotowych parkingów oraz obiektów towarzyszących w następujących lokalizacjach: - ul. Kopernika i Cieszyńska - ul. Cyniarska i Plac Wojska Polskiego - ul. Broniewskiego/ul. PCK - ul. Słowackiego/ul. Sienkiewicza	Inwestor / partner prywatny oraz Urząd Miejski w Bielsku-Białej, pl. Ratuszowy 1	2012 - 2015	154.980.000
2.	Rewitalizacja Bielskiej Starówki – Budowa parkingu nr 2 ul. Orkana	Budowa parkingu nr 2 w rejonie ul. Orkana z niezbędną infrastrukturą.	Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Rewitalizacji Starówki, ul. Cieszyńska 15	2006 -2008	640.000
3.	Przebudowa ul. 11-go Listopada, Barlickiego i Przechód Schodowy	Przebudowa schodów w ciągu ul. Przechód Schodowy, przebudowa ul. Barlickiego, przebudowa mostu nad rzeką Białą, remont nawierzchni ul. 11 Listopada.	Miejski Zarząd Dróg ul. Grażyńskiego 10	2005 -2009	11.676.000
4.	Budowa dróg w rejonie ulic: Lelewela, Tuwima, Lipnicka	Budowa dróg na terenach mieszkalnictwa i usług położonych pomiędzy ulicami: Akademii Umiejętności, Lipnicka, Tuwima, Lelewela	Miejski Zarząd Dróg ul. Grażyńskiego 10	2007-2013	8.550.000

5.	Modernizacja przykrycia potoku Niwka wraz z remontem ul. Stojałowskiego	Remont dylatacji przykrycia potoku Niwka, na odcinku od mostu na rzece Biała do Placu Opatrzności Bożej. Remont nawierzchni ul. Stojałowskiego.	Miejski Zarząd Dróg ul. Grażyńskiego 10	2008 -2009	4.050.000
6.	Przebudowa ul. Spółdzielców	Przebudowa ulicy Spółdzielców wraz z budową ronda na skrzyżowaniu z ul. Stawową.	Miejski Zarząd Dróg ul. Grażyńskiego 10	2007 -2009	985.000
7.	Rozbudowa skrzyżowania Al. Generała Andersa i ul. Michałowicza	Rozbudowa ekranów akustycznych od skrzyżowania z ul. Michałowicza do ul. Cieszyńskiej po stronie zachodniej ul. Gen. Andersa. Przebudowa skrzyżowania.	Miejski Zarząd Dróg ul. Grażyńskiego 10	2006 -2012	11.866.000
8.	Budowa miejsc postojowych dla samochodów i placu zabaw dla dzieci na Osiedlu Grażyny	Wykonanie 35 miejsc postojowych oraz jednego placu zabaw dla dzieci	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej ul. Lipnicka 26	2010 -2012	586.000
9.	Budowa parkingów i organizacja placów zabaw, przebudowa dróg osiedlowych i chodników na Osiedlu Grunwaldzkim	Wykonanie 41 miejsc parkingowych, przebudowa dróg osiedlowych, wykonanie placu zabaw	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej ul. Lipnicka 26	2008 -2011	3.737.000
10.	Parking na jednostce „C” – ul. Matusiaka 9; Parking na jednostce „B” Doliny Miętusiej 3 Os. Karpackie	Budowa parkingów na odpowiednio 35 oraz 21 miejsc postojowych.	Karpacka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. Morskie Oko 23	2005-2013	500.000
11.	Poprawa funkcjonalności ruchu kołowego i pieszego poprzez budowę dróg pożarowych, miejsc postojowych, a także zagospodarowaniu przestrzeni miejskich poprzez budowę placów rekreacyjnych dla dzieci w rejonie ulic Żywiecka-Łagodna-Langiewicza-Tuwima-Jutrzenki-Podgórze-Złotych Kłosów-Siewna-Karowa w Bielsku-Białej	Budowa dróg pożarowych do budynków wysokich na powierzchni ok. 2.500 m ² , budowa ok. 300 miejsc postojowych, wykonanie 5-ciu nowych placów zabaw (wykonanie dokumentacji technicznej, realizacja robót budowlanych, likwidacja istniejących placów zabaw, zakup i montaż sprzętu zabawowego, wykonanie dodatkowego ogrodzenia i oświetlenia, nasadzenie drzew i krzewów).	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Złote Łany”, ul. Jutrzenki 22	2009-2013	2.700.000
12.	Zabudowa przestrzeni publicznych chodnikami pieszo-rowerowymi w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej „Złote Łany”.	Wykonanie chodników pieszo-rowerowych na powierzchni ok. 3.500 m ² .	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Złote Łany”, ul. Jutrzenki 22	2009-2013	800.000

13.	Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego, zwiększenie estetyki przestrzeni publicznej – Osiedle Słoneczne	Kontynuacja zadań polegających na poprawie funkcjonalności struktury ruchu kołowego i pieszego.	Beskidzka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. M. Reja 18	2006-2009	976.000
14.	Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznej oraz tworzenie sfer bezpieczeństwa – wykonanie ciągu komunikacyjnego na Osiedlu Beskidzkim	Kontynuacja zadań polegających na poprawie funkcjonalności struktury ruchu kołowego i pieszego.	Beskidzka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. M. Reja 18	2006-2010	403.000
Cel szczegółowy 1/4: Modernizacja i poprawa estetyki terenów zieleni miejskiej					
1.	Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego przy ul. Bartniczej	Wykonanie alejek spacerowych, placu zabaw, oświetlenia, ustawienie ławek i koszy na śmieci, wykonanie nawierzchni boisk sportowych, wykonanie bezpiecznych nawierzchni pod urządzeniami zabawowymi	Wydział Gospodarki Miejskiej UM w Bielsku-Białej	2008-2013	469.000
2.	Budowa parku rekreacyjno – wypoczynkowego ul. Skrzydlewskiego, ul. Spółdzielców	Opracowanie dokumentacji, wykonanie kanalizacji deszczowej, niwelacja terenu, wykonanie alejek spacerowych, oświetlenia, obsada zieleni, montaż sprzętu zabawowego oraz koszy na śmieci, obsada drzewami i krzewami ozdobnymi, wysiew trawy. Wykonanie bezpiecznych nawierzchni pod urządzeniami zabawowymi, wyposażenie ścieżki zdrowia oraz posadzenie drzew i krzewów.	Wydział Gospodarki Miejskiej UM w Bielsku-Białej	2008-2012	665.000
3.	Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego, ul. Spółdzielców, ul. Stawowa	Wykonanie dokumentacji, kanalizacji deszczowej, niwelacja terenu, alejek spacerowych, oświetlenia, , montaż sprzętu zabawowego oraz koszy na śmieci, obsada drzewami i krzewami ozdobnymi, wysiew trawy wykonanie boiska wielofunkcyjnego i skateparku oraz budowa ogrodzenia	Wydział Gospodarki Miejskiej UM w Bielsku-Białej	2008-2017	1.570.000
4.	Rewitalizacja parku i zieleńców w rejonie Ratusza	Wykonanie alejek brukowych, wymiana i montaż ławek i koszy na śmieci, prace ziemne, uporządkowanie istniejącej zieleni, wykonanie nowych nasadzeń, niwelacja terenu, zakup i montaż sprzętu zabawowego oraz bezpiecznych nawierzchni, posadzenie drzew i krzewów, wykonanie projektu oświetlenia i jego realizacja, prace rozbiórkowe tymczasowych garaży, wykonanie kanalizacji deszczowej i nawierzchni utwardzonych.	Wydział Gospodarki Miejskiej UM w Bielsku-Białej	2008-2014	1.394.000
Cel szczegółowy 1/5: Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej					
1.	Zwiedzaj i wypoczywaj. Rewitalizacja Starówki i Parku Słowackiego w Bielsku-Białej – etap II	Na Starówce: wykonanie platformy widokowej z częściowym odtworzeniem baszty przy ul. Krętej. Remont nawierzchni ul. Pankiewicza. Zagospodarowanie terenu przy ul. Orkana na ogólnodostępną zielen parkową. Zagospodarowanie terenu przy ul. Schodowej na ogólnodostępną przestrzeń rekreacyjną. Na terenie parku: przebudowa układy zieleni, ogrodzenia, elementów małej architektury, układu alejek spacerowych,	Wydział Gospodarki Miejskiej UM w Bielsku-Białej	2007-2012	13.170.000

		placu zabaw, oświetlenia, pawilonu parkowego, nawierzchni boiska wielofunkcyjnego wraz z trybuną ziemną, kanalizacji deszczowej oraz budowa: zespołu fontann, parkingu dwupoziomowego (w miejscu istniejącego), sceny plenerowej.			
2.	Modernizacja i rozbudowa stadionu piłkarskiego przy ul. Młyńskiej 52b	Modernizacja zaplecza szatniowo-sanitarnego, budowa ogrodzenia stadionu, remont płyty głównej boiska (układanie nawierzchni syntetycznej), montaż krzesełek na trybunie, budowa drogi dojazdowej, oświetlenie boiska	Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki/ Wydział Inwestycji UM w Bielsku-Białej	2005-2008	2.580.000
3.	Budowa Stadionu Miejskiego przy ul. Rychlińskiego 21	Widownia na 15.000 widzów, zadaszona. Zaplecze szatniowo-socjalno-administracyjne wraz z pomieszczeniami użytkowymi. Parking od ul. Żywieckiej, Rychlińskiego wraz z wjazdem na stadion. Połączenie stadionu z istniejącymi obiektami BKS „Stal”. Budowa podgrzewanej płyty głównego boiska piłkarskiego (105 m x 70 m) wraz z oświetleniem. Budowa treningowego boiska piłkarskiego o sztucznej nawierzchni (100 m x 65 m) wraz z oświetleniem. System monitoringu. Nagłośnienie. Tablice świetlne.	Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki/ Wydział Inwestycji UM w Bielsku-Białej	2008–2011	65.502.000
4.	Boisko sportowe - jednostka „C”, Os. Karpackie	Boisko do koszykówki i siatkówki o łącznej powierzchni ok. 637 m ² .	Karpacka Spółdzielnia Mieszkaniowa; ul. Morskie Oko 23	2005-2013	311.000
5.	Skwer, plac zabaw dla dzieci na jednostce „B”, Os. Karpackie	Wykonanie miejsc wypoczynku i placów zabaw oraz organizacja miejsc postojowych dla samochodów osobowych.	Karpacka Spółdzielnia Mieszkaniowa; ul. Morskie Oko 23	2005-2012	300.000
6.	Przygotowanie terenu rekreacyjnego w otoczeniu budynku przy ul. Czwartaków 2 wraz z monitoringiem	Uporządkowanie zadrzewień, wyrównanie terenu, zbudowanie alejek, założenie monitoringu.	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Czwartaków 2	2008-2009	120.000
7.	Remont i adaptacja sali gimnastycznej przy Pl. Ks. Marcina Lutra 8	Wymiana kominów nad dachem, wymiana pokrycia dachu wraz z pełnym odeskowaniem, wymiana stolarki okiennej, wykonanie elewacji.	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Bielsku-Białej Pl. Ks. Marcina Lutra 12	2011-2012	545.000
8.	Regeneracja, rehabilitacja i zabudowa pustych przestrzeni publicznych oraz przebudowa infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych i kulturalnych.	Niwelacja terenu, ogrodzenie terenu, wyłożenie nowego podłoża, montaż urządzeń zabawowych.	Beskidzka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. M. Reja 18	2007-2012	550.000
9.	Ekspozycja historycznego tramwaju, Pl. F. Żwirki i S. Wigury	Wykonanie 12 m torowiska pod tramwaj jako podstawy ekspozycji, oświetlenie obiektu jako atrakcji turystycznej	Bielskie Towarzystwo Tramwajowe, ul. Wita Stwosza 20	2008 -2013	65.000
Cel szczegółowy 1/6: Rozwój infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej					
1.	Modernizacja budynku Teatru Lalek Banialuka, jego urządzeń i wyposażenia –etap II	Rozbudowa węzła ciepłowniczego. System podgrzewania rynien na poddaszu. Instalacja interkomu. Neon – napis reklamowy na budynku. Wykonanie instalacji zraszaczowej nad sceną.	Teatr Lalek Banialuka im. Jerzego Zitzmana, ul. Mickiewicza 20	2008	305.000
2.	Modernizacja budynku Teatru Lalek Banialuka, jego urządzeń i wyposażenia –etap III	Zaprojektowanie i wykonanie systemu wentylacji pomieszczeń poziomu piwnic (garderoby aktorów, magazyny, sanitariaty) oraz II piętra (pracowni plastycznej, stolarni,	Teatr Lalek Banialuka im. Jerzego Zitzmana, ul. Mickiewicza 20	2009-2011	1.345.000

		magazynu kostiumów). Modernizacja wyciągów scenicznych. Modernizacja magazynu głównego dekoracji (powiększenie o piwnicę). Modernizacja garderób aktorskich (piwnice). Wymiana dźwigu towarowego na towarowo –osob. Wymiana serwera i sprzętu komputerowego. Modernizacja zadaszenia wejścia głównego, impresariatu i oranżerii. Modernizacja pracowni i urządzeń scenicznych (dostosowanie do wymogów europejskich). Wykonanie systemu prezentowania i odtwarzania multimedii. Modernizacja zaplecza sanitarnego. Modernizacja widowni Sali głównej(wymiana foteli i wykładziny).			
3.	Modernizacja i likwidacja barier architektonicznych w Galerii Bielskiej BWA przy ul. 3 Maja 11	Kontynuacja modernizacji budynku Galerii Bielskiej BWA w Bielsku-Białej przy ul. 3 Maja 11 w tym: wykonanie klimatyzacji sal wystawowych, kawiarni i biur w Galerii Bielskiej BWA, wentylacji, przebudowa wejść, odnowienie elewacji budynku od strony wschodniej i północnej, ocieplenie budynku, wymiana stolarki okiennej w małej sali i części zaplecza i biur, oświetlenie fasady, likwidacja barier architektonicznych.	Galeria Bielska BWA, ul. 3 Maja 11	2012-2013	5.070.000
4.	Modernizacja i rewaloryzacja budynku głównego Teatru Polskiego i „Małej Sceny”	Etap I – Modernizacja „Małej Sceny” – dach, stolarka okienna, modernizacja wnętrza, rewaloryzacja elewacji, Etap II – modernizacja budynku głównego – elewacja, dach, montaż centralnego termowentylatora; roboty budowlano-wykończeniowe w podziemiach budynku, zagospodarowanie terenu z elementami małej architektury i iluminacją świetlną, projekt techniczny i wykonanie urządzeń technicznych sceny, wykonanie i montaż opraw oświetleniowych na klatkach schodowych.	Teatr Polski w Bielsku-Białej, ul. 1 Maja 1	1995-2008	17.887.000
5.	Rozbudowa budynku Książnicy Beskidzkiej	Rozbudowa istniejącego obiektu Książnicy Beskidzkiej	Książnica Beskidzka ul. Słowackiego 17a	2007-2013	31.082.000
6.	Modernizacja bazy dydaktycznej dla kształcenia ustawicznego i praktycznego-II etap	Adaptacja na potrzeby siedziby Bielskiego Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego (przeniesienie siedziby z ul. Lipnickiej 34 i ul. Listopadowej 9 na ul. Sixta 20) oraz unowocześnienie bazy dydaktycznej pracowni: odzieżowych, gastronomicznych, ekonomicznych, mechatronicznych. Utworzenie bazy noclegowej na potrzeby BCKUiP.	Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej	2007-2010	17.873.000
7.	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej Nr 9 przy ul. Piłsudskiego 47	Sala gimnastyczna z zapleczem socjalnym o pow. użytkowej 1000 m ² i kubaturze 5000 m ³ .	Szkoła Podstawowa Nr 9, ul. Piłsudskiego 47 / Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej	2007-2010	6.820.000
8.	Modernizacja basenu w ZS Ogólnokształcących im. A. Krajowej w Bielsku-Białej	Modernizacja basenu: technologia basenu, wentylacja mechaniczna, remont niecki basenu i szatni.	Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Armii Krajowej, ul. Sternicza 4/ Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej	2008-2009	2.300.000

9.	Budowa boiska szkolnego w Gimnazjum Nr 2 w Bielsku-Białej	Ułożenie nawierzchni asfaltowej o wymiarach 41m x 21m.	Gimnazjum Nr 2, ul. Jutrzenki 13/ Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej	2008	180.000
10.	Remont Willi Teodora Sixta – przy ul. Mickiewicza 24	Budynek główny: wymiana stolarki okiennej, wykonanie nowej elewacji wraz ze wszystkimi elementami architektonicznymi. Remont schodów kamiennych. Remont okładzin kamiennych ścian fundamentowych. Budynek gospodarczy (wozownia): remont pomieszczeń, remont kapitałny dachu. Wymiana stolarki drzwiowej i okiennej. Wykonanie nowej elewacji ze wszystkimi elementami architektonicznymi. Planowane prace remontowe na terenie nieruchomości. Remont ogrodzenia wraz z bramą wjazdową oraz cokołem kamiennym. Wykonanie pozostałej części drogi brukowej.	Akademia Techniczno- Humanistyczna w Bielsku-Białej, ul. Willowa 2	2008	1.100.000
11.	Remont i adaptacja budynku Szkoły Podstawowej nr 2 przy Pl. Ks. Marcina Lutra 7	Wymiana kominów nad dachem, wymiana pokrycia dachu wraz z pełnym odeskowaniem, wymiana stolarki okiennej, wykonanie elewacji, wymiana instalacji CO i wod.kan., wymiana instalacji elektrycznej z lampami.	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Bielsku-Białej Pl. Ks. Marcina Lutra 12	2010-2013	2.050.000
12.	Remont i adaptacja budynku Liceum Ogólnokształcącego, Gimnazjum oraz Wyższej Szkoły Administracji przy ul. Frycza Modrzewskiego 12	Wymiana kominów nad dachem, wymiana pokrycia dachu wraz z pełnym odeskowaniem, wymiana stolarki okiennej, wykonanie elewacji, wymiana instalacji CO, wymiana instalacji elektrycznej z lampami.	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Bielsku-Białej Pl. Ks. Marcina Lutra 12	2008-2010	1.600.000
13.	Remont budynku Wyższej Szkoły Administracji przy Pl. Ks. Marcina Lutra 7	Wymiana kominów nad dachem, wymiana pokrycia dachu, wymiana elewacji w zakresie cokołów.	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Bielsku-Białej Pl. Ks. Marcina Lutra 12	2011-2012	610.000
14.	Pełniejsze przystosowanie obiektów Kościoła p/w Świętego Maksymiliana Kolbe w Bielsku-Białej – Aleksandrowicach do roli centrum społeczno-kulturalnego dla lokalnej wspólnoty mieszkańców.	Wymiana pokrycia oraz izolacja termiczna dachu. Izolacja termiczna ścian wraz z modernizacją termiczną stolarki drzwiowej i okiennej. Modernizacja wentylacji i nagłośnienia. Modernizacja instalacji c.o. Remont schodów do wejścia głównego. Przystosowanie pomieszczeń zaplecza do obsługi wydarzeń kulturalnych z jednoczesnym przemieszczeniem istniejących funkcji, a także modernizacja sanitariatów, instalacji wod. kan., c.w.u. i wody p.poż.. pokrycia dachowego, izolacji termicznej ścian i stolarki.	Rzymsko-Katolicka Parafia Św. Maksymiliana Marii Kolbe; ul. Św. Maksymiliana Kolbe 1	2007-2012	5.600.000
15.	Remont obiektu Muzeum Motoryzacji w Bielsku-Białej wraz z zapleczem	Remont: dachu, elewacji, ścian, podłóg oraz stolarka okienna.	Automobil Klub Beskidzki, ul. Kazimierza Wielkiego 1	2008-2013	4.000.000
16.	Modernizacja obiektu przy ul. Sobieskiego 16	Modernizacja dachu, elewacji, stolarki okiennej, sieci instalacyjnych.	Stowarzyszenie Polska – Świat, ul. Legionów 30	2008-2009	500.000

17.	Rozbudowa budynku przyul. Br. Gieryskich 5 z przeznaczeniem na poszerzenie działalności klubu osiedlowego „Pegaz”	Dobudowa nowego budynku dwukondygnacyjnego.	Beskidzka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. M. Reja 18	2009-2010	2.000.000
18.	Przebudowa i remont obiektu przy Pl. Fabrycznym 5 w Bielsku-Białej na cele edukacyjne i gospodarcze	Remont i przebudowa obiektu przy Pl. Fabrycznym 5 z przeznaczeniem na działalność: 1. Centrum Innowacji i Transferu Technologii, w tym m.in. Biuro Transferu Wiedzy i Technologii, Biuro Obsługi Funduszy, Biuro Karier, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości. 2. Laboratorium technologii związanych z ochroną środowiska i energią odnawialną, przeznaczone dla studentów ATH oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych. 3. Centrum dydaktyczno-konferencyjne. 4. Siedziba Rady Nauki i Przedsiębiorczości przy ATH.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej ul. Willowa 2	2013-2015	30.000.000
19.	Budowa Salwatoriańskiego Centrum Kulturalno-Oświatowego	Budowa i wyposażenie budynku.	Księża Salwatorianie Ul. NMP Królowej Polski 15	2010-2011	8.000.000
20.	Adaptacja trzeciego poziomu w przemysłowym budynku przy ul. 1 Maja 24 w Bielsku-Białej na cele działalności Centrum Animacji Działań Twórczych Drachma	Adaptacja budynku obejmuje: - wymianę stolarki okiennej i drzwi - pokrycie podłóg, - instalacja elektryczna, CO, wodno-kanalizacyjna, gazowa, telefoniczna - wyposażenie lokalu	Fundacja Drachma ul. Jana III Sobieskiego 10 a 43-300 Bielsko-Biała	2010-2011	300.000
21.	Remont i adaptacja budynku Domu Technika – NOT w Bielsku-Białej, ul. 3 Maja 12	Remont i adaptacja obejmuje: - wykonanie remontu elewacji, - wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, - wymianę częściową pokrycia dachu i rynien, - wymianę instalacji wodnej i c.o., - remont kanalizacji sanitarnej, - wymianę podłogi w salach i malowanie sal, - przystosowanie do wymogów p.poż., - remont sal wykładowych i sali konferencyjnej, - wymianę wyposażenia sal.	Beskidzka Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT ul. 3 Maja 10 43-300 Bielsko - Biała	2010 - 2012	1.500.000
22.	Poprawa dostępności do kultury wysokiej poprzez rozbudowę Domu Muzyki w Bielsku-Białej	Rozbudowa powierzchni użytkowej BCK – ok. 1850m ²	Miasto Bielsko-Biała/ Bielskie Centrum Kultury	2012-2014	15.000.000
23.	Nowe funkcje i nowe życie Fabryki Grossa dzięki rewitalizacji zabytkowej zabudowy dawnej fabryki Rumu i Likierów w Bielsku-Białej	Kompleksowy remont i adaptacja obiektów zlokalizowanych przy ul. Stojałowskiego 61 w Bielsku-Białej.	JACOB GROSS S.A.	2013-2015	27.500.000

	Cel szczegółowy 1/7: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej i zdrowia publicznego				
1.	Restrukturyzacja wraz z modernizacją Szpitala Ogólnego im. Dr Edmunda Wojtyły w Bielsku-Białej	Kompleksowa przebudowa i wyposażenie w sprzęt pawilonu I,II,III. Budowa wraz z wyposażeniem w sprzęt łącznika pomiędzy pawilonem II i III stanowiącego blok operacyjny, ginekologiczny, sale porodowe, izbę przyjęć, poradnie. Budowa przewiązki - komunikacji pomiędzy pawilonem I i II. Budowa drogi pożarowej pomiędzy pawilonem I i II, wykonanie nowej bramy ewakuacyjnej od strony ul. Grunwaldzkiej. Budowa portierni od strony ul. Grunwaldzkiej, budowa ogrodzenia. Montaż urządzeń klimatyzacyjnych. Przebudowa pawilonu przy ul. E. Plater. Przebudowa pomieszczeń w pawilonie III dla potrzeb laboratorium. Budowa i modernizacja parkingów, dróg wewnętrznych, chodników i ogrodzenia. Zakupy aparatury i sprzętu medycznego. Zakupy komputerów i oprogramowania. Pawilon IV – wymiana instalacji wewnętrznych (elektrycznej, teletechnicznych i strukturalnych, wod.-kan., co.), częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. Wprowadzenie drzwi ppoż, wymiana pokrycia dachu, montaż dźwigu osobowego, przebudowa kominów zabytkowych, prace budowlane wykończeniowe.	Wydział Polityki Społecznej/ Wydział Inwestycji UM w Bielsku-Białej	2003-2013	52.469.058
2.	Przebudowa obiektu – Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Pogotowie Opiekuńcze” ul. Lompy 7, 9	Przebudowa obiektu przy ul. Lompy 9 wraz z nadbudową kondygnacji, zmiana konstrukcji dachu. Przebudowa klatki schodowej i układu funkcjonalnego istniejących pomieszczeń. Remont sanitariatów i kuchni wraz z jej wyposażeniem. Wymiana instalacji c.o. wod.-kan., deszczowej, sanitarnej oraz elektrycznej. Wykonanie nowej elewacji budynku.	Wydział Polityki Społecznej/ Wydział Inwestycji UM w Bielsku-Białej	2006-2011	4.126.000
3.	Adaptacja budynku przy ul. Partyzantów 55 dla potrzeb Powiatowego Urzędu Pracy i uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej - II etap	Adaptacja budynku przy ul. Partyzantów 55 dla potrzeb Powiatowego Urzędu Pracy i uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej - II etap realizacji inwestycji - roboty budowlane, zakup wyposażenia do archiwum.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej	2003-2009	1.829.000
4.	Remont budynku Ewangelickiego Domu Opieki SOAR przy ul. Frycza Modrzewskiego 25	Wymiana stolarki okiennej.	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Bielsku-Białej Pl. Ks. Marcina Lutra 12	2008-2009	183.000
5.	Adaptacja byłych budynków szkolnych na placówkę rehabilitacyjno-opiekuńczo-wychowawczą wraz z komplementarnymi poradniami lekarskimi	Nabycie nieruchomości. Adaptacja wnętrza budynków do nowych funkcji. Wymiana pokrycia dachów i częściowo ich więźby. Osuszanie budynków. Renowacja elewacji budynków. Wymiana tynków wewnętrznych. Wymiana podłóg. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. Wymiana instalacji wew. Zagospodarowania otoczenia (ciągi komunikacyjne, plac zabaw, parking).	Rada Lokalna nr 14 428 im. Św. Maksymiliana Kolbe – Oddział Stowarzyszenia „Rycerze Kolumba w Polsce” z siedzibą w Bielsku-Białej, ul. Giewont 2.	2010-2013	5.000.000

7.3 Zadania gospodarcze

Nr	Nazwa projektu	Zakres rzeczowy projektu	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Czas realizacji	Koszt całkowity projektu
1	2	3	5	6	7
Cel Strategiczny 2: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych					
Cel szczegółowy 2/1: Tworzenie warunków i infrastruktury dla rozwoju przedsiębiorczości					
1.	Rewitalizacja zasobów osiedlowych poprzez odnowienie /remont/ Pawilonu handlowego Cieszyńska 140 wraz z wykonaniem izolacji cieplnej ścian zewnętrznych oraz wymianą ślusarki okiennej i drzwiowej i remontem ciągów pieszych wzdłuż pawilonu	Wykonanie izolacji cieplnej ścian zewnętrznych wraz z wymianą okien i drzwi. Remont ciągów pieszych wzdłuż pawilonu.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Strzecha” ul. Osuchowskiego4	2008-2013	1.000.000
2.	Rewitalizacja zasobów osiedlowych poprzez odnowienie /remont/ Pawilonu handlowego Listopadowa 65 wraz z wykonaniem izolacji cieplnej ścian zewnętrznych oraz wymianą ślusarki okiennej i drzwiowej a także remontem schodów i chodników	Wykonanie izolacji cieplnej ścian zewnętrznych wraz z wymianą okien i drzwi. Remont schodów i chodników.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Strzecha” ul. Osuchowskiego4	2008-2013	440.000
3.	Rewitalizacja zasobów osiedlowych poprzez odnowienie /remont/ Pawilonu handlowego-usługowego Jesionowa 13 wraz z wykonaniem izolacji cieplnej ścian zewnętrznych oraz wymianą ślusarki okiennej i drzwiowej a także remontem schodów i chodników	Wykonanie izolacji cieplnej ścian zewnętrznych wraz z wymianą okien i drzwi. Remont schodów i chodników.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Strzecha” ul. Osuchowskiego4	2008-2013	1.200.000
4.	Rewitalizacja zasobów osiedlowych poprzez odnowienie /remont/ Pawilonu handlowego Spółdzielców 5 wraz z wykonaniem izolacji cieplnej ścian zewnętrznych oraz wymianą ślusarki okiennej i drzwiowej, remontem ciągów pieszych wzdłuż pawilonu a także schodów	Wykonanie izolacji cieplnej ścian zewnętrznych wraz z wymianą okien i drzwi. Remont schodów i chodników.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Strzecha” ul. Osuchowskiego4	2008-2013	600.000
5.	Likwidacja barier architektonicznych w lokalach użytkowych. Pawilony handlowo-usługowe przy ul. Jutrzenki 18-20-22-24, Lenartowicza 20, Żywieckiej 89, Łagodnej 17	Budowa szybu windowego w pawilonie Jutrzenki 24, Łagodna 17, Żywiecka 89, Lenartowicza 20. Likwidacja istniejącej windy towarowej i zastąpienie jej windą osobową w pawilonie Jutrzenki 18,20. Montaż pochylni dla osób niepełnosprawnych.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Złote Łany”, ul. Jutrzenki 22	2008-2013	900.000
6.	Rozbudowa budynku przy ul. Sternczej 26 a z przeznaczeniem na poszerzenie działalności usługowej	Dobudowa do istniejącej przychodni zdrowia części handlowo-usługowej z przeznaczeniem na gabinety lekarskie oraz inne lokale usługowe.	Beskidzka Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. M. Reja 18	2009-2010	960.000
7.	Rewitalizacja i kompleksowa modernizacja elewacji zewnętrznej budynku Pl. Wolności 1	Prace budowlane – wykonanie nowej elewacji budynku.	Wspólnota Mieszkaniowa Pl. Wolności 1	2010-2011	400.000
8.	Rewitalizacja budynku przy ul. Konfederatów Barskich 12A	Wymiana pokrycia dachu i inne prace budowlane.	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Konfederatów Barskich 12A	2010	50.000
Cel szczegółowy 2/2: Wspieranie aktywności i inicjatyw gospodarczych mieszkańców poprzez promocję, doradztwo i działania edukacyjne					

1.	Edukacja dla przyszłości – atrakcyjna oferta kształcenia w szkołach zawodowych Bielska-Białej	Podniesienie jakości i atrakcyjności oferty kształcenia w bielskich szkołach zawodowych. Wspieranie działań wspomagających rozwój edukacyjny uczniów poprzez organizację bezpłatnych, pozalekcyjnych zajęć dydaktycznych oraz kursów specjalistycznych.	Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej	2010-2011	1.700.000
Cel szczegółowy 2/3: Wzmocnieni funkcji usługowych i handlowych na obszarze rewitalizowanym					
1.	Remont budynku na potrzeby restauracji przy ul. Piwowskiej 2	Remont izolacji poziomej i pionowej, wzmocnienie murów, wymiana dachu, więźby, remont elewacji, wymiana instalacji, adaptacja wnętrza na cele restauracji.	BTH MISAT ul. Drobnowicza 63	2007	900.000
2.	Zakup i remont budynku na cele usługowe przy ul. Rynek 1/ Cieszyńska 2	Wymiana dachu, stolarki okiennej i drzwiowej, remont elewacji, wymiana wszystkich instalacji, adaptacja budynku do celów usługowych	MISAT Sp. z o.o., ul. Drobnowicza 63	2007-2009	1.500.000
3.	Przebudowa , rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania istniejącego obiektu przemysłowego przy ul. Partyzantów 15 w Bielsku-Białej na funkcję handlowo-usługowo-biurową wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Wyposażenie budynku w instalacje elektryczną, co, wod.-kan., wentylacji. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie nowych otworów okiennych i drzwiowych. Naprawa dachu łukowego, wymiana dachu i stropu części dwukondygnacyjnej, wymiana dachu części parterowej niskiej. Wykonanie orynnowania; dobudowa do części niskiej; wykonanie nowych posadzek, termomodernizacja obiektu. Wyburzenie i wykonanie nowych ścian działowych, wykonanie nowych klatek schodowych.	JAF DEVELOPMENT Sp. z o.o. ul. Żarnowiecka 76 42-436 Pilica	2012-2014	2.800.000

7.4 Zadania społeczne

Nr	Nazwa projektu	Zakres rzeczowy projektu	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Czas realizacji	Koszt całkowity projektu
1	2	3	5	6	7
Cel Strategiczny 3: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją					
Cel szczegółowy 3/1: Poprawa bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie przestępczości					
1.	Monitoring wizyjny miasta Bielska-Białej - kontynuacja (III etap przedsięwzięcia)	Budowa monitoringu śródmieścia i osiedli mieszkaniowych: Śródmiejskiego, Złotych Łanów, Beskidzkiego, Karpackiego składający się z 42 kamer, z czego 21 w centrum miasta. Rozbudowa stanowiska obsługi w siedzibie KSM.	Straż Miejska, ul. Kołłątaja 10	2005-2013	3.462.664
2.	Budowa strażnicy Państwowej Straży Pożarnej wraz z siedzibą Komendy Miejskiej w Bielsku-Białej, ul. Leszczyńska 43	Budowa strażnicy z zapleczem dla Jednostki Ratowniczo - Gaśniczej PSP, wyposażenie zintegrowanego stanowiska kierowania służb ratowniczych wraz ze stanowiskami służb współdziałających.	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej Pl. Ratuszowy 9	2003-2009	29.816.000
Cel szczegółowy 3/2: Zwiększenie integracji społecznej osób wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem, osób starszych i niepełnosprawnych					
1.	Wsparcie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Badania potencjału zawodowego beneficjentów, wyznaczanie ścieżek kariery zawodowej, wsparcie psychologiczne, grupy wsparcia, warsztaty edukacyjne, kursy i szkolenia zawodowe.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Karola Miarki 11, Punkt Wsparcia ul. Piastowska 4	I Edycja 2008-2009 II edycja 2010-2011 III edycja 2012 - 2013	150.000 150.000 150.000
2.	Wsparcie i integracja społeczności lokalnej Bielskiej Starówki i Centrum Miasta Bielska-Białej	Diagnoza problemów społeczności lokalnej. Mapa zasobów i problemów wspieranego obszaru miasta. Organizacja imprez i akcji integracyjnych m.in.: festyny rodzinne i targi pracy.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Karola Miarki 11, Organizacje Pozarządowe	2008 - 2009	200.000
3.	Szkolenia i specjalistyczne doradztwo dla kadr integracji społecznej działających na terenie Bielska-Białej	Diagnoza potrzeb szkoleniowych kadr integracji społecznej. Szkolenia i warsztaty dla kadr integracji społecznej. Doradztwo specjalistyczne dla kadr integracji społecznej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Karola Miarki 11, Firma szkoleniowa	2009 - 2010	1.500.000
Cel szczegółowy 3/3: Dążenie do integracji na rynku pracy osób poszukujących pracy, nieaktywnych zawodowo oraz osób znajdujących się w niekorzystnym położeniu (osoby niepełnosprawne, zagrożone wykluczeniem społecznym) zapobieganie bezrobociu, zwłaszcza bezrobociu długotrwalemu bezrobociu wśród młodzieży					
1.	Promocja i wsparcie wolontariatu w zakresie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Kampania informacyjno-promocyjna dotycząca rozwoju wolontariatu w Bielsku-Białej. Szkolenia w zakresie organizacji sieci wolontariuszy w mieście.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Karola Miarki 11, Organizacje Pozarządowe	2010 - 2011	250 000

2.	Utworzenie Parku Rehabilitacyjno-Szkoleniowo-Usługowego	Roboty związane z adoptowaniem kompleksu obiektów przemysłowych byłej fabryki sukna w zakresie: wymiany instalacji, stolarki okiennej i drzwiowej, wymiany filarów podtrzymujących dach, wymiany konstrukcji dachu, inne prace budowlane (np. wykonanie elewacji), prace nad rewitalizacją otoczenia budynku, instalacji baterii fotowoltanicznych	Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki, ul. Sempołowskiej 13	2007-2013	8.200.000
3.	Inkubator Przedsiębiorczości Społecznej, Rehabilitacji i Profilaktyki Uzależnień	Remont budynku przy ul. Sempołowskiej 13, związane z: wzmocnieniem konstrukcji stropu, remontem dachu, ociepleniem poddasza – termomodernizacja; ocieplenie elewacji – termomodernizacja; wymianą stolarki okiennej, posadzek, tynków i okładzin ścian; wykonaniem instalacji wod.-kan, c.o., elektrycznej, wykonaniem klimatyzacji i wentylacji, dokończeniem ciągów komunikacyjnych, remontem podwórza	Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki, ul. Sempołowskiej 13	2004-2013	5.500.000

7.5 Wskaźniki realizacji programu

Tabela Nr 59: Wskaźniki monitorowania realizacji „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich Bielska-Białej na lata 2007-2013”

Cel Strategiczny 1:	Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego	
Cel szczegółowy 1/1:	Renowacja historycznej zabudowy, poprawa ładu przestrzennego i estetyki miasta	
Produkty:	Liczba budynków poddanych rewitalizacji Powierzchnia budynków poddanych rewitalizacji Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej Powierzchnia budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury technicznej na terenie zrewitalizowanym Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rewitalizacji Powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę Powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	szt. m ² szt. m ² m ² m ² m ² m ²
Rezultaty:	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	Szt.
Cel szczegółowy 1/2:	Poprawa standardów mieszkaniowych w dzielnicach zabytkowych oraz z „wielkiej płyty”.	
Produkty:	Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej Powierzchnia budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej Liczba budynków, z których usunięty został azbest Powierzchnia budynków, z których usunięty został azbest Powierzchnia budynków poddanych termomodernizacji, termorenowacji	szt. m ² szt. m ²
Rezultaty:	Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	szt.
Cel szczegółowy 1/3:	Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, pieszego oraz infrastruktury parkingowej	
Produkty:	Długość wybudowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją Długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	km km szt. szt.
Rezultaty:	Poprawa bezpieczeństwa, zmniejszenie liczby wypadków	liczba wypadków
Cel szczegółowy 1/4:	Modernizacja i poprawa estetyki terenów zieleni miejskiej	
Produkty:	Powierzchnia terenów zielonych poddanych modernizacji	m ²
Cel szczegółowy 1/5:	Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej	
Produkty:	Powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy turystycznej, rekreacyjnej i sportowej Liczba obiektów zmodernizowanych na cele turystyczne, rekreacyjne i sportowe Powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele turystyczne, rekreacyjne i sportowe Liczba nowych miejsc noclegowych	m ² szt. m ² szt.
Rezultaty:	Liczba nowych ofert programowych w zakresie turystyki, rekreacji i sportu Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy turystycznej, rekreacyjnej i sportowej	szt. szt.
Cel szczegółowy 1/6:	Rozwój infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej	
Produkty:	Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjne Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele edukacyjne Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele kulturalne Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele kulturalne	szt. m ² szt. m ²
Rezultaty:	Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury edukacyjnej	szt. szt. szt.
Cel szczegółowy 1/7:	Rozwój infrastruktury pomocy społecznej i zdrowia publicznego	
Produkty:	Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele społeczne Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele społeczne	szt. m ²

Rezultaty:	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej	szt.
------------	---	------

8. System wdrażania – operator programu

Rolę Operatora Programu dla Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013 pełni Biuro ds. Rewitalizacji Obszarów Miejskich. W ramach realizacji PROM 2007-2013 Operator odpowiada za kwestie związane z: monitorowaniem, raportowaniem, kampaniami public relations i promocją, a także za kontakty z uczestnikami Programu.

Program będzie realizowany zarówno pod kątem społecznym, jak i architektoniczno-budowlanym oraz gospodarczym.

9. Monitoring, promocja i komunikacja społeczna

9.1 Monitoring

Na poziomie Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich Bielska-Białej na lata 2007-2013, głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągania złożonych wskaźników jest Operator Programu. Rola operatora programu obejmować będzie monitoring przedsięwzięć realizowanych przez Urząd Miejski w Bielsku-Białej i jednostki mu podległe, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, podmioty i osoby prywatne oraz organizacje pozarządowe.

Sprawozdania z realizacji PROM 2007-2013, w cyklach dwuletnich, przedkładać będą przez operatora Prezydentowi Miasta, a następnie po akceptacji Prezydenta Miasta, sprawozdania przedkładać będą Radzie Miejskiej. Dodatkowo operator programu przygotuje sprawozdanie z całości realizacji programu za lata 2007-2013, do 30 czerwca 2014 roku.

W proces monitorowania i sprawozdawczości włączone zostaną wydziały merytoryczne Urzędu Miejskiego i jednostki im podległe oraz inne podmioty, których zadania umieszczone zostały w Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich Bielska-Białej na lata 2007-2013.

9.2 Promocja i komunikacja społeczna

Plan Public Relations (PR) i promocji “Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013”, ustalony powinien zostać przez Operatora Programu i określać:

- cele działań informacyjnych i promocyjnych;
- potencjalne grupy docelowe działań informacyjnych i promocyjnych;
- strategię informowania i promocji.

Poza operatorem, podmiotami odpowiedzialnymi za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych na szczeblu realizacji PROM winni być:

- Urząd Miejski w Bielsku-Białej i jego jednostki organizacyjne, biorące udział w przygotowaniu, wdrażaniu i ewaluacji PROM 2007-2013 (zakres zależny jest od przyjętego statusu i formy Operatora);
- Beneficjenci zewnętrzni, których projekty ujęto w niniejszym programie.

W ramach PROM 2007-2013, głównym zadaniem informacyjno-promocyjnym Operatora Programu jest podnoszenie świadomości opinii publicznej o przebiegu realizacji i rezultatach Programu. Zadanie to powinno być realizowane dwutorowo.

1. Przygotowanie i bezpośrednie realizowanie przyjętego planu promocji, dysponowanie środkami finansowymi i odpowiedzialność za efekty działalności promocyjnej i PR PROM 2007-2013, jako całości.

2. Nadzór, pomoc w działaniach promocyjnych, związanych z realizacją poszczególnych projektów, uwzględnionych w PROM 2007-2013 oraz koordynacja działań promocyjnych poszczególnych beneficjentów, w celu uzyskania efektu synergii i uniknięcia rozproszenia lub wręcz konkurencyjności podejmowanych działań.

Zadaniem Operatora Programu (w ramach struktury wewnętrznej) jest wyznaczenie imienne osoby / osób odpowiedzialnych za działania informacyjne, promocję oraz udzielanie szczegółowych informacji o wdrażaniu PROM 2007-2013. Informacje o wyznaczonych osobach oraz sposobie kontaktu z nimi zostaną upowszechnione.

Ze względu na zintegrowany charakter PROM 2007-2013, jego zasięg terytorialny i rangę realizacji jego celów do grup docelowych działań public relations i promocji zaliczyć należy:

- Społeczeństwo (wspólnota mieszkańców Bielska-Białej), z uwzględnieniem specyficznych narzędzi kierowanych do mieszkańców obszarów rewitalizowanych oraz kierowanych do mieszkańców obszarów miasta nie objętych PROM 2007-2013;

- Beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu i jego kolejnych aktualizacji (w tym podmioty, które otrzymały dotację lub zamierzają się o taką ubiegać w ramach działań objętych dofinansowaniem, szczególnie z Funduszy Strukturalnych i Programów UE oraz innych pozabudżetowych źródeł dofinansowania;

- Partnerów społeczno-gospodarczych – partnerów beneficjentów i potencjalnych beneficjentów PROM 2007-2013;

- Organizacje pozarządowe i zawodowe, samorządy gospodarcze;

- Właściwe władze publiczne (władze regionalne województwa śląskiego, administracja rządowa szczebla wojewódzkiego, władze publiczne gmin i powiatów sąsiedzkich, władze publiczne miast i gmin partnerskich);

- Media (prasa, radio, telewizja o zasięgu lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim oraz media elektroniczne).

Operator Programu w swoich działaniach promocyjnych i PR powinien skoncentrować się na następujących sferach:

- Służba informacyjna, jako sfera związana z rozpowszechnianiem oraz nagłaśnianiem informacji, bez skupiania się na określonej grupie docelowej, głównie za pośrednictwem mediów;

- Relacje inwestycyjne – podtrzymywanie kontaktów z uczestnikami Programu (beneficjentami, partnerami, dostawcami, wykonawcami);

- Relacje finansowe – nawiązywanie i podtrzymywanie dobrych kontaktów z instytucjami finansowymi, takimi jak:

- instytucje wdrażające, pośredniczące i zarządzające środkami z Funduszy Strukturalnych i Programów UE;

- banki i inne instytucje finansowe (kredytowe, ubezpieczeniowe, poręczeniowe);

- Relacje ze społecznościami lokalnymi;

- Relacje z władzami;

- Organizacja imprez promocyjnych;

- Ogłoszenia i reklamy płatne;

- Analizy i badania (odbioru społecznego Programu).

Proces informowania o PROM 2007-2013 powinien mieć charakter dwukierunkowy, to znaczy, że powinien umożliwiać odbiorcom przekazów formułowanie informacji zwrotnych i własnych opinii. Plan promocji powinien realizować bierne i czynne prawo obywateli do informacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami.

Niezbędne do realizacji tych planów będzie wykorzystanie:

- oficjalnych stron internetowych Bielska-Białej (w tym BIP), z uwzględnieniem możliwości wejścia na odrębne strony (podstrony), ze strony głównej, tak jak to miało miejsce, w trakcie prac nad dokumentem;

– przygotowanie serwisu internetowego PROM 2007-2013, w którego skład wejść powinny: opis problematyki związanej z rewitalizacją obszarów miejskich; publikacja Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013; informacje o bieżącym stanie wdrażania, finansowania i ewaluacji PROM 2007-2013; inne informacje i materiały o charakterze informacyjnym (komunikaty o przetargach, konkursach ofert i ich wynikach); forum mieszkańców (pozwalające na przekazywanie przez bielszczan wizji możliwej aktualizacji PROM 2007-2013); informacje o możliwości pozyskania środków na projekty, związane z przyjętymi celami rewitalizacji; baza umożliwiająca znalezienie partnera do projektu; statystyki i raporty; galeria fotografii.

Na Operatorze Programu spoczywał będzie również obowiązek: wydawania publikacji i broszur drukowanych, organizacji konferencji prasowych, szkoleń i seminariów dla podmiotów prywatnych i instytucji zaangażowanych we wdrażanie PROM 2007-2013; nadzór i wsparcie (organizacyjne, doradcze, techniczne) beneficjentów i potencjalnych beneficjentów programu rewitalizacji.

Finansowanie działań promocyjnych i public relations oraz poziom środków, na to przeznaczonych zależny jest m.in. od ilości projektów, które zostaną zrealizowane (a zwłaszcza od ilości projektów, które uzyskają dofinansowanie ze środków UE).

¹⁾ Brak treści przypisu

²⁾ Brak treści przypisu

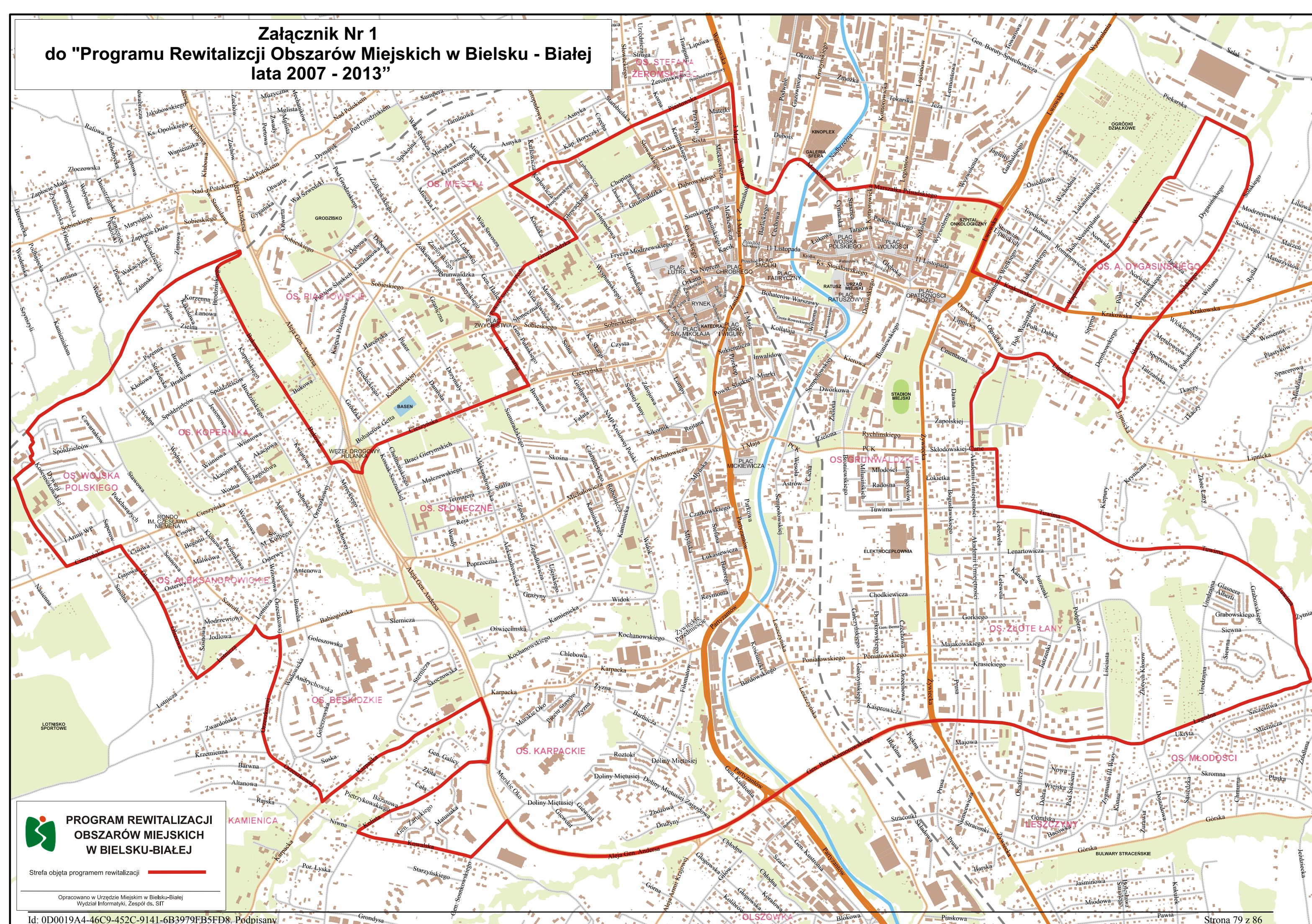
³⁾ Brak treści przypisu

⁴⁾ Brak treści przypisu

⁵⁾ Brak treści przypisu

⁶⁾ Brak treści przypisu

Załącznik Nr 1
do "Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku - Białej
lata 2007 - 2013"

PROGRAM REWITALIZACJI
OBZARÓW MIEJSKICH
W BIELSKU-BIAŁEJ

Strefa objęta programem rewitalizacji

Opracowano w Urzędzie Miejskim w Bielsku-Białej
Wydział Informatyki, Zespół ds. SIT

Id: 0D0019A4-46C9-452C-9141-6B3979FB5FD8. Podpisany

Strona 79 z 86

Załącznik Nr 2 do „Programu Rewitalizacji Obszarów
Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013”

Wykaz ulic i adresów objętych rewitalizacją

Nazwa ulicy	Numery budynków
1 Maja	1 2 4 4a 5 6 7 8 9 10 11 12 12a 13 14 15 16 16a 17 18 18a 19 20 21 23 24 25 26 26a 34 36 38 42 44 44a 45 46 47 48 49
11 Listopada	1 2 3 4 5 6 7 7a 7b 8 9 10 10a 11 12 14 15 16 18 19 20 21 22 23 24 25 25a 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 40a 41 42 43 44 45 46 46a 47 48 49 50 51 53 54 55 56 58 59 60 61 62 63 63a 63b 64 64a 64b 65 65a 65b 66 66a 67 68 70 72 74 76 78 80 82 84 86 86a 90 100 102
3 Maja	1 1a 2 3 4 5 7 9 9a 10 11 11a 12 13 17 19 21 23 25 27 29 31 31a 31b 33 35 37 39
3 Pułku Strzelców Podhalańskich	3 5 7 9 11
Agrestowa	1 3 4 6 7 8 9 9a 10 11 12 13 13A 15 16 18 19 20
Akacyjowa	1 4 5 6 8 19 29 30
Akademii Umiejętności	2 3 4 5 7 8 9a 11 12 13 14 16 17 18 19 20 21 22 23 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 38 40 42 44 46 48 49 50 51 52 52a 55 57 58 60 61 62a 64 65 66
Alberti	2 4 6 8 10 12 14
Aleja Generała Andersa	4 6 8 10 14 14a 16
Aleksandrowicka	5 5A 7 8 9 9a 9b 11 11a 12 13 13a 13b 14 15 15a 16 17 17a 18 19 19a 20 21 22 24 25 27 28 28a 29 30 31 32 33 33A 34 35 36 37 38 38a 39 40 41 42 43 45 45A 45B 46 47 47A 47B 48 49 49A 49B 51 52 53 53A 53B 55 57 59
Andrychowska	2 2a 3 10
Antenowa	1 2 3 4 5 6 7
Astrów	3 4 5 6 8 8a 10a 10b 10c
Nazwa ulicy	Numery budynków
Babiogórska	11 15 26 61 65 69 73
Bardowskiego	1 2 4 6 12 14 16
Barlickiego	1 2 2a 3 4 5 6 7 8 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 23A 25
Bartnicza	4 6 7 8 9 10 10A 13 14 17 28
Begonii	4 5a 5b 6 8 9
Błękitna	3 4 5 6
Bogusławskiego	2 3 4 5 6 7 9 10 11 12 15 16 17 18 19 21 22 24 24a
Bohaterów Warszawy	1 2 2a 3 3a 4a 5 5a 6 6a 7 8 9 10 11 12 13 13a 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 26
Bohaterów Westreplatte	2 3 4 5 6 8 9 11 12 15 16 18
Braci Gierymskich	1 5 7 9 13 18
Bratków	1 2 3 6 8 12 16 18 20 24 26 28 30 32 34
Brodzińskiego	3 4 4a 5 6 6a 7 8 9 10A 10b 10c 11 11a 12 12A 13 14 15 17a 18 19 20 20A 21a 22 23 24 25 26 27 28 30 30a 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 43 45 45a 48 52
Broniewskiego	4 5 7 10 13 17 19 19a 20 21 22 23 24 25 26 27 29 29a 29b 29c 30 31 32 34 36 38 39 40 42 44 60 62 64
Browarna	3 7 9 11 13 13a 15 15a 17 19 21 23 25 26 26a 27 28 30 32 34 36 38
Bukowa	5 5a 7 9 11 13 15 19 21 23 33 37 39 41 43 45 45a 47 47a 49a 51 53 55 59 61 61a 63 65
Bunscha	2 3 4 8 11 19 25 27 37 39 43
Cechowa	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 29 31
Celna	1 2 3 4 5 6 7 8 10 12 14
Chełmońskiego	6 7 9 10 12 13 14 16 18
Chlebowa	3 4 5 8 9

Chopina	1 3 4 4a 5 6 7 9 11 13
Cicha	6 7 8 10 12 16 18 20
Cieszyńska	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 10a 11 12 13 14 15 18 19 20 21 23 23a 24 25 26 27 28 29 30 31 33 35 36 37 38 39 40 42 43 44 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 62 63 64 65 66 67 69 69a 69b 70 71 76 76a 79 83 99 101 103 107 109 111 116a 118 119 122 126 126a 126b 128 130 132 140 145 147 148 151 153 155 155a 157 159 160 161 163 167 169 171 173 175 176 177 179 214 216 221 225 229 231 233 237
Cisowa	1 2 3 4 5 11 13 15 19 21 22 23 24 26 28
Cmentarna	4 27 29 47
Cyniarska	2 4 6 10 11 12 13 14 16 18 22 22a 24 26 28 30 36 38
Czajkowskiego	3 4 5 6 8 9 10 12 12a 13 14 15
Czarneckiego	1 2b 2c 3 4 6 7 7a 8 9 10
Czechowa	2 2a 4 5 6 7 8 9 10 12 13 14 16 18 20 22 24 26 28 30 32 34 36 38 40 42 44 50
Czwartaków	1 2 3 5 6
Czysta	1 2 3 4 5 6 8
Dawna	6 8 12
Dąbrowskiego	1 2 3 4 6 8 12 14 16
Dembowskiego	3 6a 7 10 12 13 14 15 16 21
Dmowskiego	4 6 7 8 10 12 14 15 16
Doliny Miętusiej	3 8 10 11 14 15 16 17 18 20 21 22 25 26 27 28 30 31 32 32a 33 34 35 36 38 40 42 44 46 48 50 52 54 56 58 60 62 64 66 68
Drukarzy	2 2a 3 5 6
Drużyny	1 2 3 4 6 8 10 12 14 15 16 18 20 22 24
Dunikowskiego	1 3 4 5 6 7 8 9 10 11 13 14 15 17 19 20 21 23 25 27 29 31 33 35 37 39 41 43 45 47 49 51 53 55
Dworkowa	2 3 5 5a 6 7 8
Dygasińskiego	3 4 5 6 7 7a 8 9 9a 9b 10 12 13 14 15 15a 16 17 17a 18 19 19a 20 21 21a 22 23 24 24a 25 26 30 30b
Dywizji Kościuszkowskiej	1 2 5 7 9 11
Energetyków	1 2 3 5 8 10
Fałata	3 3a 5 5A 6 7 8 9 10 11
Filomatów	1 2 3 3a 4 5 6 7 8 8a 9 10 11 13 14 15 15b 16 17 19 23 25 27 29 31
Frycza Modrzewskiego	1 2 3 5 6 7 8 12 14a 15 20 21 22 23 25 26 27 29 31 36
Gajowa	1 2 3 4 5 6
Gałczyńskiego	1 2 2a 3 4 5 6 7 8 9 11 13 15 17 18 18a 19 23 24 26 28 30 31 32 32A 34 35 37 39 40 42
Generała Bema	1 3 8 10 12
Generała Grota - Roweckiego	2 4 5 6 8 10 12 14 18 20 22 24 26 28 30
Generała Hallera	2 4 6 8
Generała Kustronia	4 4a 11 12 12a 14 15 16 18 19 19a
Generała Pułaskiego	1 2 2a 2b 3 4 4a 5 6 7 8 9 11 13
Generała Sikorskiego	1 2 2a 4 4a 4b 4c 8 9 10
Generała Sosnowskiego	14
Generała Żaruskiego	2 4 9 11 12
Giewont	2 3 6 8 10 12 16 18 20 22 22a
Głasnera	2 4 6 8 10 12 14 16 18 20 22 24 26 28
Głęboka	1 2 3 5 7 8 10 11 12 16
Głowackiego	1 3 4 5 6 8
Goleszowska	2 4 8 9 10 11 14 15 16 17 19 21 22 25 27 29 31 35
Gorkiego	1 1a 2 2a 3 3a 4 5 7 10 12 15 16 17 18 20 22 24 26 28 30 32 38 40 42 42a 44
Grabowskiego	3 4 5 7 9 11 13 15 17 19 21 23 27 29
Grażyny	2 2a 2b 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 29 31 33 35 39 41
Grottgera	3 5 6 7 8 9 10 12 14 14a 16 18

Grunwaldzka	1 2 2a 3 4 6 6a 8 9 9a 12 14 16 18 20 20a 20b 22a 22b
Hiacyntów	3 4 10
I Armii Wojska Polskiego	1 2 4 5 6 7 8 9 10 13 15 17 19 23 27
Inwalidów	2 2b 2c 3 4 6 6a 8
Jagodowa	2 3 4 5
Jana III Sobieskiego	1 2 3 4 5 6 8 9 10a 11 12 13 14 15 16 17 18 19 21 22 23 24 25 25a 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40A 40B 40C 41 43 43a 45 47 47a 50 51 51a 52 54 58 60 62 62a 63 64 66 67 68 73 75
Jaracza	1 3 4 5 6
Jedności	2 3 5 6 7 7a 8 9 10 12
Jesionowa	2 3 5 8 10 11 13 14 15 17 19 21
Jodłowa	1 4 6 8 8a 9 10 12 14 16 18 21 22 24 25 26
Jutrzenki	1 2 3 4 5 6 7 8 12 13 17 18 19 20 21 22 23 24 24a 24b 24c 24d 25 26 27 28 29 31 31a 33 35 37 39 41
Kamienicka	2 10 11 11a 14 15 15a 16 17 17a 19 20 25 32 40
Kamińskiego	1 1a 1b 1c 1d 1e 1f 2 3 3a 5 6 7 8 9 11 15 16 17 18 19 20 22 25
Kapitana Kunickiego	1 2 3 4 5 6 7 8 10 12 16
Karłowicza	2 3 4 6 8 9 11
Karowa	1 2 3 4 5 6 7 8
Karpacka	4 5 7 8 9 10 11 12 13 13a 14 14a 15 16 18 19 21 22 23 24 25 27 29 31 32 34 36 41 43 44 45 46 48 49 50 52 54 56 58 64 64a 66 76 90 92 96 104 106 108 110 112 114 116 116a 118 120 122 124 126 128
Karpińskiego	3 4a 6 7
Kasprowicza	1 5 5a 6 8 9
Kazimierza Wielkiego	1 1a 2 3 4 6 8 12
Kącik	4
Kąkolowa	1 4 5 7 9 10 12
Kierowa	10 11
Kłosowa	1 3 6 8 13 16
Kochanowskiego	1 1a 2 3 4 5 5a 7 9 26 38a 39 41 47 51 51a 53
Kolista	3 4 5 6 7 29 33 35 41 47 49
Kołątaja	2 4 8 10 14 16 32 34
Komorowicka	1 2 3 4 5 5a 5d 5e 5f 6 7 8 10 12 13 14 15 16 17 18 19 21 22 26 32 34
Konfederatów Barskich	2 6 8 10 12 12a
Kopernika	1
Korzenna	1 3 5 7
Kossak - Szczuckiej	13 15 17 19 21 23 24
Kościelna	1
Kościuszki	11 13 15
Krakowska	2 2a 6 10 12 22 24 26 30 32 33 34 35 36 38 40 42 43 44 48 51 53 61 63 65 66 67 68 69 82a
Krasickiego	1 2 3 4 6 8 10 12 13 13a 14 15 16 17 21 23 25 26 27 29 31
Kraśńskiego	1 2 4 5 5A 6 10 11 13 16 17 18 19 20 20c 21 21a 22 23 24 25 26 27 27a 28 29 30 31 31a 32 33 34 36 37 38
Krótką	1 2
Księdza Skargi	1 3 4 5 6 7 8 8a 9 11
Księdza Stojłowskiego	1 2 4 5 6 7 8 8a 9 10 11 12 13 14 14b 15 17 18 19 20 21 22 23 25 27 28 29 31 32 33 36 37 39 41 43 44 45 46 47 48 49 50 51 53 55 57 59 61
Kwiatowa	3 4 4a 5 6 7 8 8A 10 11 12
Legionów	1 2 3 6 9 10 11 13
Lelewela	2 4 4A 6 8 9 10 11 11a 12 14 16 17 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 32 34 36 40
Lenartowicza	2 6 7 8 9 12 13 14 16 17 18 19 19a 20 21 22 23 25 27 29 30 32 33 34 34a 35 36 36a 36b 36c 36d 37 38 39 40
Leszczyńska	1a 3 5 5a 6 9 11 13 13a 13b 15 16 17 17a 17b 17c 19 21 23 23b 23c 25 25a 27 27a 29 31 33 35 37 39 57a

Lipnicka	3 3a 4 5 6 6a 7 8 8a 10 11 12 12a 14 15 18 19 24 26 27 28 30 31 32 32e 32g 35 37
Listopadowa	9 12 16 21 30 31 33 34 35 36 37 38 39 41 46 47 48 49 50 51 51a 52 53 54 55 56 57 59 61 63 65 67 69 70
Liściasta	44
Lompy	5 7 7a 7b 8 9 11 13 16 16a 18
Lotnicza	3 4 6 8 10 12 14 16 18 20 22 26 38
Lubertowicza	1 2 3 3a 7
Łagodna	5 7 9 11 13 15 17 19 21 23 25 27 27A 29 31 33 35 37 39 83 85 87 87a 89 91 93 95
Lanowa	1 2 3 4 8 10
Łukasiewicza	2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
Łukowa	3 5 7 8 9 13 15 17
Majakowskiego	1 2 3 4 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 27 27b 28 29 34
Malczewskiego	5 8 10 12 13 14 15 17 18 19 21
Malwowa	1 3 5 6 7 8 9 10 12
Marszałka Piłsudskiego	2 6 14 16 20 22 32 34 42 46 48 50 52 54
Matejki	2 4 6 8 9
Matusiaka	1 2a 3 5 6 7 9 11 12
Miarki	1 2 3 5 7 9 11 11a 11b 15
Michałowicza	1 5 5a 5b 7 9 9a 10 11 12 12a 14 15 16 17 18 19 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 37 38 39 40 41 43 44 44a 45 46 47 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 58A 59 60 61 62 63 63a 65 67 67a 69 73 75 77 79 81 85 87 89 93 103
Mickiewicza	1 2 3 4 6 7a 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 21a 21b 22 23 24 25 26 27 28 29 30 30a 31 31a 32 33 34 34a 35 36 37 38 39 40 41 43 44 46
Milusińskich	2 4 6 8 9 10
Mireckiego	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 17 17a 18 18a 18b 18c 19 20 20A 21 22 24 25 26 27 28 30 31 32 33 35 36 37 39 40 41 42 44
Młodości	1 2 3 4 5 6 8
Młyńska	2 4 5 6 7 8 10 11 16 16a 20 26 29 31 43 45 47 49 50a 50b 51 52 52a 52b 53 54 55 56 57 58 59 61 62 63 64 66 68 69 70 71 72 73 74
Modrzewiowa	1 2 4 5 6 7 8 10
Moniuszki	3 4 5 6 7 9 11 13 15 15a 16 16a 17 18
Morskie Oko	2 4 6 7 8 15 17 21 23 25
Nad Niprem	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 17 19
NMP Królowej Jadwigi	1 2 3 5 5a 6 7 8 9 11 14 15 17 19 20 21 22 23 24 25 26 28 36 38 40
Norwida	1 2 3 4 5 6 7 8 11 12 13 15 16 18
Ogrodowa	1 3 5 5a 7 9 11 11a 11b 13 17
Olszowa	1 7 9 15 23 23a 25 27 29 31 33 33a 37 41 43 45 47 49 51 53 55 57 59 61 65 67 67a 69 71 73 77 79 81
Orkana	2 3 4 5 6 7 8 9 10 10a 11 12 14 16 17 18 19 20 21 25
Orzechowa	2 3 4 5 6 7 7A 7b 8 9 9B 12 13 15 17 18 20 22 22a 24 26 28
Orzeszkowej	2 2a 3 4 5 6a 6b 7 8 8A 8b 8c 9 10 11a 11c 13 13a 14 15 15a 15b 16 17 17a 17b 19 20 21 23 24 25 25a 26 27 28 29 31 31a 33 36 38 39 39b 39c 40 41 43 43a 43b 43c 43d 45 47 49 51 53 55 57 61 63 65 67 71 73 75 77 79 81 83 87 89 91 93 95 97
Osterwy	1 2 3 4 5 6 7 8 11 13 13a 15 15a 16b 17 24 25 26 27 28 29 31 32 34 35 35a 36 37 41 47 49 51 54 56 57 58 59 61 63 65 67
Osuchowskiego	2 4 6 8 9
Oświęcimska	2 6 7 7a 7b 7c 7d 8A 9 10A 13 15 19a 22 27 35 37
Paderewskiego	3 4 5 7 8 10 11 11a 12 18 19 21 22 23 24 28
Pankiewicza	1 2 3 4 5 7 8 11
Parkowa	1 5
Partyzantów	3 5 7 9 11 11a 13 15 20 21 23 24 25 27 29 29b 29c 31a 41 43 44 45 49 50 53 55 57 59 59a 60 61 62 62a 62b 63 64 64a 65 65a 66A 67 69 71 72 74 80 89A 98 102
PCK	4 7 8 9 10 11 12
Piastowska	1 3 5 7 9 9a 15 35 39 41

Pięciu Stawów	1 2e 3 5 6 7 11
Piękna	2
Piwowarska	1 2 3 4 6 8
Plac Bolesława Chrobrego	1 2 3 4 5
Plac Fabryczny	1 2 3 4 5 6
Plac Lutra	1b 3 3b 4b 7 8 12 13 14
Plac Mickiewicza	1 2 3 10
Plac Opatrzności Bożej	14 18 19 20
Plac Ratuszowy	1 3 4 5 6 7 9
Plac Smolki	1 2 3 3a 4 5 6 7
Plac Świętego Mikołaja	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
Plac Wojska Polskiego	1 2 3 4 5 6 9 10 11 12 13 14 15 15a 16 17
Plac Wolności	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Plac Żwirki i Wigury	1 2 3 4 5 9 9a 10 11 12
Podchorążych	7 11 13
Podcienie	1 3 5 7 9 11 13 13a
Podgórze	1 2 3 4 5 6 7 8 9A 10 11 11A 12 13 14 16 17 18 20 22 24 26
Pola	1 3 8 8a 10 12 12a 14
Poniatowskiego	2 4 4a 9 10 14 16 17 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 32 35
Poprzeczna	1 3 4 5 6 10 11 12 13 13A 14 15 15a 16 17 18 19 21 21A 23 23A 25 25A 27 27A 29 29A 31 33 33A 35 35A 37 37A 39 39A 41 41A
Powstańców Śląskich	3 5 6 7 8 9
Poziomkowa	1 3 5 7 8 9 11 12 16
Prusa	1 2 3 4 5 6 8 13 15
Przechód	1 2
Przekop	1 11 13
Przybyły	1 2 5 6 7 8 10 11 12 14
Pszenna	4 10 11 13 14 18 19 20 20a 21 22 22a 23 24 28
Pułkownika Dąbka	2 3 4 5 6 7 8 9 10 14
Radosna	1 2 3 4 5 6 7 8
Ratuszowa	1 2 3 4
Reja	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 12 13 14 15 16 17 18 21 24
Rejtana	3 15
Reymonta	2 4 5 6 10 12
Robotnicza	1 2 3 4 5 6 7 9 11
Romanowicza	21 22 24 26 28 30 32 34 36
Roztoki	1 3 7
Rychlińskiego	9 11 15 15a 17 19 20 21 22 24 26 28 30
Rynek	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
Saperów	1 24
Schodowa	1 1a 2 3 4 5 6
Sempolowskiej	1 4 6 8 10 12 13 14 15 16 16a 17 19 20 21 25 26 27 29 30 32 32a 33 34 36 37 38 39 40 41 42 43 43a 44 45 46 48 49 51 52 53 55 57 59 63
Siemiradzkiego	4 5 6 8 10 12 14 17 19 20 21 22 23 24 25 28
Sienkiewicza	4 8
Siewna	2a 2b 2c 2d 2e 2f 4 5 6 8 8a 10 12 16
Sikornik	1 3 4 5 7 8 8a 10 12 12a 14
Sixta	1 2 3 4 5 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 19 20 21 23 25
Skłodowskiej - Curie	2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 13 14 16 18
Skoczowska	4 5 7
Skośna	2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 14

Słoneczna	1 2 3 4 5 6
Słowackiego	1 1b 2 2a 2b 4 5 6 6a 7 8 9 10 11 12 13 14 15 15a 16 17 17a 18 19 21 21a 23 24 25 26 27 27a 27b 28 28a 28b 28c
Solna	5 6 7 8 10 11 12 12a 14 15
Solskiego	3 7 11 13 15 17 21 23 25 30 41
Sosnowa	2 3 4 5 7 8 9 11 16 20 23 24 25 26 32 34 36 38 40 42 44 46 50 52 54
Spółdzielców	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 20 31 39 41 43 48c 50 52
Staffa	1 3 5 9 11 12 15
Stalmacha	7
Staszica	1 2 3 4 6 7 7a 8 10 11 13 15 17
Stawowa	11 13 15 20 29
Stefana Batorego	2 3 4 5 6 7 7a 7b 7c 8 9 9a 10 11 11c 12 13a 14 15 16 17 17a 18 19 20 20a 20c 20d 21 21a 21c 22 22b 23 24 27 28 29 30 32 34
Sternicza	2 2c 4 8 8a 10 12 12a 18 19 22b 22c 22e 23 24 24a 25 26 26A 27 28 29 30 31 32 33 33a 35 36 38 50
Stroma	3 5 7
Strzelecka	2 3 6 9 10
Sukiennicza	3 7 8 11
Suska	2 4 10
Szarotki	1 3 6 8 9 9a 11 12 14 16 17 21 22 23 23A 25 26 29 30 30a 31 32 33 34 35 36 37 39 41 43
Szkolna	1 1a 1b 1c 1d 2 3 3a 4 5 6 7 8 9 10 12 13 14 15 16 17 18 19 20 23 25 28 30 31 32 33
Śląska	7 11 13 15 17 23
Świętego Maksymiliana Kolbego	1 2 3 4 6 8 9 10 12 14
Świętej Anny	2 3 4 5 7 8 12 16 18 22 26 27 28 32
Świętej Trójcy	1 2 3 4 5 7
Targowa	2 4
Tatrzańska	16 18 20 22
Tetmajera	1 2 3 4 6 7 8 9 10 11 13 14 14a 15 16 17 18
Tuwima	1 2 3 4 4A 4b 5 5A 6 6A 7 8 9 10 11 12 14 16 56 60 62 66 66a 70 82 86 88 90
Ujejskiego	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Urodzajna	8 37 39a
Wadowicka	7 8 9 11 13 26 28 30 32 34 36 38 40 42 44 46 48 50 52 54 56 58 60 62 64 66 68 70 72 74 76
Wałachowej	3 4 5 6 7 8 8a 9 10 12 12a 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 30 32 34 36
Wandy	1 3
Wapienna	6 8 8a 10 10a 12 14 16 20 30 32 34 36 38 40 42 44 81 83 99 101
Waryńskiego	2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 13
Wesoła	1 4 5 6 8 10 12
Widok	1 1a 1b 3 5 7 7a 8 9 10 11 13 13a 13b 13c 13d 14 15 16 17 18 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 29a 30 31 31a 33 33a 34 35 36 37 37a 39 39a 39b 39c 41 41a 41b 43
Wilsona	1 2 3 4 5 7 9 11 13
Wiśniowa	2 5 9 10 11 12 13 14 16 18 23 25 31 33
Wita Stwosza	1 1a 2 3 4 5 6 6a 6b 6c 6d 8 10
Władysława Łokietka	1 3 4
Wodna	2 3 5 6 7 9 10 11 13 14 14a 15 16 17 18 20 22 23 24 26 27 28 29 30 31 33 35 35a 36 37 37a 39 41 43 45 47 49 55 59 61 61a 63 65 65a 65b 65c 67 69 73
Wrzosowa	2 4 4a 5 7 8 10 10a 12 14 16 18 19 20 21 22 24 25 27 31 33 34 36 36a
Wyspiańskiego	5 5a 6 7 8 8a 10 12 13 13a 14 15 16 17 19 21 26 28 30 32 34 34a 36 38
Wyzwolenia	1 2 4 5 6 6a 7 8 9 11 12a 13b 14 14b 15 17 18 19 21 23 25 27 29 31 33

Wzgórze	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 10a 11 12 13 14 15 16 18 19 20 21 22
Zacisze	1 2 6
Zajazdowa	4 5 7 8 8a 9 10 13 14 20 21 22 24 26 28 30 32 36 38 40 42
Zamkowa	1 3 7 8
Zapolskiej	1 2 3 4 6 7 8 10 14
Zaulek	5 7 9 11 13
Zbożowa	2 3 4 5 6 7 8 10 11 12 13 14 15 17
Zdrojowa	1 2 3 4 5 6 10 11a 15 17 17a 17b
Zegadłowicza	1 1a 2 3 4 4a 5 6 7 8 9 10 12 13 14 16 18 20 22 24 26
Zgody	3 4 8 10 12 14
Zielna	2 3 4 5 7 9 10 11 12 13 14 16a 17 18 19 20 21 24 28 30 32 34 36 38 40 42 44 46 48 50 52 54
Zielona	4 6 8 10 12 14 16 18 20 22 28 32
Złotych Kłosów	23 25 26 28 30 31 32 34 35 36 37 38 39 40 42 43 44 46 47 48 50 51 52a 54 56 57 58 59 63 65 67
Żywiecka	1 3 9 11 13 15 15a 17 19 20 21 23 23a 23b 23c 25 26 27 28 31 33 35 36 37 39 40 41 43 45 47 52 53 54 56 58 60 63 71 73 75 77 79 80 81 83 85 87 88 89 90 91 91a 92 93 94 95 97 104 106
Żywieckie Przedmieście	8 10
Żyzna	1 1a 3 5 6 6A 6b 8 9 10 12